

SZABÓ BORBÁLA

**NINCSENAPÁM,
SEANYÁM**

vasó példány © Tilos az Á Könyv

SZABÓ BORBÁLA

NINCSENAPÁM, SEANYÁM

olvasópéldány © Tilos az Á Könyvek

ISBN 978-963-410-195-6

© Szabó Borbála, 2016

© Tilos az Á Könyvek (Pozsonyi Pagony Kft.), 2016

www.tilosazakonyvek.hu

<https://www.facebook.com/tilosazakonyvek>

Felelős kiadó: Banyó Péter

Felelős szerkesztő: Péczely Dóra

A szöveget Török Judit gondozta.

Borító: Orosz István

Műszaki vezető: Pais Andrea

Produktions munkák: Wunderlich Production Kft.

Produktions vezető: Mészáros Gabriella

Nyomás, kötés: Alföldi Nyomda Zrt.

Felelős vezető: György Géza vezérigazgató

www.anyrt.hu

A könyv megjelenését az NKA támogatta.

„– Fesd csak le, ahogy láttad.

– De minek? – kérdezte. – Mi szükség van arra, hogy lefessem? Nekem elég, hogy láttam.

Egy kis cseléd szaladt át a villamossíneken. A verebek odébb ugráltak három arasszal.

– Hát Péter – sóhajtottam. – Valamit csak kell csinálni az embernek az életben.

– Miért? – kérdezte tágra meredt szemmel. – Miért kellene? Erre nem tudtam válaszolni. Néztünk egymásra.”

(Ottlik Géza: Hajnali háztetőik)

BEVEZETÉS

MELYBEN E KÖNYV ÍRÓJA BEMUTATJA
ÉS LELEPLEZI E KÖNYV ÍRÓJÁT, AKINEK SZEMÉLYE
NEM ESIK EGÉSZEN EGYBE E KÖNYV HŐSÉVEL,
HABÁR VANNAK ÉRDEKES ÁTFEDÉSEK

Hú, lehet, hogy most tényleg nagyon elkéstem?
Tök üres a Táncsics Gimnázium csúnya betonudvara,
egyedül loholok az épület felé. Vagy várjunk, most látom,
mégse vagyok egyedül: jobbra tőlem, az aszfaltozott pá-
lyán, tesióra van. Nagy kosárlabda-pattogás, éppen a bés
lányokkal van kint a Tajti. Ő egy tök jó fej fiatal tanár,
cuki göndör hajjal. Kicsit szívatjuk is szegényt, mindig el-
pirul, amikor mondjuk neki, hogy sajnós ma nem tudunk
tesizni, mert menstruálunk. Most meglát, ahogy futok
a lobogó dzsekimben. Az órájára néz:

– Szép jó reggelt kívánok! – mondja viccesen.

– Jó reggelt, tanár úr! – mondom én is viccesen, és ro-
hanok tovább.

Berobbanok a dupla ajtón, kezemben ismerős érzés
a kilincs. Úristen, ez már nagyon ciki! Ennyit még soha
életemben nem késtem! Mennyi lehet az idő? És milyen

olvasópéldány © Tilos az Á Könyvek

óram van egyáltalán? Előkaparom az órarendemet, remeg a kezem. Basszus, ettől félttem! Matek! Balra fordulok, fel a lépcsőn. Jobbra nyílik a terem, ahol vagyunk. Nagy levegőt veszek. Belépek.

Szakács, a matektanár háttal áll nekem a szúnyoglábam, a szokásos zöld farmergatyájában és feltűrt ujjú ingben. Most úgy látszik, melege volt, mert levette a hírhedt mustárszínű kordzakóját, ott van a szék támláján. Számokat ír a táblára, meg se próbálom dekódolni, miről van szó. Az osztályban egyenletes alapzaj zümmög. Valaki hevesen integetni kezd nekem, jelzi, hogy kússzak át cselesen a tanár mögött a helyemre. Jézusom, ez a Rogovszky Zsuzsi!!! Milyen, milyen régen nem láttam! Hol a fenében jártam én? Valami hülye álmaim voltak, rémálmodok, de miről is...? Mindegy, most már nem számít, mert szerencsére megint itt vagyok, itt, a suliban, Szabó Bori vagyok a második céből. Úristen, de jó, hogy felébredtem! Nagyon idióta álom volt.

Haladok a helyem felé, Szakács futólag rám pillant, mintha csak vécére mentem volna ki az előbb. Hirtelen minden ismerős, a Zsuzsi mocsárzöld pulcsija, a terem szaga, az a műanyag-rohadtalmás szagkeverék, hogy szeretem ezt!

Meg előttem a Soltész Andris stréber feje, ahogy felém fordul, és kezdi a szemétkedést:

– Hülye Szabó, elkéstél!

– Kuss – felelem vidáman, és nagyot csapok a fejére a matekfüzetemmel, tök jó hangja van. Még ennek is örülök most. Olyan szépen süt a nap!

Beülök a helyemre, a Zsuzsi mellé. Annyira boldog vagyok valamitől, hogy megszorítom a karját.

– Zsuzsiiii!!! Úristen, de rég láttalak!!! Hát mi van veled, te vörös hajú banya, te tomboló örült? Mesélj már!

Zsuzsi csodálkozva kerekíti barna szemét. Nem teljesen érti, minek örülök ennyire. Le is pisszeg:

– Pszt, maradjál már, mindjárt kihív, aztán megint beszívsz egy egyest, mint tegnap.

Tegnap egyest kaptam? Nem is emlékszem.

– Írtál leckét? – kérdezi izgatottan suttogva.

Megint gondolkodóba esem.

– Hú, asszem, nem. Azt hiszem, hogy... úristen, az lehet, hogy én húsz éve nem írtam matekleckét??? Szerinted baj lesz belőle?

– Te nem vagy normális. Nem is vagy még annyi éves, csak tizenhat – szögezi le Zsuzsi, és megint a füzete fölé hajol. De én nem hagyom békén, sutyorogva beszélek hozzá.

– Figyelj, Zsuzsi, képzelj, akkora nagy seggséget álmodtam! Most kezd eszembe jutni. Iszonyat félelmetes volt! Álmomban nem voltam már tizenhat éves, hanem sok év telt-múlt, és sok zavaros és zagyva dolog jött, tők másképp, mint ahogy most elképzeljük. Álmomban leérettségiztem például, képzelj, és...

– Hülye vagy, és ez neked rémálom?

– Igen, de figyelj, mondom tovább! Szóval leérettségiztem, és kiléptem a Valódi Életbe, tudod, felnőtt lettem, és már harmincnégy éves voltam álmomban, és ültem egy kávézóban... Úristen, emlékszel, hogy szerettünk volna harmincvalahány évesek lenni? Utáltuk a sulit, meg ezt az egészet. Hogy megmondják, mit csináljunk, hogy osztályoznak, irányítják az életünket különböző felnőttnek nevezett elmebetegek, tanárok meg rokonok?

– Persze. Borzalmas – sóhajt fel Zsuzsi.

– Na, de szóval, szóval abban a kávézóban ültem, érted, felnőtt voltam, és amúgy képzelj el, tényleg író lettem, ami lenni akartam, és már könyvem is megjelent, és ismertem személyesen Esterházy Pétert, sőt jóba lettünk, mert voltam egyszer a dramaturgia az egyik darabjának – amúgy csomó színdarabot is írtam, egész jókat is...

– Na, azon nem csodálkozom. Most is ezt csinálod. Az Anti-Antigonéba az egész osztályt belerángattad, tők égő volt lepedőben előadni a harmadikos fiúk előtt! „Ez sérítés, te sertés!”, meg ilyen hülyeségek voltak benne.

– Jó, jó, igen, de most nem erről beszélek! Hanem arról, hogy lett szuper férjem is, és már tizenhat éve házasok voltunk álmomban...

– Hogy nézett ki?

– Kicsit mint az Ádám a béből, csak nem volt olyan leffedt szája.

– Aha, az nem rossz.

– Nem, nagyon jó! És lettek gyerekeim is az álmomban, három: két fiú, egy lány, ők is szuperek, és én meg, képzelj, egész jó anyuka lettem! Nekik nem lett olyan szar gyerekkoruk, mint nekem – legalábbis addig, ameddig álmodtam, mert még elcseszhetem persze. Írtam egy csomó művet a szar gyerekkoromról, az egyik darabbal nyertem is egy díjat. Amúgy neked is lett az álmod szerint négy gyereked, és Királyréten vagy hol éltetek egy házban egy ÓseMBER nevű férfival...

El kell hallgatnunk, mert a szúnyogszerű Szakács felénk pislog a szemüvege mögül.

– Fogd már be, tök feltűnő vagy! Majd elmondod szünetben – mondja Zsuzsi a lehető legminimálisabb számozgással, előreszegezve a tekintetét.

De én akkor már nem bírok leállni. Hadarva és egyre hangosabban beszélek.

– Na mindegy, de az a lényeg, hogy habár minden oké volt velem harmincyolc évesen, és író voltam, és jó életem volt, én onnan a kávézóból mégis – ide vágytam vissza, képzelj el! Ebbe a mostba! Ide a suliba! Mert mi itt és most azt hisszük, hogy szar nekünk, de ez nem igaz. Képzeld el, nem szar! Mert ahogy ott ültem a kávézóban, esett az eső, és minden szomorú volt, akkor egyszerre eszembe jutott ez az egész. A sulis. Táncsics. Meg az osztály, a tanárok, te meg a többiek. És hogy mit csináljak én itt, hiszen én tulajdonképpen második cés vagyok, Korszós Cili néni osztályából. Én vagyok a Szabó Bori, aki egy pofátlan hülyegyerek, sok baj van vele, meg néha más is, és hogy még csomó dolgom van: el kell mennem kosáredzésre meg színjátszóra, és közben gondolni kell a jövőre, ami nagyszerű és csodálatos lesz, mert hiszen még csak tizenhat éves vagyok! Még bármi lehet belőlem: híres tudós, színész, úrhajós, boldog ember! Szóval az esős ablaküveghez szorítottam a fejem, és erősen elhatároztam, hogy most

felébredek, és egészen más szemmel nézem majd azt az igazi életemet a gimiben. Nem látom olyan keservesnek és fárasztónak és nyomasztónak; hanem figyelni fogom benne mindazt, ami benne kedély és humor és emlék és szép fiatalság: amit innen, ebből a távolságból olyan tisztán látok már – megnézek mindent jobban, mint eddig –, és nektek, édes barátaim, kedves középiskolai tanulók, újra megmutatom, és figyelmeztetek benneteket, hogy mennyi szín és furcsaság és élet mindez és mennyi emlék és mennyi remény...

Most veszem észre, hogy már egy jó ideje néz engem a Szakács.

– Befejezte a gyönyörű szónoklatot, kedves Borbála? – kérdezi.

– Még nem – felelem őszintén.

– Értem. Akkor legyen szíves a táblánál folytatni tovább!

Kimegyek a táblához, de aztán hirtelen lesz egy jobb ötletem.

– Mi lenne, tanár úr – kérdezem –, ha én inkább írnék egy regényt?

– Regényt...?

– Igen! Mindent beleadnék, és szerintem sokkal jobban meg tudnám oldani, mint a matekpéldákat.

– Hát nem tudom – sóhajtozik Szakács. – Minden regény így kezdődik: „Egy fiatalember ment a sötét utcán, feltúrt gallérral.” Aztán kiderül, hogy ez a feltúrt gallérú fiatalember a regényhős. Halálosan unalmas lesz.

– Nem lesz halálosan unalmas! – nyugtatom meg. – Egy tizenhat éves lány lesz a főszereplő, akinek nincs galéria, csak két macskája.

– Aha. És ezt a leányt történetesen Borbálának hívják, igaz? Önéletrajzi regény lesz, és így fog kezdődni: „1994-et írunk, július 31-e van. A szobámban ülök, a szerelmemre gondolok, odakint süt a nap és csicseregnek a madarak.”

Kezd felidegesíteni.

– Nem lesz önéletrajzi regény, és a főhőse egy kitálatlány, aki történetesen egyáltalán nem a szerelmére gondol, és nem is Borbálának hívják, mivel nem is hívják sehogy. Ez a lány akárki lehetne Még a tanár úr is lehetne ez a lány.

– Ez nagyon csábító. Na és miről szólna az a bizonyos regény?

– Nem mondhatom el senkinek.

– Hm. Akkor, ha jól értem – hümmög –, magácska így akarja megúszni a matematikafelelést?

– Pontosan! – csapok le lelkesen. – Sőt, így akarom megúszni az egész életet!

– Nagyon ravasz. Nos hát, rendben van. Akkor írja meg. De ki ne hagyjon belőle! – mondja, és szokása szerint a terem végébe vonszolja a székét, hogy onnan nézze végig a következő produkciót.

ELSŐ FEJEZET

MELYBEN HŐSÜNK PÓTVIZSGÁRA KÉSZÜL,
EGY UNALMAS TANKÖNYVET OLVAS, AZTÁN KÖRÜLNÉZ
A SZOBÁJÁBAN, AMI CSAK NÉGYSZER HAT LÉPÉS,
DE AMÚGY TÖKJÓ

2016-ot írunk, július 31-e van.

A szobámban ülök, kint totális napsütés, harmincöt fok. Ilyenkor még a városban is strandszag van, csak én pusztulok itthon, ölemben egy magyarkönyvvel. És mindez a gyökér Homonnainé Vörös Rózsa miatt, aki képes volt megbuktatni engem kettő egész háromra, egyetlen felelet alapján! Ez a nő egy vadállat.

Erre még visszatérünk, most nincs idő elmesélni, mert olvasnom kell ezt a szart.

Kosztolányi Dezső 1885. március 29-én született Szabadkán, Kosztolányi Árpád (1859–1926) fizika- és matematikatanár, iskolaigazgató és Brenner Eulália (1866–1948) gyermekeként. Nagypja nemeskosztolányi Kosztolányi Ágoston, bankpénztáros, 1848-as honvéd

százados, Bem apó seregében szolgált – személyesen ismerte Kossuth Lajost, és beszélgetett Petőfi Sándorral is.

Beszélgetett Petőfi Sándorral, hát az állat lehetett! Másra se vágnék. És amúgy ezt a Bemet vajon miért hívta mindenki apónak? Öregem küldték háborúba, vagy mi?

Jézusom, semmi értelme ennek a rohadt melegnek így, hogy nem vagyok a strandon...! És hiába nyitom ki az ablakot, onnan se jön levegő, mintha egy másik füledt szoba lenne odakint is. Viszont ha kinyitom, akkor behallatszik, ahogy Anni néni a szomszéd házból suttogva üvöltözik a férjével. Anni néninek nemrég volt gégerákja, és azóta szegény nem bír már úgy rikácsolni, mint régen. Kisebb korunkban, amikor fociztunk, mindig ránk szólt, hogy tessék ezt abbahagyni! Abbahagyni, de rögtön, azt a hétszázát neki! Erre mi így a fülünkhöz tartottuk a kezünket, és mondtuk: tessék, Anni néni? Sajnos nem értjük! Ettől ellilult a feje, sustorgott tovább, aztán végül dühösen visszacsattogott a papucsával a házba.

Kihajolok az ablakon, próbálom kihallgatni, hogy miket mond a szerencsétlen Imre bácsinak. Sajnos nem értem, túl halk, úgyhogy visszatérek a nyomorult tankönyvhöz. A borítóról hülyén néz rám a David Bowie-vá

átrajzolt Arany János és a kirúzoszott Juhász Gyula. (Különben már kicsit megbántam, hogy Juhász Gyulát kirúzosztam, mikor láthatóan eleve szar kedve volt.)

Az a helyzet, hogy elég jó kis hely ez az én szobám, habár tényleg kicsi: hatszor négy lépés összesen. Az előző lakók idejében csak gardróbnak használták, egy nő itt tartotta a ruháit. Itt, ahol én most lakom, régen csak agyatlan ruhák lógtak... Furcsa elképzelni. Amúgy valószínűsítem, hogy ők jobban érezték magukat itt, mint most én, mivel nem kellett pótvizsgára tanulniuk.

Van középen, a falnál egy íróasztalom, mellette balra egy beépített szekrény a ruháimmal, az asztallal szemben, a másik falnál egy babzsákfotel, jobbra pedig a gázkonvektor, amin jelenleg a Frici macskám tehenkedik. Ő egy cirmos kövér állat, olyan ortopéd, varjúszerű arccal, hogy szinte már nem is hasonlít macskára. Néha úgy látom, ő is szégyelli a fejét, lehajtja, ha belép egy idegen, vagy profilból mutatja, mintha úgy szebb lenne! Egyébként is eléggé szét van csúszva mindig, mintha vasvillával dobálták volna rá a szőrét, olyan összevissza áll. De van ám egy szuperképessége: csodálatosan tud púzni! Az valami fantasztikus! Korábban még sosem hallottam macskát púzni, ő az első, aki bebizonyította, hogy ez létező művészet.

Ráadásul mindig a legjobb pillanatban hangzik el, hatáson, megdöbbenően.

A barátját, Dezsőt, más fából faragták. Ő egy elegáns, karcsú, fekete uraság, aki folyamatosan mosakszik (vagy csak önimádó, azért nyalogatja magát?), kis fehér szőrgallérja van, és mindenkit lenéz. Egyébként meg is van rá az oka: gyönyörű, okos cica, aki véletlenül sem púz, sőt még kakilni se láttam soha, olyan diszkrétan intézi a faforgácsos ládikában a nagyobb dolgokat.

Így hárman lakunk hat négyzetméteren. Mégis jól elférünk. Az én ágyam a helykihasználás érdekében egy galériára van telepítve. Ide mostanában kicsit nehezen tudok feljutni, mivel a létrafokokon tárolok egypár cuccot. Nem vagyok túl rendszerető, de semmi baj, van megoldás: a galériám szélére szerencsére fel van szerelve egy húzódzkodó rúd, amit Apu csavározott fel magának edzés céljából, mikor még itthon lakott. Ezen fellendülve, a hasizmom és a bicepszem megfeszítésével gyönyörűen el tudok jutni az ágyamra, ha úgy hozza az élet. Az utóbbi időben szépen meg is izmosodtam – többen kérdezték az osztályból, hogy járok-e gyúrni, én meg mondtam, hogy nem, csak aludni járok.

A babzsákfotel a galéria alatt van, a sarokban. Nem véletlenül pont ott, én toltam oda, hogy eltakarja azt a részt, ahol a macskáim lekaparták a falat. Tavaly csinálták, fogalmam sincs, miért. Mikor beléptem a szobába, olyan rémülten néztek fel rám, mintha nem is macskák lennének, hanem mondjuk cigizésen rajtakapott diákok. Mit akartak ezek a kis hülyék, alagutat ásni a konyha felé, vagy mi? Dezső zavarában rögtön mosakodni kezdett, mint akinek semmi köze az alagútásáshoz, Frici csak szuszogott lesunytt fejjel. Kikergettem őket, és gyorsan odatoltam a babzsákot, nehogy Anyuék meglássák a pusztítást, és ez újabb érv legyen a bűdös macskák ellen.

De most vissza a retkes tankönyvhöz:

A lelki meghasonlás Kosztolányi Dezsőben hamar kifejlődött, s ez nála az életerő, a kedély zsugorodásával járt együtt. Korai éveitől állandóan halálfélelem gyötörte. Alig kamaszkodott, a kis Dezső már Pascalt olvasta, és a Semmi gondolatával viaskodott. Apja, Kosztolányi Árpád nehezen viselte Szabadka vidékiességét, az italhoz menekült, s növekvő fiának kellett figyelmeztetnie, hogy ne járjon kapatosan tanítani.

Kapatosan... Tetszik ez a szó. Majd lehet, hogy én, a növekvő leány is figyelmeztetni fogom egyszer Anyut meg a Kálmánt, hogy ne járjanak kapatosan!

Kálmán egy köpedelem, alig várom, hogy elhúzzon innen. Totális zombi, két éve itt üszkösödik nálunk. Annnyira leépült, hogy már csak néhány mondatot képes elraktározni az agya. Tőlem meg a Marcitól például mindennap ugyanazt kérdezi meg: Naaa, gyerekek, mi volt ma az oskolában? Kálmán, szombat van, ma nem volt oskola, tájékoztatjuk kedvesen. Erre ő: jóóóó van, jóóóó, hát én azt csak úgy általában, nem kell rögtön ezt ilyen kioktatólag, köszönöm szépen! Így gagyog a szétfoslott agyával. (Egyszer szívesen lefeleltetném a Homonnainét a Kálmán mondataiból, hogy készítsen ágrajzot!) Olyan szinten van lelassulva, hogy az teljesen hihetetlen. Sokat röhögünk rajta a Marcival.

Régebben voltak jobb fej élettársai az Anyunak, egy párat még én is szerettem. Például a Boriszt. Ő egy orosz származású fickó volt, magas, nagyon vicces, még szintén egyetemi ismeretség, mint a Kálmán. De Borisz persze már akkor is okosabb volt az agyhalott Kálmánnál, később iszonyú sikeres topmenedzser lett belőle. Aztán sajnos harminckét éves korában egy értekezleten felugrott az

asztal tetejére, és azt kezdte kiabálni, hogy ő Isten. Erre kirúgták, a felesége elvált tőle. Újsághordóként dolgozott akkor éppen, amikor összejöttek Anyuval, és hozzánk költözött. Én kilencéves voltam, a Marci tizenhárom. Borisszal tök jóban voltunk, sokat hülyéskedtünk – amikor épp „fönti” időszakát élte, vagyis volt életkedve. Ilyenkor csak egy-két órát aludt éjszakánként, és tele volt zseniális ötletekkel. De amikor „lent” volt, akkor csak feküdt egész nap az elsötétített hálószobában. Ha bementünk valamiért, néha késsel kezdett hadonászni, és azt kérte, hogy ha a rendőrség vagy a maffia keresi, tagadjuk le, amit mi gyorsan meg is ígértük. Vicces volt, a Nagymamát is hálálra rémítette párszor, például amikor női tangabugyiban elmesélte az egyik kísérletét. Vett egy új gázsprét, mondta neki nagy lelkesen, hogy megvédje magát és minket, ha bármi történne. Na és hogy próbálta ki? Hát úgy, hogy tesztfűjást végzett a gyerekszobában. De nehogy izguljon a Nagymama, tökéletesen bevált a kísérlet, tiszta kába lett tőle mindkét gyerek! Most már biztonságban vagyunk.

Borisz nem ebben a valóságban élt, hanem egy teljesen másikban. Egy olyanban, amiben mi például egyáltalán nem jelentéktelen gyerekek voltunk, hanem komoly, fontos személyek, igazi feladatokkal. Egyszer Anyuval

kibéreltek egy lepattant, tető nélküli panziót valahol egy kis faluban, hogy majd ők azt felvirágoztatják. Borisz sorba állított minket, és kidolgozta az idegenforgalmi tervet: ő meg Anyu üzemeltetik majd a szállót (Anyu, akinek még a mosógépet se nagyon sikerült üzemeltetnie!), én a társalgóban fogok humorizálni a vendégeknek, mert abban nagyon ügyes vagyok, Marci pedig műveltségi akadályversenyeket vezet majd a közeli erdőbe. Munkára fel!

Mi nagyon örültünk a Marcival, hogy ilyen felelősségteljes állást kapunk, csak sajnos pár nap múlva Borisz megint bezuhant a depresszióba, és ezzel a vállalkozás is bedőlt.

Egyszer találkoztam pár barátjával valami presszóban, Borisz bemutatta őket nekem. Volt köztük egy idősebb cigány nő, a Magdi, aki izgalmas történeteket mesélt a falusi életéről, meg egy hórihorgas pasi, akinek beszéd közben föl-le ugrált a szőrpamacszerű szemöldöke. Iszonyú jót dumáltunk, nagyon tetszett nekem, hogy bár felnőttek, mégse néznek hülyének, hanem érdekes, őszinte és vicces dolgokról beszélgetnek velem. (Ez Boriszra is jellemző volt különben, hogy sose hazudott, a legmeredekebb témában is teljesen őszinte volt, amiből persze nagyon hülye helyzetek jöttek ki.) Szuperül éreztem magam

közöttük, mondtam is a Nagymamának később, hogy mennyire jó fejek már ezek az emberek! Mire Nagymama tájékoztatott, hogy az ilyeneket hívják úgy: elmebetegek. Ők a Borisz diliházi barátai.

Végül aztán Anyu szakított a Borisszal, mert sajnos nem javult a betegsége.

Nemrég találkoztam vele a metróaluljáróban. Már tök szürke volt az arca, és a földre csorgatta a nyálát. De még most is nagyban magyarázott, megint tervei voltak. Újságolta, hogy mostanában légi forgalomban utazik. Hogy van egy új cége, egész pofás kis gépparkkal, csak kéne pár pilóta, és bár eleinte kevés a lé, ha jó az ember, rátermett, akkor elvégez egy ókájés tanfolyamot, és már vezetheti is a kis szappantartókat. Ez aztán nekem való, mondta, szóval vele tartok-e?

(Én nem mentem. Lehet, hogy hülyeség volt?)

Na, őután következett Kálmán, sötét idők jöttek. Néha reménykedhettünk, mert voltak ott is hullámszakítások, például tavaly is kirúgta egyszer az Anyu, mikor összejött egy másik pasival, és elutazott vele Párizsba. Mi persze örültünk ennek a fordulatnak, csak az volt kár, hogy nekünk kellett volna valahogy eltávolítanunk a feleslegessé vált zombit a lakásból. Az a szerencsétlen össze is pakolta

a cuccát, de aztán elindulni már nem sikerült neki. Csak ült az előszobában a bőröndjén, mint egy szellemi fogyatékos tyúk a tojásain. Én már majdnem megsajnáltam, de visszafogtam magamat. Marci rászólt, hogy hahó, ébresztő, Kálmán, az Anyu elment, már nem akar veled élni, el lehet húzni innen! De a Kálmán csak megnyugtatóan legyezett a kezével, hogy na, na, na, semmi, nincs semmi baj. Ettől mi nem nyugodtunk meg, inkább felidegesedtünk, és mondtuk, hogy igen, teljesen igazad van, Kálmán, nincs semmi baj, csak annyi, hogy neked el kell tűnnöd. Fogd a cuccodat és cső. A Kálmánból erre hirtelen előtört a felnőtt, hogy: na, na, na, azért ne szemtelenkedjete, gyerekek! És attól kezdve bármit mondtunk, ő csak ugyanezt hangoztatta: nana, ne szemtelenkedjete, gyerekek!

Azt mondtuk neki, hogy bűdös vagy, Kálmán.

Azt mondta, nana, ne szemtelenkedjete, gyerekek.

Azt mondtuk, te egy nagyon nagy fasz vagy, Kálmán.

Nana, ne szemtelenkedjete, gyerekek.

Lehet, hogy kéne fűrni egy lyukat a hasfaladon, és azon keresztül kihúzni a szétruhadt beleidet, Kálmán.

Nana, ne szemtelenkedjete, gyerekek, satöbbi.

Tudom, hogy kicsit eltúloztuk a bunkóságot, de jól esett. Kálmán végül aztán kiment az ajtón, de még

reggelig előtte ácsorgott. Elég félelmetes volt, ahogy ott derengett egész éjszaka az üvegen át, néha megnéztem, amikor kimentem pisilni. Aztán hazajött az Anyu, dobta a másik pasit, és sajnos visszaköltözött a Kálmán. Így hát most megint itt nálunk zsibbad. Ráadásul az utóbbi időben egyre zombibb, egyre idiótábban néz rám. Még jó, hogy itt van a Marci.

Mostanában erősen gondolkozom rajta, hogy az Apuékhoz kéne költöznünk. De erről később.

MÁSODIK FEJEZET

MELYBEN VISSZAEMLEKEZIK EGY ROSSZ
VÉGET ÉRT FELELÉSRE, MELYNEK SORÁN A SZÉKLETTEL
HOZTA KAPCSOLATBA A MAGYAR NYELV
ÉS IRODALOM TANTÁRGYAT

Mert most előbb még el kell mesélnem, hogy is volt az az utolsó felelésem Rózsánál!

Na szóval, ez a nő, a magyartanárom egy konkrét pszichopata, ahogy már mondtam. Azt az utolsó feleletemet, amikor véletlenül kimondtam, amit tudom, hogy nem kellett volna, hogy az irodalom egy rakás szar – hát azt kábé hat jegy súlyúnak számította be!

Mivel nem álltam kétesre, gyanútlanul üldögélek azon az órán, békésen facebookozom, mikor egyszer csak kimondja a nevemet. Ekkor felnéztem, és sajnos nem tudtam nem észrevenni a kék szívecskemintás harisnyát, ami a lábán feszült, és amit hirtelen eléggé össze nem illőnek találtam Rózsa életkorával, a szürke szoknyájával, kontyával és az egész szürke személyiségével. Enyhe röhögőgörcsöt kaptam, és ez nem volt hasznos.

olvasópéldány © Tilos az Á Könyvek

Csend volt az osztályban, mint szokott a vész előtt. Csak az én halk röhögésem hallatszott. Mi olyan nagyon vicces, kisasszony, kérdezte a szívecskés harisnya viselője. Semmi, feleltem én. Akkor viszont mit röhögök itt, mint egy disznó, érdeklődött tovább. Ettől akár meg is ijedhettem volna, és akkor talán elállt volna a röhögés, csak sajnos én véletlenül elképzelttem Rózsa tanárnőt disznó alakjában, ugyanezzel a harisnyával a csülkein (esetleg három melltartóval, ahogy egy rajzfilmben láttam egy kocán), és akkor már tudtam, hogy baj lesz. Ingerült hangon azt javasolta, hogy akkor most válasszak, hogy kijövök felelni a táblához, vagy egy elégtelennel a zsebemben indítok az igazgatónőhöz. Felelek, röhögtem én is malacosan, udvariasan, és kibotorkáltam a táblához.

Hát akkor, halljuk talán a *Tiszta szívvel*, mondta, ugyanis ha jók az értesülései, az fel volt adva memoriternek mára a szavalóverseny miatt. (Ez amúgy szerintem jogtalan, ez csak tizenkettedikes anyag lenne, emiatt nyugodtan föl is jelenthetném az igazgatónál, föl is fogom.) Azt mondta, hogy ő most az osztállyal együtt nagyon kíváncsian várja a magas művészi színvonalú előadásomat. És mókásan, mintha színházi páholyban lenne vagy nyugtában, befészkelődött a tanári székbe.

Nem mondom, hogy birtokában voltam a teljes szövegnek, de azért kábéra emlékeztem a tartalmára, a többi meg – rímek, sorok majd jönnek maguktól, gondoltam. Bátran belevágtam.

Nincsen apám, sem anyám, sem istenem, sem hazám, mondom neki.

Erre leállít. Hogy na álljon meg a fáklyás menet, és a szerző, cím? Oké, akkor: József Attila: *Tiszta szívvel*. Nincsen apám, sem anyám, sem istenem, sem hazám... Sem?

Ez a sunyi kérdés megzavart. Mondom, hogy hát ja: sem anyám, sem apám, sem istenem, sem a hazám, nem? De már kezdtem elveszíteni a fonalat.

„A” hazám?

Igen, válaszoltam egyre idegebben. Most nem értem, tényleg minden szóra egyenként rá fog kérdezni??? Erre ő azt mondja, jó, üsse kő (imádta a szólásmondásokat), most az egyszer nem szól közbe, csak hadd hallgassa végig az osztály az én sajátos változatomat, de ezennel megkér minden tanulót, hogy próbálja számolni az eltéréseket az eredetitől, és a végén majd összevetjük az eredményt. Abban a pillanatban arra gondoltam, mi lenne, ha most

váratlanul pofán vágnám Rózsa tanárnőt. Milyen szépen esne hanyat a hintázó székével.

De persze nem vágtam pofán, hanem újrakezdttem, hogy szóval akkor: nincsen apám, sem anyám, sem istenem, sem hazám, sem csókom, sem szeretóm, sem bölcsóm, sem szemfedóm, ööö, és akkor három napja nem eszek... vagyis: *eszem!*... sem sokat, sem keveset, húszesztendőmodadom, húszesztendőm... Nem, nem, nem! Ez úgy van, hogy: húszesztendőm hatalom, húszesztendőmodadom, ám ha nem kell senkinek, majd az ördög veszi meg, aztán meg úgy folytatódik, hogy tiszta szívvel betörök, ha kell, egy embert is megölök. Elfognak és felkötnek, áldott földdel elfödnek, és mi?... és, igen: halálhozó fű nő – gyönyörűszép... gyönyörűszép... ja bocsi, nem: fű *terem!*... a gyönyörű szívemen, igen, így van.

Éreztem én, hogy nem tökéletes, de azért szerintem alapvetően egész szépen összehoztam, kerek lett, volt benne bevezetés, tárgyalás, befejezés, minden, ami kell. Rózsa tanárnő nem így volt velem, ő az arcát két tenyerébe rejtve hitetlenkedve rázta a fejét. Persze csak színészkedett, a hülye is látta. Megköszönte szépen a remek szórakozást, és mondta, hogy miután most egy egészen új verset hallhattak tőlem, elég nehéz lesz az osztálynak az

eltéréseket számba venni. Mégis érdeklődne, hogy sikerült-e valakinek? A stréber csajok lelkesen tippelgettek: Tizenöt! Tizenhét! Húúúsz! Rózsa nem döntötte el a vitát, mert nyilván blöffölt, és ő se számolta meg, inkább engem szívatott tovább. Azt mondta, abban talán mindnyájan egyetértünk, hogy ez a felelet eddig elégtelen, így van-e? Nekem oké, mondtam én, mert már leszartam az egész színjátékát. Ő gúnyosan visszaismételte, hogy akkor ő nagyon örül, hogy nekem ez „oké”. De azért van még esélyem javítani, hiszen most következik a felelet azon része, amit úgy hívunk: műelemzés. Parancsoljak, mert szomjúhozva várja, mit tudok neki elmondani erről a csodálatos versről.

Jézusom, de fölösleges volt az egész! Na jó, de ha ez az egyetlen öröme, gondoltam, akkor én megadom neki. Kezdttem mondani, hogy ez a vers arról szól, hogy a költőnek nincsen apja, sem anyja, sem istene, sem hazája, sem bölcsője, sem szemfedője, sem csókja, sem szeretője, szóval gyakorlatilag semmije. Ki is rúgták érte, annyira nem tetszett ez az egész az igazgatónak. Rózsa eljátszotta, hogy csodálkozik, ó, nocsak, szóval csupán erről szólna ez a remekmű? Természetesen nem, mondom, mert még arról is szól, hogy régóta, kábé olyan három napja nem

evett, és emiatt már simán embert is ölne. Igaz, hogy azt mondja, annak meg is lenne a következménye, valószínű elfognák és felkötnék.

Ennyi, kérdezte ő.

Ennyi, mondom én.

Hát ez bizony édeskevés, kislányom, fújtatott, amit te most itt elmondtál, az nem több, mint a vers tartalma, az is hiányosan, márpedig – ezt ezerszer elmondta már! – a műelemzés nem abban áll, hogy megismételjük a műalkotás tartalmát! Nem ártana, ha a saját gondolataimmal is gazdagítanám őt. Ha lenne önálló, külön bejáratú véleményem is erről az egészről. Szóval: mi a véleményem, mi indíthatta arra a költőt, hogy ilyen kétségbeesett verset írjon?

Ezen elgondolkoztam, és mondtam, hogy szerintem valszeg az, hogy szar volt az élete. Édesem, mondta nekem, magyarórán vagy, nem a mekdonáldszban, próbálj meg rendesen fogalmazni! Olyan magyar szó ugyanis, hogy „valszeg”, képzeljem el, nem létezik. Oké, akkor máshogy mondom, mondom. Akkor valószínűűű, hogy baja volt a szüleivel meg az egész világgal, amit nem is csodálok, és amúgy is egy eléggé ideggyenge ember volt, és úgy látszik, voltak ilyen pszichopataszerű gondolatai, hogy embert öljön.

Na, ezzel végre sikerült tényleg felhúzni.

Rikácsolni kezdett, hogy én egy szerencsétlen vagyok, csak dől a hülyeség a hatalmas számból, miközben azt se tudom, mi az, hogy pszichopata meg idegbeteg, csak biztos hallottam valami idióta filmben. Erre én tök nyugodtan válaszoltam, hogy oké, akkor úgy mondom: öröklött idegbaja a nehéz gyerekkora hatására elhatalmasodott rajta és megőrült. Jaj, hát ezt már tényleg nem hiszi el, hát honnan veszem én ezt a marhaságot?!

Most már üvöltött magából kikelve, mire én hidegen mondtam: a tankönyvből.

Erre elkezdte csapkodni az asztalt, és a csapkodás ütemére mondta, hogy a tan-könyv szö-ve-gét csak ak-kor hasz-ná-lod, fiam, ha ér-ted is, hogy mi-ről be-szél!!!

Szerintem poénosan hangzott ez így, és az osztály szerint is, mert sokan röhögtek. Aminek Rózsa nem örült. Még jobban ordított. Hogy ha nem lennék ilyen átok lusta és fafejű, lehetne saját véleményem is az irodalomról. Mondom, nekem van is. Méghozzá az, hogy az irodalom egy tök nagy rakás szar. Erre vörös fejjel beszólt, hogy olyan szó, hogy „tök”, nem létezik a magyar nyelvben, fogjam már föl, de már közben ő is rájött, hogy hülyeséget mondott, és így próbálta kijavítani, hogy: vagyis van,

de csak növényi értelemben!, na de akkor már késő volt. Az osztály visítva röhögött, mintha nyúznák. Rózsa felemelkedett a székből, az osztály fölé magasodott, mint egy cunami. És ránk csobbant.

Hát nekünk tényleg minden, ami emberi érték, mint az igazság, a becsület, az irodalom – nevetséges dolog, igaz? Nekünk egyetlen vágyunk, hogy naphosszat bambán ülhessünk a kompjúter meg az internet előtt, és zabáljuk a mekdonaldszos kosztot! Nehogy már elolvassunk egy rohadt értékes regényt vagy verset, mert még a végén gazdagodna egy kicsit az a sívár, szűk lelkünk! De nem, mi szórakozásként inkább benyomunk a videóba (!) egy horrorfilmet meg egy trillert, pornót, fantazit, valóság-sót! Hát hova tart ez a világ, hogy semmi erkölcs, semmi szépség ne legyen már, csak a végtelen, állati önzés? Csak a test, a test, a test! Olvasunk mi bármit egyáltalán, a primitív vécépapír-irodalmakon kívül? *Harry Pottert* a *János vitéz* helyett, mi? Ki fog bennünket megtanítani az életre, mit gondolunk? Hát milyen világ ez? Háború kell ennek a nemzedéknek...! Háború! – mondta ki végül kifulladásra a tanulságot, és lerogyott a tanári asztal mögé.

Szerintem a végére már neki is ciki volt az egész.

Viszont másnap behívatta Anyut, és elmesélte neki, hogy én órán a széklettel hoztam kapcsolatba a magyar irodalom tantárgyat, és ezzel bemocskoltam nemzetünk kultúrájának az alapjait, aminek a következménye sajnos bu...

Hoppá, mi a rák ez? Valaki rángatja kívülről a kilincset?

HARMADIK FEJEZET

MELYBŐL KIDERÜL, HOGY KI RÁNGATJA
A KILINCSET, ÉS HOGY MIT REJT A SZÜLETÉSNAPI
AJÁNDÉKCSOMAG

Bizony, basszus! És úgy tűnik, nem is egy ember. Hallom, hogy az ajtó előtt toporgás, susmorgás folyik, és hallok konkrétan Anyu magas sarkú papucsának kopogását is. A francba, nem is tudtam, hogy mind itthon vannak!

A kilincs föl-le ugrál, egyre gyorsabb ütemben. Igyekszem letörölni az arcomról a normális kifejezését, és ráteszem az itthonit.

Már kész az arcom, de az ajtó még mindig nem nyílik. Mit bénáznak ezek?

– Kegyeskednél beengedni? – kérdezi Anyu sértett hangon az ajtó mögül. Szuper, már most meg van sértődve, pedig még be se lépett!

– Naaa, ne kelljen már használni a pótkulcsot, jó? – pampogja a kásás hangján Kálmán. – Nem szeretnénk használni, de ha te ennyire nem vagy képes, akkor mi meg kénytelenek kellenek leszünk használni!

Ismét csodás mondat hangzott el, ráadásul többszörösen összetett. Megyek, bár az ajtó persze nincs bezárva (nincs is kulcsom, sajnos, elveszett), csak hát kifelé nyílik, így ők maguk torlaszolták el.

– Álljatok kicsit hátrébb – javaslom.

Anyu, Kálmán és Nagymama ünnepélyesen belép. Iszonyat felemelő társaság. Vajon mit akarhatnak? Anyu kezében torta van, rajta néhány rosszul beszúrt, különböző méretű és színű gyertya. Jézusom, remélem, nem ma van a szülinapom!

– Booooldooooog szüle...doooog...tésnaaaa...poooooot! – zengi a szájalmas kis kórus. Magamban elátkozom a napot, amikor megszülettem, és ezzel apropót adtam egy ilyen rémes összejövételnek.

– Jé, Nagymama, te is átjöttél! – állapítom meg inkább csüggedten, mint örömmel. De ő örömmel veszi. Teli szájjal vigyorog és kacsingat rám, ezzel azt hiszem, azt fejezi ki, hogy az élet szép, vagy valami ilyesmit. Szegény, valamiért az hiszi, hogy ő a családban a hangulatfelelős. Szókére festett, dauerolt frizurája örökké szilárdan áll, mint egy acélépítmény, és most erre az alkalomra felvette az ünnepi kosztyümjét is, amit még a hetvenes években csináltatott neki Nagypapa.

– Hát hogyan jöttem volna át, amikor az én kis unokámnak van születésnapja? – azzal ad is nekem tíz szappanillatú puszit.

– Hát akkor: boldog születésnapot! – mondja Anyu is dermedt mosollyal. Nem néz ki túl jól: a bordó fürdőköpenyében van, lötyög benne a teste, olyan sovány. Én sem vagyok dagadt, de legalább tizenöt kilóval több vagyok, mint ő. Mondjuk ő régen is úgy nézett ki, mint egy kislány. Egyszer alsós koromban bement a leckémért az iskolámba, mert én beteg voltam, és a portás alig akarta hazaengedni, utánakiabált: nyolcadikosoknak tilos elhagyni az iskola épületét! De mostanában már nem annyira fiatalos, a haja nincs rendben, lenőtt rajta a vörös. Plusz az utóbbi években valahogy megmerevedett az arca, mintha állandóan lenne rajta egy vastag viaszárc. Ezt viszont igyekszik titkolni, ezért mozgatni próbálja, húzogatja fölle a szemöldökét, furán meresztgeti a szemét, mint egy rossz színész, főleg, ha ivott valamennyit. Mint most.

Nagymama pörgeti a bulit.

– Hát akkor: füled érjen bokáig! – rikoltja, és még tapsol is hozzá. Lehet, hogy szökdelni is fog.

– Hát köszü – válaszolom, és mosolygok, hátha akkor gyorsabban véget ér a borzalmas kis ünnepeg. – Úgyhogy

akkor én most tanulnék is tovább, szóval köszü mindenkinek. Köszü!

Ők nem értik a célzást, csak csoportosulnak tovább ott a szoba közepén. Anyu meredt arcán imbolyog a gyertyák fénye, Nagymama vigyorog, Kálmánnak meg majdnem kicsorran a nyál a száján az élénk agyműködéstől. Akár röhöghetnek is rajtuk, csak nincs kedvem. Dezső és Frici tüntetőleg háttat fordítanak a társaságnak, és megvetően a babzsákra telepednek. Fú, de taplók vagytok, fiúk! Nem érzitek úgy, hogy viselkedni kéne, mi?

Közben rájövök, hogy az ünneplő tömeg valószínűleg tőlem vár valamit, annyira néznek. Na de mit? Hirtelen nincs ötletem. Szerencsére Nagymamának van:

– Na, ne állj már ott, mint a bálám számara, csimbike! Fújd el a gyertyákat! Anyu annyit dolgozott vele!

Ez most kicsit összezavar. Azt hittem, ez egy ilyen előrecsomagolt teszkós torta. De lehet, hogy Anyu maga sütötte nekem?

– Miért, te sütöted? – kérdezem zavartan.

Bíp, bíp, becsúszott az első hibapont! Bumm, Anyu aknamezején felrobbant az első bomba. Láthatóan már várt erre. Sértetten lecsapja a tortát az íróasztalomra, rögtön ki is alszanak a gyertyák. Legalább nem kellett elfújnóm.

– Nem, nem én sütöttem! Bocsánatot kérek! – mondja, és halkan pityeregni kezd.

Látom Kálmánon, nagyon élvezi, hogy kivételesen nem rá vannak megsértődve.

– Bravó! Most megint sikeresen megbántottad Anyut! Bravó! Bravisszimó! – gúnyolódik boldogan.

A Nagymama-békekommandó gyorsan akcióba lép.

– Jaj, Juliskám, hát nem úgy értette ő... – simogatja Anyu vállát.

Közben sajnos engem is be akar vonni a hadmozdulatba:

– Na, gyorsan kérjél bocsánatot, csimbike! Sitty-sutty, aztán el van intézve. Naaa. Hát Anyu annyit fáradozik érted. Nézd, még ajándékot is vett!

Ajándék? Ajaj, rosszabb a helyzet, mint gondoltam. Sajnos tényleg ott lengedezik valami díszzacskó Anyu kezében. Hólepte tájon cammogó Mikulás van rajta.

Anyu közben lelökte Nagymama békítő kezeit magától.

– Mindegy, hagyjuk, anyu! Ő ilyen. Cinikus, nem képes örülni semminek. Csak mindig elfelejtem, és másra számítok.

– Ne mondj már ilyet, Juliska! Hát ez a kislány úgy szeret téged! Emlékszel, amikor hatéves volt, és írta neked azokat a leveleket esténként, hogy „Anyu, kérlek szépen,

engedjétek meg az Apuval, hogy hadd nézzük meg este a Vészhelyzetet, lecke kész, táskát bepakoltam, szeretlek!” – És becsúszta az ajtó alatt, emlékszel, Juliskám? Jaj, de jópofa volt!

Nagymama érzelmesen felkacag, én émelygek egy kicsit. Nem szeretem, mikor beveti a nosztalgikus történeteket. Na mindegy, haladjunk, nézzük meg, mit hozott a Mikulás!

– Ez az ajándék? – kérdezem, és a csomag után nyúlok. Anyu elrántja előlem, de direkt úgy, hogy azért elérjem.

– Nem, mert nem én sütöttem a tortát – forgatja a szemét nagy szenvedve.

Tudom, hogy most az lenne az elvárás, hogy bánjam meg a bűnömet és kérjek bocsánatot, de most ezt megpróbálom megúsni. Elveszem a kezéből a csomagot, és kibontom.

– Á, egy könyv. *Sikerkalauz*, de jó! Köszí szépen.

– És van ott még valami – leheli Anyu fájdalmasan.

– Ja, megvan. De jó. Hajgumik.

Hat darabot rejt a csomag, két UV-zöldet, két rikító sárgát meg két pusztító rózsaszínűt.

– A múltkor láttam, hogy kifogytál – mondja Anyu, hogy begyűjtsön még több hálálkodást. De nekem nincs

kedvem megadni, ami akar. Forradalmi hangulatban vagyok!

– Aha. Jó – csak ennyit mondok.

– Ööö... most akkor ez meg van köszönve? – nyögi a retekarc Kálmán. – Vagy? Mert ez nem világos. Hogy ez így hogy. Ohne köszönés, ohne minden.

Mindjárt kilövöm a szemét egy UV-zöld gumival! A békekommandós ismét akcióban. Elveszi a kezemből a hajgumikat, és huzigálni, forgatni, tágítgatni kezdi őket nagy lelkendezve.

– Úristen, hogy ezek milyen gyönyörűek!!! Gyerekeeeeek! Ez nem az a rögtön kinyúlós fajta, ugye? Ez a tartósabbik! Ó! Hát ez nagyon jó! Most egy darabig nem lesz belőle hiány, igaz? Hát ez zseniális, Juliskám! Hadd nézzem csak azt a könyvet is! *Sikerkalauz??*

Frici röhög a fotelban. Én is majdnem, ez tényleg zseniális, de közben homályosan érzékelem, hogy a Nagymama valamit buzerál rajtam... jaj, ne! Mi ez?

– Így ni! – mondja elégedetten, és a hajamban máris ott ragyog az egyik rózsaszín köpedelem. – Gyönyörű vagy, csimbike.

Míg Nagymama így elvan a hajammal, Kálmán pedig az orrában bányászik, Anyu feláll, a hátam mögé lép, és

ügyetlenül átölel. Végigfut rajtam a hideg. A keze nyirkos, és remeg, mint a puding.

– Na? Jók lesznek?

– A gumik? Aha, nagyon.

Komolyan, nem tudom, még hányszor kell megköszönnöm ezeket a fosadék hajgumikat! Visszafojtom a lélegzetem, és próbálom kibírni ezt a természetellenes helyzetet. Minden másodperc iszonyú hosszú. Vajon meddig állunk még így?

– Mi baj van? – kérdezi.

– Semmi – mondom, de aztán, nem is tudom, honnan veszem a bátorságot, de megfordulok, és:

– Csak hirtelen valami rossz szagot éreztem. Valahonnan. Úúúú, most aztán magamra hoztam a bajt!

– Milyen szagot? – kérdezi Anyu gyanakodva. Látom rajta, el se hiszi, hogy ilyen vakmerő lehetek.

– Nem tudom – fújok visszavonulót, de végül mégis kimondom: – Unikum.

Pillanatra megfagy a levegő. Nagymama elsápad. Tönkretettem szegénynek az egész eddigi kommandózását. Anyut annyira sokkolta a merész lépésem, hogy hirtelen nem is jut eszébe a méltó megtorlás. Reménykedem, hogy egy szimpla sértett kivonulás lesz a vége – és

akkor egész olcsón szabadulok. Úgy is néz ki, hogy ez lesz, a kis küldöttség el is indul kifelé, de aztán Anyu félúton megtorpan és visszafordul. Úgy látszik, rájött, hogy ez itt most kevés. Itt nagyobb, megsemmisítőbb csapásra van szükség, amiből megtanulom, ki az úr a háznál.

Nagymama ijedtében azt se tudja, hová legyen, csak meresztgeti a rémült nagy kék szemét. Aztán (elég hülye) mentő ötletként elkezd felolvasni a *Sikerkalauz*ból.

– Gyerekek, figyeljete, ezt hallgassátok! „A siker titka az önbizalomban rejlik. Ha el tudod fogadni hibáiddal együtt önmagadat, akkor mások is el fognak tudni fogadni.” Ez nagyon igaz, gyerekek! Jaj, mennyire igaz!

Sajnos senki nem vevő most erre az új témakörre. Anyu keményen támad.

– Azt hallottam, hogy megint megvádoltad a Kálmánt.

– Igen? Na és mivel? – húzom az időt.

– Nem tudom, miért kell ilyen igazságtalannak lenni vele. Mi rosszat tett ő neked? Szerintem semmilyen szinten nem ezt érdemli tőled!

Kálmán most ébred, és a maga számára is váratlanul üvöltésben tör ki.

– Tudod te egyáltalán, mi az, hogy alkoholista?! Hm? Hát az nem ilyen! Hát nagyon nem ilyen! – döngeti

a mellét, hogy mutassa, nem milyen egy alkoholista. Anyu vigasztalóan átöleli, mint egy kis nebánCSVirágot, Kálmán nyüszögve a vállába fúrja ronda, busa fejét.

– Na, na, gyerekek... hát nem szabad ezt... ez egy születésnap, ilyenkor szeretni kell egymást! Folytassam a felolvasást? – pampogja Nagymama, de szerintem már ő se hisz benne.

– Én nem értelek téged – folytatja Anyu, miután lekezelte a lelki sérült kis Kálmánt. – Mi bajod van neked mindenkivel? Velünk? Magaddal? Az egész világgal? Azonkívül, hogy megbuktál, és nem tudjuk, le tudsz-e érettségizni egyáltalán valaha.

– Hát azért csak le – mondom idétlenül nevetgélve.

– Örülök, hogy te viccesnek találod ezt. Én nem tudok nevetni, ne haragudj!

Kálmán még mindig fel van húzva:

– Bizony hogy nem! Bizony hogy nem! Mert ez így nulla! Nagy kerek semmi! – számolni kezd az ujjain. – Tanulni nem vagy képes. Egy normális emberi kapcsolatod. Se képességed. Érdeklődésed – itt belezavarodik a számolásba, abbahagyja. – Semmid, de semmid, tényleg! Miközben itt vagyunk neked mi, család, háttér, csak hát neked ez nem, ez neeeeem...!!

És megkezdődik szokásos duettjük arról, hogy én egy hülye gyökér vagyok. Anyu szólama is belép:

– Miközben én azért dolgozom látástól vakulásig, kelek hajnalban – tudod, hogy gyűlölöm? –, hogy nektek meglegyen mindenetek! És a Marci ezt föl is fogja és meg is hálálja. Nem úgy, mint te. Csak a te telefonszámlád tizenötezer forint volt, tudtál róla? És akkor még a minimumot nem vagy képes teljesíteni! Egy kettesre nem voltál képes magyarból! Mi lesz ennek a vége? Kétségbe vagyok esve miattad, nagyon komolyan mondom.

– A mi-ni-mu-mot! – ismétli Kálmán, aki kicsit lera-
gadt, de ez nem zavar senkit.

– És nagyon örülök neki, hogy apád síelni visz, meg Thaiföldre, közben én meg a villanyszámlát se tudom fizetni – trillázza Anyu. – És a felelősségvállalással ugyanez: nem végzed el a feladataidat, a szobád egy kupleráj! Egy undorító szemétdomb, komolyan mondom! Hetek óta rothadó almák, jézusom...

Ebben a pillanatban furcsa zaj hallatszik a babzsák fe-
lől. Valahogy így: púúúúúúúúú.

Egy pillanatra mindenkit elnémít a döbbenet. Nagyma-
ma tér először magához, és félve bár, de felállítja a diag-
nózist:

– Ez a macska most... szellentett?

– Ja, néha szokott – védem azt a tahó Fricit. – Amikor sokat eszik.

Anyu gyorsan lecsap a témára.

– Na ez az! Ezekkel a szerencsétlen macskákkal se törődsz semmit! Összevissza zabáltatod őket, ki kéne vágni innen mindkettőt, mielőtt itt döglenek meg valami fertő-
zésben, én azt mondom, vigyük le őket falura vagy vala-
hova, ahol nekik is jobb, mert ez gyakorlatilag állatkínzás így...

Kálmán nagyon érzi a ritmust, megint belép:

– Ez így is van! Nagyon így is van!

Közben az a helyzet, hogy most eltalálták a gyenge pontomat. Anyu is tudja, hogy ez az, amin eldurran az agyam, ha a macskáimat csesztetik.

– De törődöm!!! – üvöltöm, és basszus, elsírom ma-
gam, pedig most nem akartam. – Én mindig cserélem alattuk az almot és veszek nekik kaját, oké??

Idegesít a saját hangom, ahogy ilyen szerencsétlenül sipog.

– Lám-lám! – győzedelmeskedik Anyu. – Ha a macs-
káiról van szó, képes az érzelmekre. De ha engem meg-
bánt, akkor csak a vállát vonogatja.

Na mindegy, erre jobb, ha nem válaszolok. Amúgy is csak hüppögve bírnám mondani, az meg szájalmas. Nagymama-békegalamb most ismét beröppen közénk, Anyut csitítgatja.

– De Juliska, ő tényleg rendesen gondjukat viseli ezeknek a dögöknek...

– Jaj, ugyan már, anyu! Hát nem is cseréli az almot alattuk! Aztán ne csodálkozzon, ha kapnak egy fertőzést, és annyi. A másik meg, hogy fel kéne fedeznie magában legalább egyvalamit, amiben tehetséges! – folytatja Anyu, de direkt csak a Nagymamának, mert én már azt se érdemlem meg, hogy hozzám szóljon. – Azt képzeld el, hogy a tanév végén behív engem a Homonnainé Vörös Rózsa, a magyartanár, és azt mondja, hogy ő el se hiszi, hogy ez az érdektelen, közönyös, unott lány, hogy ez a Marci húga. És én sajnos csak széttárni tudom a karomat: mert igen, ezt érzem én is. És nem értem, nem értem, nem értem! Tizenhét éves vagy és semmi nem érdekel. Én a te korodban már bújtam a könyveket, faltam mindent, ami betű. Remekül rajzoltam, balettoztam, nyelveket beszéltem. De te? Téged mi érdekel saját magadon kívül, hm?

– Hát az pont elég érdekes – dűnnyögöm.

– Tessék? – csattan fel Anyu. – Nem hallottam jól!

Nem tudom, mi zajlott eddig Kálmán dinoszaurusz-ágyában, de most hirtelen az arcomba hajol, és nagy boldogan azt súgja nekem:

– A Dezső meg a Frici meg fognak dögleni.

Ezt nem hiszem el, bassza meg!!! Mi a szar köze van neki az én macskáimhoz?! Nem érdekel, akkor se fogok megint bögni, ne örüljön!

– Te fogsz megdögleni – mondom neki higgadt mosollyal.

Anyu erre boldogan forgatja a szemét, mint akinek beigazolódott egy jóslata.

– Na ugye! Ezt mondom. Erről beszélek. Hogy nem ismer tekintélyt. Te hallod ezt, anyu? Ez elképesztő. Döbbenet.

És most támad. Hevesen gesztikulál, ilyenkor lepleződik le, hogy ivott.

– Mi azért jöttünk ide, szeretettel, jóindulattal, hogy felköszöntsünk és elmondjunk neked valamit – és ez lett belőle! Nagyon értesz hozzá, hogy elvedd a kedvem mindentől! Az élettől is. Tényleg.

Én közben az előbb már szépen felmásztam az ágyamra, és olvasni kezdtem a magyarkönyvemet. Náluk még az

is érdekesebb, gondoltam. Úgy tűnik, Kosztolányi Dezsőt kirúgták a suliból.

Anyu dühében már kotkodácsol, mint egy tyúk. Most vette csak észre, hogy nem vagyok ott. Fölnéz a galériára.

– Hozzád beszélek, nem zavar?! –

– Ja, ez még a köszöntés? – pillantok le rájuk. – Bocs, azt hittem, már vége.

Elönt a büszkeség. Még sose voltam ennyire bátor! Anyunak marad a sértett kivonulás, mielőtt még egy csatát veszít. Sarkon fordul, próbálja magával rángatni Kálmánt is, aki erre nem számított, meg is tántorodik a váratlan fordulattól, és majdnem elesik.

– Gyere, Kálmán. Hadd főjön a saját levében – sziszegi, és kop-kop-kop, az ajtó felé indul magas sarkú papucsában, amit szerintem amúgy nem kéne hordania, ha ennyire be van állva, mert egyszer el fog esni.

Nagymama a kezét tördeli az ajtóban, Kálmán fenyegetően hadonászik a macskák felé, ettől majdnem rájuk is esik. Utolsó pillanatban kapaszkodik meg a könyvespolcban. Dezső sértetten felnyávog.

– Rohadt dögök! Rohhadtbüdddös dögök!

Olyan vicces fölülről nézni az egészet! Mintha repülőgépen ülnék, és onnan figyelném a lent botladozókat.

– Ezen röhögni kell szerinted? Hogy egy ember elesik a szemétdombon, amit teremtettél? – kérdezi Anyu.

– Nem, nem, ezt így nem...! – hörög Kálmán. – Tudja csak meg, amit! Hogy esküvő, gyerek lesz, kész! Na! Ennyi! És csak nyelje le, bizony, ezt a békát!

Nem hiszek a fülemnek.

– Milyen gyerek??? De hogy?

Kálmán boldogan harsogja:

– Úgy! Úgy! Úgy! Ahogy kell! Szülés, gyerek lesz, minden lesz! Család!

– De hát... – hebegek – ...nektek még lehet?

Anyu szeme már megint könnyben úszik.

– Képzeld el, hogy lehet, lehet! Miért ne lehetne? Hm? – oktat ki. – Jó lenne, ha életedben egyszer tudnál örülni a más boldogságának. De te erre nem vagy képes. Nem is voltál soha. Úgyhogy én befejeztem. Szerbusz.

Azzal a két nyomoronc végre kitántorog a szobámból. Fellélegzek. De akkor hallom, hogy valaki még lent szipog. Ne, most meg a Nagymama sír! Fárasztó egy nap.

– Istenkém... szent istenkém... hát miért nem lehet békében élni?... istenkém... – hüppögi.

– Nagymama, te nem is hiszel istenkében – vigasztalom.

– Dehogynem, csak a magam módján! Na, gyorsan menjél Anyu után, jó? Adj neki egy puszit, és el van intézve, jó? Látod, hogy el van keseredve! Ne legyen már harag! Az olyan rossz tanácsadó, tudod. Nagypád is mindig mondta: „Nem vitatkozunk!”

– Hagyjál már békén, Nagymama. Kérjenek inkább ők bocsánatot.

– Jaaaj, de raplis vagy te máma! Megint rajtad van az ötperc. Csak azt nem tudom, miért. Azt nem tudom, mi bajod van neked, mikor itt mindened megvan. Mindened az égvilágon! Más gyerek örülne, ha ilyen körülmények között élhetne! Hajaj. Hajaj – és sopánkodva végre ő is elhagyja a terepet.

Még az ajtóból hozzát teszi:

– Hú, tényleg elég bűdösek ezek a macskák, hallod.

– A Kálmánnál nem bűdösebbek – mondom, és akkor végre becsukódik az ajtó.

Na.

És most, hogy végre véget ért a szülinapi lebaszás, meg kell állapítanom, hogy mint a torta, ez is gyorsfagyasztott volt. Egyetlen új hozzávaló sem jelent meg benne.

NEGYEDIK FEJEZET

MELYBEN HÓSÜNK EGY HOSSZÚ VERSET OLVAS,
MAJD SZERETETT TESTVÉRBÁTYJA RUCCAN BE HOZZÁ EGY
SZÓRA, AMI NAGYON SZUPER, CSAK A MACSKÁK
NE LENNÉNEK ILYEN BAROMI FURÁK

Elmondanám ezt néked, ha nem unná.

Aha.

Na és ha unom? Akkor is elmondod, mi?

*Múlt éjszaka – háromkor – abbahagytam
a munkát.*

Le is fekiüdtem.

Tudtam. Elmondja.

*Ám a gép az agyban
zörgött tovább, kattogva-zúgva nagyban,
csak forgolódtam dübösen az ágyon,
nem jött az álom.*

Hívtam pedig, így és úgy, balga szókkal,

*százig olvasva s mérges altatókkal.
Az, amit irtam, lázasan meredt rám.
Izgatta szívem negyven cigarettám.
Meg más egyéb is. A fekete. Minden.
Hát fölkelek, nem bánom az egészet,
sétálgatok szobámba le-föl, ingben,
köröttem a családi fészek,
a szájakon lágy, álombeli mézek,
s amint botorkálok itt, mint a részeg,
az ablakon kinézek.*

Na, szóval azt szeretném mondani, hogy ez állítólag – egy vers.

De, de, komolyan! Írta Kosztolányi Dezső, most olvasom itt a szöveggyűjteményben. És még nincs is vége, pedig már ennyi is sok volt. Az, hogy ő maga, a költő mit vakaródzott tegnap a szobájában, hány cigit szívott meg mennyit kávézott – az neki egy vers! Na és ez engem hol érdekel? Komolyan, én ezt utálok a költőkben-írókban, hogy állandóan magukkal vannak elfoglalva, bezápnak az önimádatba. Miért nem tudnak ezek néha a más emberek problémáiról is írni, olyanról, ami közérdekűbb? Rádadásul attól még, hogy rövidebb sorokba írják, mint

egy sima szöveget, még nem lesz vers. De persze nekem mindegy, ők tudják. Nekem csak át kéne csúsznom belőle.

Egyébként, ha így egy kicsit lelógok a galériámról, én is pont kilátok az ablakon.

Kiszedem a hajamból a rózsaszín gumit, célzok, jó lövés! Fönn is akadt Anni néni egyik rózsabokrán. Hoppá, majd ezért is Imre bácsi fog kikapni: jéézusisten, Imre, te szerencsétlen, hát megfojtod a rózsát avval a gumival, satöbbi satöbbi. Na jó, akkor nem lövök át többet. Helyette lemegyek pisilni, mert már a szülinapi zombi-invázió óta kell, csak akkor két lecseszés és három megsértődés között valahogy nem volt jó alkalom. Mondjuk most is tartok tőle egy kicsit, hogy összefutok valamelyik véglénnyel. Jaj, miért van itt ilyen messze a vécé? Át kell hatolni az étkezőn és az előszobán, rohadtul nem éppen veszélytelen expedíció!

Elindulok lefelé a létrán, pár cuccomra rá is lépek, amikor – jé, hát ez fura, cigiszag csapja meg az orromat! Ezt most nem értem. Van valaki a szobámban?

És aztán amikor a második lépcsőfokra lépek, akkor meglátom, hogy.

Uhh.

Tudom, most ez durván hangzik, de azt látom: Frici ül a konvektoron, és egy cigit szorongat a dagi kis macskamancsában! Legalábbis az egyikben. A másikkal még rosszabb a helyzet: abban egy újságot tart, és hát... hogy is mondjam, olvas. Vagy úgy csinál. Bár ez ijesztőség szempontjából mindegy is. Okoskodva húzgálja föl-le a szemöldökét, mintha értene is valamit.

Nem tartom ezt túl megnyugtató látványnak, baromira nem.

– Frici, te mit csinálsz?! Teszed le rögtön a cigit meg az újságot? Pfuj-pfuj, büdös, koszos, köpöd ki? – rivallok rá a létráról. Ő felnéz, gyanúsán értelmes tekintettel. Ekkor látom meg, hogy a babzsák fotel felől is szálldogál felém egy sűrű füstcsík. Na ne. Dezső is rágyújtott?

Oké. Most le kell nyugodnom. Még két lépés, és földet érek, akkor majd reális képet fogok tudni alkotni a helyzetről.

Egy.

Kettő.

Lenn vagyok.

Nos. A helyzet katasztrofális. Dezső a babzsák fotelben trónol, de egyáltalán nem macskás pózban, hanem felegyenesedve, keresztbe vetett hátsó lábakkal, még

hintáztatja is egyiket a másikon! Mellékesen ő is szivarozik. Most akkor mi van, hallucinálok??? Remélem, nem lettem skizofrén! (Láttam erről egy tök durva videót, ami-ben egy csajnak tizennyolcszoros személyisége lett, bár azt nem skizofréniának hívják, hanem máshogy, elfelejtetem, mert szar volt a gyerekkora, és ezek a személyiségek állandóan váltakoztak, de nem tudtak egymásról: az egyik bulizós, a másik csöndes, a harmadik agresszív, satöbbi, viszont egy naplóban tudnak levelezni, és a videóban voltak valóságos felvételek arról, ahogy a csaj személyiséget vált, nagyon para, ahogy így hirtelen megváltozik az arca, a tekintete, és...)

Ebben a pillanatban kopogtatnak.

Ne, ne, nem akarok több ajándékot!

Ránézek a macskáimra, akik most tök normálisan, macskaszerűen viselkednek. A Dezső mosakszik a fotelban, a Frici meg a konvektoron bóbiskol. De hülye vagyok! Hogy hihettem, hogy az előbb cigiztek?

– Tessék! – szólok ki halkán, hátha nem hallják meg.

Artikulálatlan morgás a válasz. Megfagy bennem a vér.

– Kop-kop – hallom a jól ismert kásás hangot. – Helló-helló. Itt a Kálmán vagyok! Van.

Miért vesztettem el azt a rohadt kulcsot?!

– Nem szabad – mondom határozottan.
– De itt a Kálmán.
– Tudom, azért mondom.
– Hogy? Nem értem, ne haragudj, akusztikusan, hogy mit mondtál. Hogy...? Hogy akkor most szabad?
– Nem – ordítom. – Nem szabad.
– Kálmán! Kálmán vagyok, hahó-hahó! Nyissák ki!
– Nem nyitják. Tanulok.
– Kop-kop, itt a Kálmán!
A kilátástalan párbeszédet egy másik hang szakítja meg.
– Kálmán! Te mi a fenét csinálsz itt?
Ez a Marci! Meg vagyok mentve!
Zavarba jön a retekarc, csoszog ide-oda, hallom a papucsát.
– Ööö... Marcikám, te itthon? Hát én meg éppen csak itt... és mondom neki, hogy kopkop, meg minden, de ő neem! Őneki az neem...!
– Na tűnj el innen, Kálmán. Másik ajtón kopogtassál. Erre végre feladja, és hörögve elhúzza a belét.
– Naaaa, azért gyerekek... ezt neeee... ezt azért így neeee...! – hallom már egyre távolabbról.
És a papucs elcsoszog.

Rohanok, kinyitom az ajtót és rögtön a Marcira vetem magam. Tudom, hogy utálja, de most nem érdekel. Ha itt van, akkor mindig minden sokkal jobb! Ő az egyetlen jó fej ember közel s távol, vele mindent meg lehet beszélni, még a kálmános dolgokat is! Sajnos amióta egyetemista, elég keveset találkozunk. Meg is tudom érteni, hogy nem jár túl sokat haza, ha nem muszáj.

Gyorsan berángatom a szobába, mielőtt még erre jár valaki, és berántom az ajtót.

– Ezt megszívtad. Lekésted a szülinapi bulimat – mondom neki.

– Mer' mér'? Ma volt?

– Aha, de amúgy semmi különös nem volt. Csak a szokásos.

Marci szimatolni kezd.

– Mi van, hugika, te bagózol?

Jé, ő is érzi?

– Várjál már – szagolgat tovább –, ez nem is cigi, ez inkább szivarszag! Havannát rejtegetsz, vagy mi van? – viccesen keresgélni kezd, felforgatja a cuccaimat.

Frici ekkor púúú, púzik egy nagyot.

– Pfuj, azért ezt a fingó macskát tényleg ki kéne innen dobni, hallod. Milyen kincseket rejtegetsz még itt? Mi ez?

– Ja, az a torta.

Marci kiharap egy nagy darabot a széléből, aztán a szőnyegre köpi.

– Bleeeee, bazmeg, de ótvar ez...! Már azt hittem, ők sütötték.

– Dehogysis, teszkós. Amúgy én is ezt kérdeztem, mire az Anyu úgy berágott, hogy fél óráig ecsetelte nekem itt imbolyogva, hogy mekkora köcsög vagyok, semmire se vagyok jó, satöbbi. Bezzeg te továbbra is tökéletes vagy.

Marci közben hanyatt vágta magát a szőnyegen. Ez jó jel, akkor még marad egy darabig.

– Jaj, ne már, az akkora faszság! – mondja. – Elégem van, hogy állandóan egymás ellen uszítanak minket. De nyugi, nekem meg téged szoktak dicsérni, és olyankor meg én vagyok nekik a proli gyökér.

Ez egy kicsit meglep. Engem dicsérnek?

– És hogy dicsérnek? – kérdezem félve.

– Hát mittudomén, hogy te olyan... mittudomén, nem tudom most ezt így szó szerint felidézni, de dicsérnek. És kapsz ajándékot is?

– Ja. Megint nagyon kiköltekeztek.

Odadobom a csomag hajgumit. Felüvölt, hogy váóóó, és elkezd felhúzni őket az ujjaira. Aztán eszébe jut valami,

ráveti magát szegény Dezsőre, rá akarja rakni a fülére az egyik gumit.

– Marci, ne már! – kiabálok, és lelököm a Dezsőről. – Hagyjad már! Fáj neki!

Dezső és Frici eszméletlen nyávogást csapnak, Frici felfújja magát és visít, Dezső meg prüszköl haragjában.

– Kár – biggyeszi ajkát Marci. – Pedig poén lett volna.

Most egy kis csönd van. Remélem, nem bántottam meg, hogy leállítottam. Miközben én tisztogatom fel a torta nyomait a földről, Marci facebookol a telefonján.

Figyelem, hogy még haragszik-e.

– Na és – kérdezi tőlem egyszer csak furcsa arccal –, mi volt az oskolában?

– Neeeeee! A Kálmánt neeeee! – könyörgök röhögve, de már késő.

– Mi az, csak nem félsz a Kálmán bácsitól? De hát a Kálmán bácsi aranyooooo! Szeret titeketetet a Kálmán bácsi!!!

Marci szuperül tudja utánozni a Kálmán hangját, a rogyant lépteit meg mindent. Simán lehetett volna belőle színész. Gyakran játszunk el együtt kálmános jeleket: a naaa, ne szemtelenkedjete, gyerekeket, vagy azt, amikor elejtett egy kétszázast, és nem bírt letérdelni

a nyomorék, hogy fölvegye a földről, és végül lehasalt, meg más nagy klasszikusokat. Hoppá, erről jut eszembe:

– Marci!

– Na.

– Kikísérsz a vécére?

– Mi, félsz a sötétben?

– Nem, csak nem szeretnék összefutni senkivel. Érted.

– Oké – mondja. – Mindjárt.

Nem mozdul a szőnyegről, szerintem megint facebookozik vagy videót néz, mert nagyokat röhög.

– Képzeld el – mondom nagy szünet után –, hogy ez a fasz olyan hülyén bámul rám mostanában.

– Ki?

– Hát a Kálmán.

– Hogy?

– Hát nem tudom, ilyen zombifejjel, meredten. Mintha lefagyott volna az agya. Iszonyat félelmetes!

– Ne bassz. És olyankor te mit reagálsz?

– Hát mondom neki, hogy mit bámulsz, meg ilyenek.

De akkor meg még idiótabban néz, plusz még fel is húzza magát.

Marci rám néz, és mintha gondolkozna. Aztán hirtelen kitör belőle a röhögés, kicsit meg is ijedek. Fogja a hasát

és fetreng, annyira röhög. Ezt is szeretem benne: nem ismerek más embert, aki tényleg a hasát fogná, mikor nevet!

– Hát ez... hát ez... – fuldoklik – ...bocsi, csak előttem van, ahogy bámul rád és bezombul! Ez kurva jó! – utánozza a zombi Kálmánt, ahogy lassan hullámszik, vonaglik az arca, forog a szeme.

Akarok röhögni én is, de nem sikerül.

– Na! Hé, ne már! Most ezen besírsz? – paskolja a hátam. – Na. A kurva anyját neki! Na, ne sírjál már, jó? Majd én pofán vágom, aztán többet nem próbálkozik, hallod? Jó lesz? Na. Nyugi, nyugi, hugika.

– Csináljunk valamit – mondom neki, mikor kicsit megnyugodtam.

– Jó, persze, majd csinálunk. Csinálunk, na.

Tök rendes. Most látom, hogy tényleg gondolkozik rajta, mit kéne csinálni.

– Figyelj már, például mi lenne, ha egyszer álmában rajzolnánk egy... faszt az arcára. Na? Ez király lenne, nem? Csak adj egy alkoholos filcet!

Keresgéljni kezd az asztalomon, a fiókjaimban, miközben egyre jobban rápörög erre az ötletre.

– Azt képzeld, ahogy egy fasszal a fején bemegy dolgozni! Háááá!

Elképzelem, és tényleg vicces.

– Ez tényleg tök jó lenne – mondom. – De az nem lehetne, hogy például mindketten az Apuhoz költöznénk? Esetleg?

Marcinak hirtelen elmegy a jókedve. Lehet, hogy nem kellett volna megkérdeznem?

– Hát ezt nem tudom, figyelj. Ez kicsit bonyesz, de hát... talán kivitelezhető. Csak az a gáz, hogy a Hajni azért nem az a szívélyes csaj, érted. Az apánkat lenyúlta, de sztem ránk nem annyira fáj a foga. Vagy nem tudom. De figyelj, beszélj velük. Anyagilag mondjuk jobban jön-nénk ki, az tuti... De ezt mondjuk nekik kell eldönteni. Hogy akarnak-e mindkettőnket, érted, vagy sok nekik.

– Na jó, akkor majd mondom az Apunak. Kösz, hogy segítesz. Olyan jó, hogy itt vagy.

– Oké, csak ne kezd a nyálaskodást, mert...

– Imádlaaaaaaak! – hülyéskedek, és megint rávetem magam, próbálok megölelni, puszt adni, csak poénból, ő meg menekül előlem, üvöltözik, felrohan az ágyamra is. Szegény Friciék megijednek egy kicsit, azt hiszik, hogy ez valami veszélyhelyzet, hogy bánt engem a Marci. De kis hülyék nem értenek semmit! Nem tudják, hogy ő az

egyetlen, aki nem bánt. Nyávogva rohangálnak, hiába nyugtatom őket.

Amikor vége, kifekszünk a szőnyegen a Marcival, lihegünk, röhögünk.

– Figyi, amúgy az Apu nem hagyott itt nekem valami pénzt? – kérdezi, mikor kicsit kifújtuk magunkat.

– Nálam? Nem.

– Uff. Az kár, mert jelenleg totál le vagyok égve.

– De nem úgy volt, hogy most mivel beleadott a motorodba, egy ideig nem ad?

– Igen? Ja, nem tudom, lehet.

Furcsán zavarba jött most ettől, megint a telefonját kezdi böngészni. Ettől én is zavarba jövök, hogy ő zavarba jött. Aztán felvihog, megint talált valami nagyon vicces videót.

– Baszd meg, ezt megcsináljuk a Kálmánnal, figyelj! – mutatja nekem is. Valakinek álmában cigit tesznek a szájába, elég jó. – Alszik a csávó, nézd... és most, mindjárt... most teszi be neki...! Ezt nem hiszem el, baszd meg! Kúúúrva jó!!! Most ébred föl... És fulladozik, látod?...

Köhög a pasi a videóban, aztán angolul káromkodik, végül összevissza rángatózik a kamera vagy a telefon, amivel veszik, aztán vége.

– Viszont te nem tudnál addig valamennyi lóvét kölcsönadni? – fordul hozzám váratlanul komoly hangon.

Mi? De hát én már adtam neki a múltkor. Még nem is adta vissza egyébként, szóval. Furcsa.

– De már adtam a múltkor – mondom neki.

Idegesen válaszol:

– Oké, nem kell basztatni, mondtam, hogy megadom! De különben is, téged az Apu úgyis töm pénzzel, mert lelkiismeret-furdalása van, hogy kicsi voltál a váláskor, meg hogy alva jártál egy ideig. Ez különben kurva jó, nekem is kellett volna csinálni, akkor jobban sajnáltak volna. Mindegy. Figyelj, amúgy ezt ki kell használni! Komolyan. Tanuld meg. Kérjél pénzt, és mondd azt neki, hogy valamire kell. Kultúrára, azt kajálják a legjobban: könyv, művészfilm, kiállítás, faszom. Nekem egyszer, amikor ugyanígy le voltam égve, akkor azt mondtam, hogy mostantól operába akarok járni! Operába, én, hallod?! Ki is néztem egy négyrészest a Müpában, ahol baszott drága, abból éltem fél évig! Na de mindegy, tudom, hogy nem jogos, hogy tőled kérek. Csak már nem nagyon számíthatok senkire.

Ez mondjuk igaz. Legalább mi ketten tartsunk össze, ha már mindenki bezombult körülöttünk, nem?

– Szuper vagy, hugi! – ugrik fel Marci, és a pénzért nyúl. – Megadom ám!

Dezső és Frici már megint pattog, nem tudom, mi van ma velük. Frici hátralép kettőt, és (ez baromi fura, mert amúgy utál mozogni) hirtelen fölugrik rám, és belekapaszkodik a körmeivel a gatyámba. Ez hülye, most majdnem leejtettem miatta a pénzt!

A Marci szeme kiguvad a csodálkozástól.

– Na nézd már a kis gizda szőrösömöt! Mi van, cirkuszi macskákat nevelsz belőlük?

– Hé, Frici, normális vagy?! Fejezd már be! A Marci jó! A Marci barát! – nyugtatom Fricit.

Ezzel sem ő, sem Dezső nem ért egyet, úgy látom, nekem meg kezd tele lenni velük a tököm. Ritkán kiabálok velük, de most muszáj:

– Sicc! Sicc! Helyetekre, büdös dögök!

Erre sértetten befészkelődnek a szokásos helyükre. Én meg végre átadom a lóvét a Marcinak.

– Tessék. De tényleg majd add meg, jó?

– Persze, mint az állat! Kösz, szuper vagy!

Megborzolja a hajamat, és rohan el. Még utánaszólok:

– Szerinted lehet gyerekük?

Tátott szájjal visszafordul.

– Kiknek?

– Hát az anyuéknak. Mert most, képzeld el, az az új projekt, hogy gyereket akarnak.

Marci hülyéskedve forgatja a szemét.

– Á, ne viccelj, hát alkalmatlanok rá! Részegen nem fogan az meg.

Látom, hogy már nagyon menni akar, de ezt most még meg kell beszélünk.

– És mi van, ha Anyu már terhes is? – kérdezem.

– Hát akkor majd elvetél. Nem marad meg, nyugi, ilyen életmód mellett. Ne parázzál! Na csákó, puszi-puszi!

És nagyokat cuppogtatva kimegy.

Hm. Úgyhogy most megint egyedül.

Akkor megpróbálok végére jutni ennek a versnek, ami csak nyúlik-nyúlik, három oldalt elfoglal a szöveggyűjteményben, de közben nem jön ki belőle semmi. Olyan, mintha az írója a semmivel rágózna, és abból fújna óriási lufit.

Várj csak, hogy is kezdjem, hogy magyarázzam?

Te ismered a bázam,

s ha emlékezni tudsz a

*bálószobámra, azt is tudhatod,
milyen szegényes, elhagyott
ilyenkor innen a Logodi-utca,
ahol lakom.*

*Tárt otthonokba látsz az ablakon.
Az emberek feldöntve és vakon,
vízszintesen feküsznek,
s megforduló szemük kacsintva néz szét
ködébe csalfán csillogó eszüknek,
mert a mindennapos agyvérzszegénység
borult reájuk.
Mellettük a cipőjük, a ruhájuk,
s ők a szobába zárva, mint dobozba,
melyet ébren szépítnek álmodozva,
de – mondhatom – ha így reá meredhetsz...*

– Te, bocsáss meg, Frigyeském, kérlek! – szólal meg egy férfigang lentről. Csak nem te írtad ezt a verset, édes öregem? – nyomatja tovább a hang.

Óvatosan lelógatom a fejem a galériáról, hogy megnézzem, mi van már. Persze az, amit sejtettem: megint a rohadék macskák szórakoznak velem! A Dezső dumál,

a Frici meg cigizik. A kicsi macskaorrlyukain csak úgy tódul kifelé a füst, mintha valami kis okoskodó, szőrös tudós lenne a tévéből.

– Ugyan, Dezsőkém, aranyegykomám. Épp ellenkezőleg – pöfékeli. – Ezt a verset te írtad.

Rohadékok! Hát ezért gondoztalak, tömtelek titeket napi egy tonna macskakajával? Hogy ilyen idiotán viselkedjete, és betojassátok kenyéradó gazdátokat?

– Ahh, köszönöm szépen, Frigyes, hogy beismered: ezt a pompás verset csak én írhattam! Egy nagy lélek veszett el benned – folytatja zavartalanul Dezső.

– Itt valami tévedés van, édes öregem. Én nem azt ismerem be, hogy ezt a verset csak te írhattad, hanem hogy történetesen, véletlenül, a sors gúnyos fintoraként éppen te írtad meg.

Szuper, hogy egyáltalán nem zavarja őket, hogy itt vagyok! Nagyon örülök, hogy semmi problémát nem jelent nekik, hogy ez itt az én szobám, hogy ők macskák, és hogy ez az egész egy teljes elborult baromság!

Na jó, elég volt. Közbelépek.

– Állj! Most azonnal megmondjátok, hogy mi a jóanyámat csináltok ti itt?!

Frici a mutatóujjával felém bök (mert már el is kezdte külön használni a kis szőrös ujjait, mint egy ember!), jelezve, hogy milyen tök igazam van.

– Úgy bizony, jól mondod: ez itt a kérdés! Hogy micsinál a kicsoda?

Én csak lógok lefelé, mint egy hülye, és még mindig nem hiszem el.

Kiskoromban láttam ilyesmi idióta meséket a tévében, hogy két lábon járó macskák meg kutyák rendes emberi hangon dumáltak. Volt rajtuk ruha, sál, szemüveg meg ilyenek. Azt hiszem, rendőrfelügyelő volt az egyik, pipázott is, de már nem emlékszem a nevére. Még jó, hogy ezek a köcsög macskák legalább nem állnak két lábra, mert azért az már a nagyon durva lenne.

Ebben a pillanatban a Dezső két lábra áll, kinyújtózik, és harsányan szavalni kezd:

*Kicsoda, micsináld a kicsodát,
milyen micsodával, micsodával!
Micsinálj hová milyen micsodát,
ha micsinál kicsodával!*

– Nos? – kérdezi a végén, és a csinos kis macskabajszja ficánkol beszéd közben. – Tudod-e, ez mi?

Én már totál kivagyok, lerogyok a szőnyegre. Semmi ötletem, hogy mit kéne csinálni.

– Úristen. Ez nagyon gáz. Úristen. Ez nagyon para – csak ezeket mondogatom váltogatva. Nem is tudom, mit várok ettől.

– Nem, kérem, téves megfejtés! – csóválja macskafejét a Frici.

Lekászalódik a konvektorról, mint valami pocakos bácsi. Hozzám cammog, és okoskodóan az arcomba hajol:

– Halló-halló, ébresztő! Ez, a magyar *Himnusz*.

Csikiz a bajusza.

– Ejnye, Frigyes, ne légy már olyan szigorú! – mondja Dezső. – Te is voltál kezdő játékos. Én amondó vagyok, hogy az „Úristen”-ig még elfogadhatjuk, kis jóindulattal.

– Naggyal – elégedetlenkedik Frici.

Dezső tanárosan magyarázni kezdi:

– *Kicsoda, micsináld a kicsodát* – Isten, áldd meg a magyart, ugye? Azután: *Micsodával, micsodával!* – Jókedvvel, bőséggel, igaz? Igazán nem nehéz ez. Belejön az ember.

– Következő! – rikkantja Frici, és Dezső már harsogja is:

Micsodára kicsoda, micsinál a micsoda!

Hol a micsoda, mikor vagy mikor!

Micsodák legyünk vagy micsodák?

Ez a micsoda, micsináljatok!

Elegem van.

– Na jó, fiúk, elég, mára ennyi volt! Azonnal kérem a cigiket! Gyerünk, és az újságokat is! Ti macskák vagytok, nem cigizhettek. És dumálni sem tudtok, slusszpassz.

Fogom a két szivart, kicuppantom a szájukból, és elveszem a Frici mancsából is az újságot. Huzakodik velem, nem akarja ideadni!

– Na de kérem...! Megvonják a sajtószabadságot? – sipákol.

Dezső érdekes módon mintha helyeselné, amit csinálok.

– Úgy is van, vegyék csak el tőle a szennylapot. Pallérozódjál, Frigyes! Mert a művelt ember mit olvas? – Erre hirtelen előránt egy baromi vaskos könyvet: – Schopenhauert!

Az ki is, egy autóversenyző...? Tök mindegy, ezt is elveszem!

Dezső elmenekül a könyvvel, a bútorokon ugrál, és közben fossa a szót.

– Aki ebben a siralomvölgyben minden értéket devalvált: szerelmet, dicsőséget, gazdagságot, örömet, anyai szeretetet, bátorságot és becsületet – csak egyet nem érintett, azt az oázist, amelyet hiába szorít az akarat görcsös csomója, a mi oázisunkat, ahonnan zene száll, színek ragyognak: a mi birodalmunkat meghagyta! A költészetét! Hisz költő volt maga is. Csak ráteszem kezemet a könyvére, és érzem ütőerei kopogását...

– Nincs is kezed – közlöm a szomorú hírt, és végre sikerül elcsípnem.

Elveszem tőle az autóversenyző könyvét, de mire visszafordulok, a Frici már újabb újságot olvas, és amikor azt is elveszem, akkor meg a Dezsónél van megint egy újabb könyv.

– Ez nem igaz, honnan szeditek ezeket? – kérdezem reménytelenül. – Ha ilyen gyorsan szaporodnak, meg fog telni könyvekkel az egész szobám. Pedig így se nagyon férek el.

Dezső erre körülnéz, mintha először látná ezt a helyet.

– Hát mondhatom, ha így reá meredhetsz, minden lakás olyan, akár a ketrec. Erre gondolsz most, Frigyes, igaz?

– Nem, Dezső, erre te gondolsz. Öregem, elképesztő, hogy nincs más témád, mint a saját életműved!

– A ház is alszik, holtan és bután, mint majd száz év után, ha összeomlik, gyom virít alóla, s nem sejti senki róla, hogy otthonunk volt-e vagy állat óla – mereng Dezső. – Ahh, micsoda mű!

Totál meg van hatva, a tappancsával felitat egy könyncseppet az orráról.

– Kuss legyen!!! – üvöltöm majdnem sírva. – Ti macskák vagytok, nem értitek?! Viselkedjetek normálisan, légydzi, légydzi, könyörgök, duguljatok el!!! Félek tőletek!

Dezső egy kis füzetbe jegyzetel.

– „Para”, „gáz”, „légydzi-légydzi”, „tök” és „kuss”, valamint „dugulj el”! Micsoda pazarló gazdagsága a természetnek, Frigyes! Nem megmondtam: még száz év, és kifejlik a diadalmas budapesti csibésznyelv? Új szók, virágozatok!

Befogom a fületem. Ráadásul most már tényleg iszonyatosan kell pisilnem. Lehet, hogy kirepedt a húgyhólyagom, és a vérembe szivárgott az ammónia...?

– Pardon, kérem, én ehhez csak annyit tennék hozzá, hogy... – mondja Frici.

– Nem! Nem teszed hozzá!

Szóval az ammónia: lehet, sőt valószínű, hogy beleszivárgott a vérembe, most vérmérgezésem van, és ezért hallucinálok. Komolyan, van ilyen, húgyvérűség, olvastam róla! Következmények: hallucináció, téboly, halál. Jézusom, rohadtul bepánikolok... El kellett volna menni pisilni! Segítség!!! Remeg minden tagom, azt hiszem, most végem.

Frici udvariasan próbálkozik tovább.

– ...én csupán annyit szerettem volna közölni tisztelettel, hogy a New Yorkban, ott van...

– Nem.

– ...de igen, van...

– Nem, nem, nem, macska nem beszél, nem beszél, nem beszél!

– Árnýékszék – fejezi be a mondatot higgadtan Dezső. Leveszem a kezem a fülemről.

– Mi van?

– Hát klozet – kacsint vidáman Frici. – Kitűnő, pompás, bájos kis klozet, tessék kipróbálni, fogyasztó vendégeknek ingyenes!

– New Yorkban? – kérdezem – Hát köszi, azzal nagyon ki vagyok segítve.

– A New Yorkban – nyomja meg Dezső a névelőt.

– Na várjunk, várjunk csak, fiúk! – kezdek gyanakodni. – Honnan tudjátok ti egyáltalán, hogy pisilni kell?

– Nem tudjuk. Sejtjük – feleli Frici. – A költők sok mindent megsejtenek, nem is tudtál erről? Hisz ez egy általános emberi probléma. Közös nagy emberi Sors.

– Közérdek – ragozza tovább Dezső. – Ilyesmikről írnak a költők, nemdebár.

– Így van. Továbbá nyávognak a macskák – teszi hozzá Frigyes.

– A költő ír, a macska miákol és az eb vonít és a kis halacska ikrát ürít kacéran.

– Ezt nem te írtad, Dezső. Már megint lopsz.

– Te beszélsz? Te szellemi pióca, te, aki azt is ellopod, amit még meg se írtak?

– Macskalétedre lelőlek, mint egy kutyát, Desiré! Nevezd meg a segédeidet!

– Na jó – lépek közbe, hogy leállítsam a balhét. – És hol van az a New York, amit mondtatok?

– Ja, hát itten, kérem szépen. A fotój mögött.

– Mi az a fotój?

Frici kényelmesen odasétál a babzsákhhoz, és arrébb rángatja.

– Ez. Ez a fotój.

Ezt nem hiszem el! Tükröződő, hatalmas kirakatot látok ott abban a sarokban, ahol a Dezsőék leszedték a vakolatot. Az üveg közepén valami díszes rajz van, egy körben összefonódó betűk: N és Y.

– Anyám, ez mekkora...

– Hát igen. El lehet férni benne – büszkélkedik Dezső.

– Úristen. Mióta van ez itt?

– Hát, száz éve garantáltan.

Az üveg mögül mintha integetnének nekünk, hogy jöjünk be.

– A többiek – mutatja Frici. – Ránk várnak. Megyünk, Dezső?

– Menjünk, Frici.

– Én nem megyek sehova! – mondom. – Én itt lakom, ez az én szobám.

– Kár. Pedig egész jó a feketéjük odaát. De legalábbis forró – mondja Frici.

– Pedig de az égbe bál van! Minden este bál van! – dudorássza Dezső.

Frici öklöcskáját rázza dühödtlen:

– Fejezd már be, Desiré! Elviselhetetlen!

– Ó, te kis hamis! Tudod – magyarázza nekem –, Frici rajong a verseimért, mit csináljunk. Nem bír beletörödni, ha nem hallja végig valamelyiket. Most könyörög, hogy fejezzem be. Parancsolj hát, a nagyszerű befejezés:

*Nézd csak, tudom, hogy nincsen mibe hinnem,
s azt is tudom, hogy el kell mennem innen,
de pattanó szívem feszítve húrnak
dalolni kezdtem ekkor az azúrnak,
annak, kiről nem tudja senki, hol van,
annak, kit nem lelek se most, se holtan.
Bizony ma már, hogy izmaim lazulnak,
úgy érzem én, barátom, hogy a porban,
hol lelkek és göröngyök közt botoltam,
mégis csak egy nagy ismeretlen Úrnak
vendége voltam.*

– Pfff! Ez a marha sohase bírja ki, hogy ne övé legyen az utolsó sor – morog Frici.

Dezső a fotójbe vagy micsodába veti magát, és zokogásban tör ki.

– Gyönyörű... gyönyörű...

Én még éppen guggolok a sarokban, és bámulom a kirakatot meg az integető fejeket, amikor egyszerre eltűnik a csillogás, a felirat, az NY betű és minden. Minden eltűnik.

Megfordulok. Ott áll az ajtóban a zombi, és engem bámul.

ÖTÖDIK FEJEZET

MELYBEN ELMONDHATATLAN
DOLGOK TÖRTÉNNEK

– Kop-kop-kop.

– Jaj, ne. Mit akarsz, Kálmán?

– Mit akarok, mit akarok. Hát mit akarnék. Semmit.

Csak annyi, hogy benéztem, és ennyi.

– Oké, de én most nem érek rá. Tanulok.

– Hát én aztán nem foglak zavarni, te csak nyugodt lélekkal! Tanuljál vagy bármi, amit kell! Én itt alapvetően tényleg semmit. Mit tanulsz? Matek?

– Magyar.

– Ja igen, igen, látom. Móricz Zsigmond, ott a képen!

– Az József Attila, akire mutogatsz.

– Aha, aha... Ja, csak megzavart a bajusz. Földiekkel játszó égi tünemény, istenségnek látszó játszi nagy remény...

– Azt nem ő írta és nem is így van, de sebaj. És most, hogy ezt megbeszéltük, menj ki szépen, jó?

olvasópéldány © Tilos az Á Könyvek

– Sicc! Sicc! ÜI! ÜI! Ne te ne...! Jézusisten... komolyan mondom, ki kéne ezeket már rég heréltetni, vagy levinni falura! Karmolsz, azanyád, büdös dög...?!

– Ha kimész, tuti békén fognak hagyni.

– Jaj de, jaj de sürgős itt valakinek! Jó van, megyek már, na. Megyek.

– És egyébként? Különbén? Hogy megy?

– Micsoda?

– Hát a magyar. Meg a többi. Matek. Töri. Német. Und so weiter.

– Mennek, kösz.

– És?

– Mi és??? Most mi a francra célozgat sz itt, Kálmán?

– Célozgatook?! Jaj, dehogyan célozgatok én, szent isten, hát dehogyan célozgatok én semmit itten! Csak egy annyit akartam megkérdezni, hogy mi volt valahol, de mindegy, akkor hagyjuk.

– Hol mi volt, az oskolában? Nem volt semmi, nyári szünet van. Csáó, csukd be magad után az ajtót!

– Na jó, hát ha te most itt ennyire ilyenbe vagy, akkor mindegy. Kész. Akkor nem kötelező beszélgetni. Nem erőszak. De közbe azért az meg, hogy te fölmész az

emeletedre, miközben én itt beszélek, ez azért, ne haragudjál már, de... de különben meg ide figyeljél, így nem fogsz te velem beszélni, jó?! Jó?! Így te nem fogsz! Mert ez így azért – neeem! Így velem – neeem!!!

– Tanulnom kéne, Kálmán.

– Hát tőlem aztán, kérlek szépen, parancsoljál!

– Oké. De zavar, hogy itt vagy.

– Jó, jó, jó, elnézésedet kérem, már itt se vagyok! Itt se vagyok.

– De itt vagy.

– Neeem...

– De igen, kurvára itt vagy, és kurvára zavarsz, és könyörögök, hogy hagyjál már engem békén!!! Tűnjél el a szobából, nem érted?

– Ma este meg fogom baszni anyádat.

– Szuper. Csak ne az én szobámban, ha lehet. A múltkor is tiszta foltos lett a lepedőm.

– Na, azért te most velem ne szemtelenkedjél, jó? Mert anyudról így nem lehet, jó? Ilyen hangon! Miközben ő téged alapvetően, tudod, hogy mindig mindenben tolerál! Még ezt a bukást is. Mindent. És nem balhézik, és torelál és torelál! Hol találsz te még egy anyát, aki ezt

így, ilyen szinten? A kurva életbe, el kéne már fogadnod végre, a boldogságunkat!!! Akkor is, ha piros hó, vagy te, vagy akármi esik, érted?! És ha nem bírod elviselni, akkor nem bírod elviselni. Ennyi. Ez ilyen egyszerű. És ezt te le fogod nyelni akkor is, ezt a békát!

– Rendben. Jó éjszakát.

– Szeretem, érted?! És olyan kurva boldogok leszünk, hogy... hogy... Tele van ez a létra minden szarral, ruhákkal, meg mik ezek?

– Te most mi a faszt csinálsz, Kálmán? Föl ne gyere ide, mert lerúglak!

– Nem azért jövök ám, nem azért, csak meg szeretnék beszélni veled egy dolgot...

– Induljál lefelé! Most!

– Te olyan gyönyörű vagy, mint a kis maszülett-izéke... ebben a ruhácskában, mi? Miért ezt vetted föl? Mi, miért ezt a gyönyörűt?

– Mert ez a pizsamám, és este van, és ez a saját szobám, baszd meg! Azt veszek föl, amit akarok!

– Aztán fölmész az ágyra, mikor bejövök? Az meg mi? Az mi?

– Az egy jelzés, hogy utállak, mint a szart! Esküszöm, hogy tényleg lerúglak, ha megpróbálsz... Kálmán, hozzáam ne érijél, hallod?, mert...

– Mert? Mert? Mi lesz mert?

– Mert kihívom a rendőrséget, te fasz... Jézusom, ne szoríts már, nem vagy normális! Ez fáj, nem érted, hogy engedj már el...? Légy szíves... Kálmán, jó?... Ne csináld ezt, légy szíves, na, kérlek szépen, ez tiszta hülyeség... nem hallod??

– Nem csinálok én semmit, csak azt szeretném, ha, ha egy kicsit kialakulna, végre, közöttünk valami olyan valami, ami...

– VEDD LE RÓLAM A KEZEDET, TE PERVERZ FASZ!!!

– Aúúúúú! Bassza meg! Hát ez nem igaz! Hát ezt nem lehet egy éve fölfogni, hogy szar-a-tér-dem?!

– Te alkoholista fasz, be ne tedd a szobámba többet a nyomorék lábadat!

– Hú. Hú-húha, ez azért el lesz ám mondva Anyunak! Hogy megrúgtál, hogy leestem! Hogy majdnem eltört a gerincem, hogy ez életveszély! Meg hogy hogy beszélsz velem és hogy semmi tisztelet!

- Szarok rá.
- Aha, ez is el lesz mondva.
- Hú, de kurvára megijedtem!
- És ez is, hogy most ezt mondtad.
- Anyád.
- Ez is. Minden. Minden.
- Ajtó!!!

HATODIK FEJEZET

MELYBEN BEZÁRUL EGY AJTÓ,
DE KINYÍLIK EGY MÁSIK

Szuper. Még mindig remegek, pedig már vagy öt perce kiment ez a gyíkarc.

Úúú, amúgy ez most tényleg elég kemény volt. Egy pillanatra én is megijedtem, akkorát repült. De hát ő kezdte a nyúlkálást! Csak azzal nem számolt, hogy milyen lábizmokkal rendelkezem a kosarazásnak köszönhetően. (A húzódzkodós karomról most nem is beszélek, mert azt nem vettem be.) Fura, hogy amikor nekifeszítettem a talpamat mellkasának, milyen könnyen elengedte a létrafokot. És már zuhant is! Még mindig látom magam előtt, ahogy hullik lefelé, mint egy tollpihe, lassan, kapálózó karokkal. Lehet, hogy annyira be van már lassulva a sok alkoholtól, hogy még a gravitáció is gyengébben hat rá? Vagy én érzékeltem lassúnak a pillanatot? Az arcára is csak a földet éréskor ült ki, hogy felfogta, hogy leesett.

olvasópéldány © Tilos az A Könyvek

Jelenleg az összes tagom, de még a belső szerveim is egyenként remegnek. Nem túl jó. Vajon hogy fog ez abbamaradni?

Emiatt most azon se tudok igazán görcsölni, hogy lent megint dumálnak a macskák.

– Mindenütt jó – pampog a Frici –, de legrosszabb otthon!

– Ez találó volt, Frigyes. Gratulálok.

– Köszönöm, édes öregem. Máskülönben meg mit szólsz hozzá, ezt is megértük, akarom mondani, nem értük meg, hogy Adyval kever téged az utókor! Büszke vagy, ugye, Bandikám?

– Ugyan, kérem. A részeg véleményére nem adunk.

– Igazágtalan vagy! Kifejlett delirium tremense ellenére egész szépen felismerte benned a nagy magyar költőt, e halhatatlan sorok íróját:

Biztatva hüvelyzem már másnak

Estjét a Minden-birásnak...

– Addig hüvelyzel, Frigyes, amíg nem leszel ivartalanítva! Hallottad, mi a terve velünk.

Kezdek arra gondolni, hogy kiküldöm őket a kertbe, hátha a levegőn összeszedik magukat, de megint valami morgást észlelek az ajtó felől.

Ne. Ne. Ne. Ne. Ugye, nem jött vissza a zombi?

Igazából abban bíztam, hogy túl gyáva, és egy ideig nem mer majd elém kerülni, de ha most mégis visszajött, akkor ez be van gőzölve, akkor baj lesz, szól Anyunak, és akkor...

Basszus, basszus, basszus.

Egyelőre még nem próbál bemászni a tetű, csak kaparásza az ajtót meg morog. Végül a hörgések meg a zihálás szavakká áll össze.

– És hallod... hallod... aztán meg ne próbálkozzál anyádnál valamit, hallod? Mert akkor azt most előre közlöm, hogy a részemről vége. Részemről nem lesz itt esküvő, gyerek, na meg anyagilag se lesz ám ilyen fokú... ilyen fokú... hrrrrrrrrrrrrr...

Totty. Egy puffanást hallok, mintha egy zsákot dobott volna le valaki az ajtóm elé. Jó nagy, szarral teli zsákot.

Mi lehet vajon az az ilyen fokú... hrrrrrrrrrr? Ha-ha-ha, szerencsére ezt egyhamar nem fogjuk megtudni. Még mindig hangzik a hrrrrrrrrrrrrrr, ritmikusan, undorítóan,

de mégis megnyugtatóan, mivel azt jelenti: a zombi elaludt. Óvatosan lenyomom a kilincset, megpróbálom kinyitni az ajtót. Itt az alkalom, hogy kisurranjak klotyóra! Éjfél elmúlt, Anyu már tuti alszik, és Kálmán is álomra hajtotta redvás fejét. Aludjál szépen, kis Kálmán!

De ahogy nyomom kifelé az ajtót, az nem igazán mozdul.

Nekifeszülök erősebben, de akkor se. Akármennyire toloom, nyomom, nem megy kijjebb! Nekiugrok a vállammal. Ijesztő morgás a válasz, Kálmán fészkelődik egyet, de ez sem javít a helyzeten, viszont megijedek, hogy fölédred, és abbahagyom az egészet.

Úristen. Mi van, ha reggelig itt lesz?

Vagy holnap délutánig...?

Vagy örökké, és én soha nem jutok ki?!

Most mindjárt szétreped a hólyagom!

Úristen, ezerrel dobog a szívem... lehet, hogy infarktus? Meg se tudná senki. Itt halnék meg egyedül, egy részeg állattal az ajtó előtt! Olvastam az interneten, hogy a női infarktusnak mások a tünetei, mint a férfinak, nálunk a gyomorból tör felfelé a fájdalom, nem a mellkasból, és azt hisszük, nincs nagy baj, csak a hasunk fáj, pedig infarktusunk van, mindjárt rá is keresek erre, hogy hogy is

van pontosan... vagy nem, nem, rá se keresek, mert már érzem is, ahogy megy felfelé a fájdalom a gyomorból a mellkasom, az állkapcsom felé... bassza meg, begöröcsöl, nem tudom kinyitni a számat!!! Meghalok! És majd jönnek a mentők, és szívmasszázst adnak és elektrosokkot, de hiába, nem tudnak megmenteni, mert túl sok idő telt már el, mire megtaláltak, és elvisznek a hullaházba, levetköztetnek, és akkor derül ki, hogy a Marci alsógatyája van rajtam, mert megint nem volt tiszta bugyim. Mekkora égés lesz!

Mászkálok a szobámban föl-le, le kéne nyugodni, le, le, le, ez most nagyon fontos.

Az ablak! Ez az.

Odarohanok, kinyitom, nagy levegőket veszek, be-ki-be-ki-be-ki, gyerünk, muszáj gondolkodni, kimásszak az ablakon, nem lehet, túl magasan van, akkor eltöröm valamimet, na, de legalább már értelmesen gondolkozom, ez jó! A macskák aggodalmasan követnek a szemükkel, látják, hogy baj van.

És egyszer csak megmozdul az egyik fal. Az a fal, amelyiken a szekrényem van – mintha beljebb jött volna pár centit! Odafordulok, hosszan nézem, de semmi. Ezt is csak képzeltem?

Közben szerencsére az infarktusom lecsendesül, vagy csak elfelejtkeztem róla.

Tessék, most megint megmozdult! Még hangot is adott, mintha egy bútort toltak volna arrébb: krrr, krrr, krrr. Ezzel együtt a szemben lévő fal, a konvektoros (a Frici le is ugrott róla ijedten!), szintén beljebb került. Körbenézve: mintha valamivel kisebb lenne a szoba, igen, tuti kisebb lett, teljesen biztos!

Járkálni kezdek, hogy lemérjem, hány lépés. Egy, kettő, három, négy, öt. Hat helyett öt! Tudtam.

Hát a helyzetem, mondjuk ki, elég siralmas.

Összefoglalva:

1. Megbuktam magyarból.
2. Nem mehetek nyaralni.
3. Egy szatír alszik az ajtóm előtt.
4. A macskáim cigiznek.
5. A szobám fel akar transzírozni, mint a szemétdobó a *Star Wars*-ban.
6. Lehet, hogy megőrültem. (Mondjuk, ez automatikusan megszüntetné a negyedik és az ötödik pontot, bár nem tudom, ez végül is nyereség-e.)
7. Nincs tiszta bugyim.

Jézusom, hát ki vagyok én, hogy ilyen szar életem van?! Hát létezik nálam szerencsétlenebb ember a Földön?

Nyilván nem, és ez valahol végül is megnyugtató. Igen, hogy ennél már nincs lejjebb! Gondolom, most vagyok életem során a leglejjebb. Ha lesz még életem.

Valami iszonyú fáradtság tör rám. Arra gondolok, hogy telefonálnom kéne az Apunak vagy a Nagymamának, vagy bárki másnak, vagy kiírni a Facebookra, hogy be vagyok zárva, esetleg valahogy poénosan, de most nincs kedvem. Meg késő is van, mindjárt éjfél. Felmászom az ágyamra és lefekszem. Mintha megfagytak volna a testrészeim, nincs erejük mozogni. Nem baj. Csak fekszem.

Ahogy heverek így ledermedve a galérián (lehet, hogy aludtam is egy kicsit), egyszer csak megjelenik egy szürke, szőrös pofa az ágy végében. Olyan hangtalanul jött, hogy nem is vettem észre. A szőrcarc lassan maga után húzza a testet is, így hamarosan Frigyes teljes valójában fenn trónol az ágyon. Zavarban vagyok, valahogy most nem bírom simán azt mondani neki, hogy sicc, tűnés, büdös macska. (Pedig amúgy az a szabály, hogy tilos ide feljönniük, miután egy reggel arra ébredtem, hogy mindjárt

megfulladok, mert a Frici az arcomra folyva alszik. Tél volt, és gondolom, melegebb voltam, mint a konvektor.) Félénken felém sétál a lepedőn, és a torz kis fejét hozzám döngöli. Kénytelen vagyok megsimogatni, pedig még haragszom rá a cigizés meg a beszélés miatt.

Hamarosan Dezső is elegánsan felbukkan a galérián. Csokornyakkendő van rajta.

– Nagyon divatos vagy – mondom neki.

Ő hűvösen fogadja a bókot.

– Kétségtelenül.

Látom, hogy vár, hogy várnak valamire. A válaszomra.

– Na jó – mondom –, oké, mutassátok azt a kávéházi klotyót, mielőtt meghalok húgyvérűségben! De pisilés után rögtön visszajövök.

Frici lelkendezik.

– Oh, de hisz ez nagyszerű! Igazán nagyot ürülök!

A macskaalmos dobozhoz megy, és ott tényleg egy nagyot ürül. Én is majdnem bepisilek a látványtól, úgyhogy megyek a fotőjhoz, félretolom, és belépek a kávéház csillogó üvegajtaján.

HETEDIK FEJEZET

MELYBEN MEGELEVENÜL AZ EGYKORI NEW YORK
KÁVÉHÁZ ZSIBONGÓ VILÁGA, KIDERÜL, HOGY AZ ÍRÓK
UTÁLNAK ÍRNI, ÉS E KÖNYV HŐSE
VÉGRE KÖNNYÍT MAGÁN

Három különös, figyelemre méltó alak jelenik meg a bejáratú ajtóban.

Egyikük elegáns, rendkívül előnyös külsejű fiatalúr félrefésült hajjal, huncutul csillogó szemmel. A másik kevésbé szép, markáns arcú, nagy orrú, kissé lompos ember, húsos alsó ajka búsan lefelé csüng, a ruha pedig úgy áll rajta, mintha vasvillával hajigálták volna rá. Talán ettől tűnik alakja olyan kedvesen bohócszerűnek. A harmadik személy még őnála is különösebb: egy sápatag, szalmahajú, élénk tekintetű fiatal leány. Szokatlan módon valamiféle pamutanyagú, csíkos nadrágot és hozzá való szűk alsóinget visel – mi lehet, rabruha? Pizsama? Haja nincsen frizurába göndörítve, egyszerűen a vállára lóg. A leány egyszerre tűnik idegennek és ismerősnek, közelinek és távolinak.

No de a hely! Ez a csodálatos hely, a New York Kávéház! Ahol mintha folytonosan ünnep lenne! Pörkölik

a délutáni kávét. Aromája megcsiklandozza orrukát. Fönn a karzat, a csavart, aranyozott, barokk oszloppal, mint egy buddhista templom, várni látszik valamit. Ívlámpák lila fénye zizeg a frissen mosott patyolatabroszokra, a bontatlan, szűz oltárookra, melyeknél még senki sem áldozott, és mindenütt pincérek sűrögnek ragyogó ingmellel, a munka előtt üdén, báli gavallérok módjára.

A leány úgy emlékszik, hogy két macskájával érkezett a kávéházba, csakhogy a jószágok most nincsenek sehol. Aggodalommal tekint szét maga körül. „Basszuskulcs! – tűnődik mélán magában. – Csak rájuk ne lépjen valaki!”

Letérdel, hogy szétnézzen az asztalok alatt.

– Dezső! Frici! Dezső! Frici! – hívogatja őket kétségbeesve.

Ahogy így térden kúszik, egyszerre két pár férficipő állja útját. Az egyik kifényesített elegáns lakkcipő, míg a másik egykor jobb napokat látott, nagy méretű, de széttaposott lábbeli. A cipők nem üresen állnak, két hús-vér férfilábat tartalmaznak, s a leány – áruljuk el végre, hogy ő történetünk tulajdonképpeni hőse –, ahogy tekintetével követi eme két pár férfilábat, hamarosan megpillantja azok két jelentékeny tulajdonosát, a kor meghatározó alakjait.

– Keziticsókolom – köszönti nyájasan a csinosabbik ifjú. Ismerős csokornyakkendőt visel. Végül nem váltja be imént tett ígéretét, nem csókol kezet, csupán nyújtja a sajátját, s bemutatkozik:

– Kosztolányi Dezső.

A leány kissé meglepettnek látszik. A másik illető hanyagul legyint lapátkezeivel, majd szintén kezét nyújt.

– Az semmi, kérem. Én egyenesen Karinthy Frigyes vagyok.

Ez a tény sem hat megnyugtatóbban hőszünkre, mint az előbbi, bármilyen boldogan jelentette is be a csüngő ajkú.

– Ne szórakozzatok! Ti vagytok a macskáim?

– Ez nézőpont kérdése – feleli ez a bizonyos Kosztolányi Dezső lágy hangon. – Hogy ki kinek a macskája.

– Mármint hogy ti eddig is, mindig is Kosztolányi és Karinthy voltatok, csak macskának álcáztátok magatokat?

– Vagy épp ellenkezőleg: te álcáztad magad olyasvalakinek, aki szerint mi macskák vagyunk.

Hőszünk elgondolkozik egy pillanatra.

– Ez hülyeség – állapítja meg.

– Könnyen lehet – hagyja helyben Karinthy. – A Dezső gyakran mond hülyeségeket.

Közben a leánynak láthatóan eszébe jut valami, és sürgősen így szól:

– Erre még visszatérünk, most mutassátok meg gyorsan, hol a szöveg!

Karinthy udvariasan széttárja karját, előretessékélvén az új vendéget, majd himbálózó járással ő is követi.

– Parancsolj, kérlek, erre tessék!

Nekilódulnak. Csakhogy nincs szerencsájük. Mert ahogy így elszántan törnek magasztos céljuk felé, egyszerre elébük ugrik egy különös alak. Vékony nyakendőt visel. Kivágott, lila mellényt. Kopott, de vasalt fekete ruhát. Vadonatúj lakkcipőt. Orchidea-illatszert használ, amitől mindhárman émelyegni kezdenek.

– Ajaj – súgja Kosztolányi Dezső gondterhelten. – Ez Sárkány.

– Az ki? – kérdezi hősünk.

– Költő.

– Aha. És az baj?

– Baj.

– De miért?

– Mert a költők – költenek. Verset költenek, folyvást. Most is költött, érzem.

Amitől féltek, beigazolódott.

– Verset írtam – mondta Sárkány, mint izgatott futár, aki egy másik bolygóról érkezik. – Meghallgatjátok?

De nem várja meg a választ, máris olvassa, gyorsan:

*A hold, ez ájult, légi hölgy,
Csókolja a vad, néger éjszakát,
Pezsgőt ivott és kócos, bús haja
Reá borul...*

Bal kezében noteszből kitépett, kockás papirost tart, jobb kezét az arcára szorítja, mintha kissé fájna a foga. Így olvas. Ez a fiú egy boldogtalan cigányprímáshoz hasonlít. Sötét és lángoló. Sápadt fejét kormos haj koszorúzza. Szája piros, szinte véres. Szőrös mutatoujján sárgarézből csillog.

– Nagyszerű! – kiált Kosztolányi, amikor a költemény véget ér. – Nagyszerű!

– Igazán?

– Igazán.

– Jobb, mint az *Őrültképek*?

– Össze se lehet hasonlítani.

– Esküszöl?

– Esküszöm. De most már mennünk kell, bocsáss meg.

Futnak, loholnak az illemhely felé, Sárkány meg utánuk.

– De van még egy... várjatok, van még egy korszakalkotó! – lihegi, s fenyegetően előhúz egy újabb teli kockás lapot. Karinthy bátran megtorpan, s egyenesen a Sárkány torkába veti magát.

– Ti csak menjetek! – mondja hősiesen. – Én majd feltartom.

A másik kettő egérutat nyer. Távolodóban még hallják, hogy Karinthy derekasan küzd.

– Sárkánykám! Én is írtam ám egy verset, ezt hallanod kell, hogyaszondom:

Jó orvosomtól én megkérdezém:

A paralizis első jele mi?

S ő mondá: az az első jel, ó költő,

Ha az ember kezd szótagokat kihagyni,

Szavakból kihagyni szótagokat,

Aparalizis első jele ez:

– S miután én ezt soba nem teszem,

Nekem még nem lehet paralizem.

Hősünk közben elérte végre a mosdó oázisát. Kétségbeesetten, mint fuldokló a mentőövet, ragadja meg a kilincset. Végre, végre megkönnyebbül!

Amikor kilép az ajtón, nem látja sehol a barátait. Mennyi ember és mennyi hang, fény és illat! Szinte megszedül a sok hatástól, ami a mosdó nyugalmas hűvöse után, most ily hirtelen érte. Az ajtófélfának tántorodik, s akkor végre észreveszi Karinthyt és Kosztolányit fönny, a karzaton az egyik asztalnál. Karinthy int neki, hogy csatlakozzon hozzájuk.

– Gyere csak, ide, ide! Látod, ez az én asztalom.

– Sárkány elment? – kérdezi a leány.

– Ó, igen. Új témát talált, s most megint költ. Parancsolsz valamit? Kávét?

– Kösz, nem szeretem a kávé. Inkább húznék haza, ha lehet, föl kéne hívnom apukámat, hogy görgesse el azt a barom Kálmánt az ajtómból.

– Kitűnő ötlet! – dicséri Kosztolányi. – De ha megengeded, mi azért fogyasztanánk.

Kosztolányi dupla feketét rendel, amelyet ő sötét kávének nevez, és naponta több mint tíz csészével fogyaszt el általánosan, Karinthy szódabikarbónát, vizet, kutyanyelvet. A szódabikarbónát rögtön beveszi. Aztán lassanként,

csupa szószakozottságból, megiszogatja az előtte álló három pohár vizet, noha egyikbe Kosztolányi beleverte a cigarettája hamvát.

A kávéház zúg, a zaj a karzaton egyre erősödik. Minden asztal, minden fülke el van foglalva. A füstből viharfellegek tornyosulnak. Elszórva a különböző asztaloknál, bársonypamlagokon, székeken Kosztolányi és Karinthy mindennapos ismerőseiket látják. Mind-mind megérkeztek.

– Úristen. Ez egy ilyen írók gyülekezőhely? – kérdezi kissé viszolyogva hősünk, akinek meg is áll a szájában forgotott kockacukor erre a gondolatra.

– Hát be kell ismerni, van itt belőlük egypár – vallja be töredelmesen Karinthy.

– De van filozófus, művészettörténész, festő, műfordító, feltaláló, életművész, orvos, öngyilkosjelölt – mindenki! Mindenki itt van! – lelkesedik Kosztolányi. – Nézz csak körül! – mutat körbe boldogan, büszkén.

Hősünk figyelni ezeket a különös figurákat, akik dohányfüstbe burkolózva úgy viselkednek itt, mintha az életük – sőt talán az egész világ sorsa – múlna ezeken a furcsa témákon, amikről folyik a szó. Mind egyszerre beszélnek.

– Látod, itt éppen születőben van valami, ez valóságos szülőszobája az eszméknek, a művészetnek! Az új

irodalom forrong! – zárja le ünnepélyes szónoklatát Kosztolányi Dezső.

– Akkor ez a kávéház végül is olyan, mint egy elme-gyógyintézet, csak fizetni kell a kajáért? – foglalja össze könyvünk hőse a látottakat.

– Nem rossz megközelítés – dicséri Karinthy.

– Én sajnos nem nagyon vagyok oda az ilyen emberekért. Szerintem az a baj az írókkal, hogy alapvetően nem csinálnak semmi használható dolgot. Mindegyik már körülbelül tizenkét éves korában rohadt öregnek érzi magát, aztán öngyilkos is lesz, vagy örült, vagy beleveti magát valami csatába. Szerintem ezek mind ilyen túlpörgött emberek, akik abban élnek ki magukat, hogy hülyeségeket összeírjanak. Csak azt nem tudom, miért kell ezt nekünk elolvasni? Mit lehet tőlük megtanulni?

Hősünk egészen belemelegszik a szónoklatba.

– És egyébként, teszem hozzá halkán, pont ugyanilyenek a kötelező olvasmányok főszereplői is! Elvileg nekik ugye valahol példaképeknek kéne lenniük, miközben mindegyik egy szerencsétlen kis lúzer. És most nemcsak a Nyilas Misire gondolok, a kis Bicebócára meg a Nemesekre, mert pont ez a helyzet a *Toldival*, a *János vitéz*-zel vagy a *Bánk bánnal*, bár azt nem olvastam, hogy ezek

hiába hatalmas, erős emberek, mivel baromságokban hisznek, mások megszívadják őket, mire elbuknak. Ezt nem értem én, hogy miért csak az a jó ember, aki teljesen hülye, nincs realitásérzéke és ábrándokban él, vagy aki nyomorék, kicsi, béna és a végén meghal? Ez nekem, olvasónak, egyáltalán nem segít. Sőt ront a helyzetemen! Arra tanít, hogy túlproblémázzak mindent, semmin se tudjak felülemelkedni, és ezzel legyengít, mint egy betegség, tulajdonképpen – kinyír! És ezt nevezzük irodalomnak. Hát köszönjük szépen!

Észre sem veszi, mennyire elragadta a hév, hogy már nem is lóg ki annyira a többiek közül, ahogy szélesen gesztikulálva, mutogatva, átszellemülve hadar, bizonygatja a maga igazát.

– Aprópó, *Pál utcai fiúk*, ha már így szóba került – evez nyugodalmasabb vizekre Kosztolányi. – Nézd csak, épp most írja a Molnár Feri a szomszéd asztalnál!

– Az a hájfejű? Aki üvegdarabot tart a szemén?

– Igen, az az elegáns, cvikkeres úr.

Hősünk szeme ravaszul csillan.

– Nem lehetne szerintetek – súgja egy összeesküvő hangján – valahogy megakadályozni? Hogy ne írja meg a regényt, értitek. Hogy ne kelljen elolvasni.

– Fojtsuk vízbe a csecsemőt születése pillanatában? – kérdezi Karinthy, akinek láthatóan megtetszett e betegesen perverz gondolat. – Rendben. Próbáljuk meg.

Kényelmesen átsétál a szomszéd asztalhoz.

– Te Ferikém, mondd csak, mivel foglalkozol?

– Írok – feleli a cvikkeres sötéten.

– Szegény pára! És muszáj? Csak arra felelj magadnak, édes öregem, legbelül, őszintén: szegényebb lesz-e a világ, ha ez a mű meg nem születik?

A cvikkeres elfintorítja az arcát.

– Ugyan, kérlek. Én leszek szegényebb, édes öregem. Esküvöm lesz pillanatokon belül, rettenetesen kell a pénz. Pedig ha tudnátok, hogy gyűlölöm én eztet! Ezt és minden mást is. Egy pokoli kín, merő rabszolgaság az életem. De hát mit tegyek? A szedő nem kegyelmez. Követ, mint az árnyék, gyilkol-gyötör, szívja a vérem, megeszi a lelkem.

Azzal egy hórihorgas alakra bök, aki kifejezéstelen arccal strázsál az asztala mellett. Majd suttogóra fogja a hangját, mint ki nagy titkot árul el.

– A szedő rosszabb, mint a Halál!

– Értem, Ferikém. Hát akkor nem is zavarunk. Fogadd nem egészen őszinte részvéteimet!

Azzal Karinthy, mint ki jól végezte dolgát, visszaül a saját asztalához.

– Ki ez a szedő? – kérdezi hősünk.

– Hát a nyomdai szedő! – magyaráz Kosztolányi, miközben cigarettára gyújt. – Amint az író elkészül egy oldallal, már rántja is ki a lapot a keze alól, s szalad vele a nyomdába.

– Hú, elég szarul hangzik! Ez olyan, mint a dolgozatírás – mondja a leány, és szánakozva átpillant a gyöngyöző homlokú íróra, aki görnyedve, vaksin körmöl a fölé hajló dögkeselyű árnyékában.

– Bizony, senkinek se könnyű. Láthatod: mi vagyunk a művészet szánalmas, kizsigerelt napszámosai – pőfékeli közönyösen Kosztolányi. – És mostantól ne feledd: minden kötelező olvasmány mögött egy kötelező iromány van! Vér és verejtek tapad a lapokra. Mindkét irányból.

– Ti is utáltok írni? – kérdezi a leány, kíváncsian egyikükről másikukra pillantva.

– Micsoda kérdés! – láthatólag a feltételezés is sérti Kosztolányi Dezsőt. – Csak a dilettánsok szeretnek írni.

– Író az, akinek gondot okoz az írás – teszi hozzá Karinthy.

– Neked meg az okoz gondot, Frigyes, hogy ne lopkodj jól csengő aforizmákat más íróktól.

– Hja. Addig se kell írnom, ha más írja.

Egyelőre ennyiben maradnak. Kosztolányi cigarettázik, Karinthy szódabikarbónát szopogat, és vagy a hatodik pohár vizet issza hozzá. Minden rendben van most. Jólesik elnyúlni ebben a gőzben, ebben a meleg pocso lyában, semmire se gondolni, figyelni, hogy fortyog és bugyborékol, s tudni, hogy azokat, akik benne lubickolnak, lassanként elernyeszti, megabálja, összefőzi, együvé kotyvasztja, egyetlen zsibongó korhelylevessé.

Jó a pincér.

– Na és fizetni ki fog ma, Karinthy úr? – kérdi némi cinizmussal, mint aki tudja, merről fúj a szél. – Vagy talán tetszett írni nekünk egy tárcát a szalvettára?

– No de kérem, micsoda indiszkréció! Hogy mer így beszélni velem? Meglátja, a végén nem jövök többet, s akkor megnézhetik magukat! Kiesnek az irodalomtörténetből!

Kosztolányi eközben gyűrött bankjegyet húz elő a zsebéből – egy húszpengőst –, s elegánsan a pincérek felé nyújtja.

– Ezt osszák el – mondja nagyvonalúan. A pincér szeme elkerekedik, hálálkodva veszi át a nem várt vagyont.

Erre már Karinthy is a zsebébe nyúl, kivész egy húszfillérest, s átnyújtja a pincérnek:

– Ezt pedig szorozzák meg.

A pincér halvány mosollyal nyugtázza a tréfát, majd hajlongva távozik. Karinthy elkapja a barátja grabancát.

– Honnan van ez neked, gazember? Megöltél valakit?

– Előleget vettem fel egy regényre, melyet sosem fogok megírni – feleli hűvösen Kosztolányi.

– Hál’ istennek. Tehát becsületes úton szerezted.

Aztán megint hevernek, békésen, a kávéházi dagonyában.

Ebben a pillanatban hősünket hirtelen elfogja valami nyugtalanító, furcsa érzés. Mintha megsüketült vagy megvakult volna, vagy nem érezné a tagjait, elhagyott volna valamit... Mi lehet ez?

És akkor egyszerre belévág a felismerés, rádöbben, hogy mit hagyott el, vagy mi hagyta el őt: a félelem! Igen, mert ottan, a New York Kávéházban, a langyos füstben elernyedve pár pillanatra megfélelkezett magáról, az életéről és mindenről. Mint aki mázsás súlyt cipelt, s most egyszerre leveszik hátáról a terhet. Ez a könnyűség most

megrémíti, hirtelen megint eszébe robban minden, hogy ki ő, mi ő, s ettől máris újra rettegni kezd.

Egyszersmind megkönnyebbül attól, hogy helyreállt a világ rendje, újra rákerült a súly.

– Na jó, most már haza kell mennem! Telefonálni akarok! – mondja asztaltársainak, és felemelkedik. – Sziasztok.

– Várj, de hisz itt is van telefonfülke! – pattan fel Kosztolányi. – Odalent.

A leány kis gondolkodás után beleegyezik, hogy innét telefonál. De megkéri barátait, hogy ebben az esetben kísérik le a telefonfülkéhez. Nem szeret egyedül lenni. Amíg leérnek a földszintre, lökdösődnek, viccelnek, ismerősökkel találkoznak, és elfelejtik, hogy voltaképp mit akarnak.

– Ja, Aput akarom felhívni! – emlékezteti magát, kezében a telefonkagylóval, és már kéri is a központtól a számot.

Kicsöng.

– Nem veszi föl – tájékoztatja a többieket. – Mindjárt bekapcsol a rögzítő, majd rábeszélék.

Karinthyt mintha bolha csípte volna meg.

– Feltalálták, ugye? Tudtam, tudtam! Én találtam fel? Mondd, hogy én voltam!

– Nem tudom, de most ne rángass, légyszi, így nem tudok beszélni!

Magasabb, gyermekibb hangon szól a telefonba, mint ahogy rendszeren szokott beszélni.

– Szia, Apu, én vagyok, ne haragudj, tudom, hogy dolgozol, ne haragudj, csak itt most az a helyzet, hogy mivel a Kálmán elaludt a szobám előtt, és nem bírom kinyitni, mármint az ajtót, ja bocsi, ezt nem mondtam, hogy úgy aludt el, hogy nem lehet tőle kinyitni, és hogy emiatt átjöhetnél eltolni onnan, hogy kiszabadítsál, mert eléggé szar érzés így bezárva lenni, és amúgy meg beszéltük a Marcival, hogy esetleg nem költözhetnének-e amúgy véglegesen hozzátok, de persze erről tudom hogy a Hajnival is egyeztetni kell még, most csak felvettem, köszi, puszi! Hívj vissza majd, ha ráérsz!

Már az utolsó szavaknál csipogni kezd a kezében, majd végképp kileheli lelkét a telefonkészülék.

– Basszus, lemerült. Muszáj töltőre tennem! – jelenti ki a leány, és lendületesen a kijárat felé indul.

– Megengeded, hogy elkísérjünk? – kérdezi Karinthy. – Talán tudnánk segíteni.

– Miben? Elgurítani a Kálmánt?

– Akár abban is.

– Hogyan?

– Hát – bizonyos értelemben.

– Milyen értelemben tudnátok ti elgurítani egy hatalmas bölényt? Hogy tudna segíteni nekem két föld alatt rohadó halott író, azonkívül, hogy megbuktatnak miattuk magyarból, és még strandra se mehetek? Szálljatok le rólam. Macskák vagytok. Nekem csak élő ember segíthet.

– Azért talán érdemes lenne kissé alaposabban körülírni az „élő” kifejezés pontos jelentését... – dűnnyögi az orra alatt Kosztolányi, de történetünk hőse ezt már nem hallja meg.

Úgy kísétál a New York Kávéházból, mintha ott se lett volna.

NYOLCADIK FEJEZET

MELYBEN HŐSÜNK VISSZATÉR BÖRTÖNCELLÁJÁBA,
MEGINT TANKÖNYVET OLVAS, VÉGÜL
MEGÉRKEZNEK A VASALT RUHÁK

Félrerúgom a babzsákfotelt, végre megint itthon vagyok! Keresem a töltőt, hogy gyorsan rátegyem a telefont – még azt se tudom, hogy Apu mennyit hallott az üzenetemből. Nem találok. Lehet, hogy a Marci megint elvitte? Megőrülök, folyton elkavarja a sajátját, és kérés nélkül lenyúlja az enyémet. Én meg itt ülök a zombi fogságában, telefon nélkül!

Keresem a szememmel a macskákat. Vizsgálom őket, most semmi különös nincs rajtuk. Úgy látszik, már nem nyomatják ezt a kosztolányidezsőséget.

– Na mi van, nem vagytok már halott írók? Nem dumáltok? – kérdezem, de ők csak néznek rám állatarccal, mint akiknek semmi közük semmihez. Dezső mosakszik, a Frici meg a radiátoron szuszog, mint máskor.

Krrrr. Krrrr. Krrr.

Hoppá, megint a bútortologatás-hang. Most mintha a másik fal jött volna közelebb, az íróasztalos.

Megmérem: egy,
kettő,
három.

Pedig még az előbb négy lépés volt, de komolyan! Na, megint körbejárok: egy-kettő-három-négy-öt – ször – egy-kettő-három. Basszuskulcs. Hatszor négy helyett most ötször hármás lett a szobám! Kezd már úgy kinézni, mint valami kis legóház, a bútorok tök zsúfoltan vannak.

Vajon ez most rám utazik? Össze akar préselni engem is?

Na akkor azt hiszem, most van az a pillanat, amikor mégis muszáj lesz kinyitni az ajtót, akárhány mázsa is az a barom. Nekiugrok, és nyomom, nyomom, nyomom. Hiába. Mintha nem is lenne itt ajtó, olyan mozdulatlan minden.

Lerogyok a babzsákra. Úgy tűnik, meg kell várnom az Aput – ha egyáltalán hallotta az üzenetemet. Közben, csak úgy poénból beszólok a Fricinek:

– Hahó, Frici! Te írtad a *Tanár úr kéretem?*

Frici nem méltat szóra, csak néz rám bambán, a Dezső meg konkrétan alszik. Úgy tűnik, nagyon megbántottam őket az előbb. De hát ha egyszer ez a véleményem, akkor ez a véleményem, nem?

Hirtelen megcsapja az orromat a pisiszag. Jézusom, mintha aluljáróban lennék, hajléktalanok között! A sarokban áll a macskák vécédoboza, most vagy öt centi magasan áll benne a pisi, a tetején néhány faforgács úszkál reménytelenül. Esélyük sincs, hogy elnyeljék ezt a rengeteg húgyot. Felsőhajtok. Most aztán szegény macskáim se tudnak hova csorrantani.

– Köszí szépen, hogy belepisilhettem a vécétekbe – mondom nekik. – Rendesek vagytok.

Semmi reakció. Dezső lustán felnyitja a szemét egy pillanatra, de rögtön megint lecsukja. Őszintén szólva szerintem egy kicsit túljátsszák, hogy ők csak sima macskák. Pedig én tudom, amit tudok.

– Na jó – mondom nekik –, ha ti elfelejtettetek dumálni, akkor beszéljen helyettetek a tankönyv!

Előveszem az irodalomkönyvem, és kikeresem belőle őket.

– Jé, de fura! – mondom. – Kosztolányi Dezsőről negyven nagy betűs oldal van, miközben Karinthy Frigyesről csak tizenöt. És az is csak ilyen kis betűs, azzal a címmel, hogy „Jó tudni”.

Frici idegesen megrándul a radiátoron.

– „Karinthy Frigyes nagy ígéret volt az irodalom számára – olvasom hangosan. – Sokoldalú tehetsége korán megmutatkozott, már szípkázó gyermekkori naplója is sejtetni engedi szerzője zsenijét.”

Frici most dorombol. Ha-ha, már nem sokáig.

– „De a nagy ígéret nem akart valóra válni, a csodagyerekből nem vált csodafelnőtt. Példabeszédszerű, didaktikusan filozofikus novellái sosem arattak különös sikert. Egész életében kereste a saját írói hangját, de nem találta meg. Soha nem írta meg a Nagy Művét, amelyre mindig készült. Helyette csupán karcolatai, kabaréjelenetei, humoreszkjei révén maradt fenn a neve. Karinthy elaprózta tehetségét.”

Szegény, most hátralapítja a füleit, és dühösen felnyávog. – Na mi van? Mégis író vagy? – kérdezem, de akkor ő sértetten hátat fordít nekem. Ezen kicsit röhögök, és mintha Dezső is mosolyogna. Úgy látszik, nagyon elégedett a negyven oldallal!

Ebben a pillanatban valaki megszólal az ajtó mögül:

– Szent isten, mi ez a nagy vernyákolás a szobában, csimbike?

Ez a Nagymama! Úristen, megmenekültem!!!

Az ajtóhoz ugrok.

– Nagymama, de jó, hogy itt vagy! Segíts már, ez a barom Kálmán eltorlaszolta az ajtót, nem bírom kinyitni!

A Nagymama nem válaszol azonnal, amit elég furcsának találok.

– Meghoztam a vasalt ruhát! – mondja aztán kedvesen.

Ez máskor nem lenne egy furcsa mondat, mivel nálunk évek óta a Nagymama mos és tereget, gyakran mosogat is, ha már teljesen bedől a rendszer. (Pár hónapja egyszer a konyhában úgy összerohadtak a tányérok, hogy ki kellett dobni mindet, de a fürdőben is történt már hasonló katasztrófa, akkor meg a kádban álltak össze egyetlen nagy tömbbé a megpenészedett, mosatlan ruhák.)

De ezt a témát most akkor se érzem teljesen ideillőnek.

– Ez szuper, Nagymama – dobolok türelmetlenül az ajtón –, de amúgy látod ott lent, a lábadnál a Kálmánt? Na, őt kéne előbb elvontatni onnan. Ezt még a vasalt ruháknál is sürgősebbnek érzem.

A Nagymama ismét elmereng valamin. Hosszú csönd.

– Csimbikém – kezdi lassan, megfontoltan, ajaj, ez a békekommandós hangja –, a Kálmánkának megvannak

a maga hibái, de azért közben egy nagyon rendes ember! Nem szabad elvadítani őtet innen.

Ezt nem hiszem el!

– Én nem elvadítani akarom, Nagymama, hanem eltolni! De nem bírom.

– A Kálmánka föl vállalja anyudat minden nyűgével, tiveletek, meg a nehéz természetével együtt. És ez nagy dolog. Ritka a mai világban.

Érzem, hogy mindjárt üvöltök, de még próbálok visszafogni magam. Nagy levegő. Csak tárgyilagosan.

– Jó, oké, akkor tegyük fel, hogy rendes ember. De akkor is száz kiló, egy bűdös, retkes nagy mamut, és nem tudom kinyitni tőle ezt a kurva ajtót!!!

Oké, nem sikerült a tárgyilagosság. Nagymama pedig úgy érzi, eljött az idő, hogy ismertesse az életbölcösségeit.

– Jaj, picikém, hát ne akard mindig megváltoztatni az embereket! El kell fogadni mindenkit úgy, ahogy van. Ez a szegény ördög már nem is tud olyat csinálni, hogy neked megfeleljen.

– Nagymama. Ki. Akarok. Jönni.

– Hát ő is ki akar jönni teveled! Ezt értsed meg! És nagyon is sokat megtesz ezért, hogy a kedvedben járjon.

– Ja, néha kicsit túl sokat – mormolom, és reménytelenül lezúttanok az ajtó tövébe.

– Istenem – sópánkodik –, hát ilyenkor rád se ismerek, úgy süt belőled a rosszindulat. Én ilyenkor azt mondom magamnak: nem, nem, ez nem az én aranyos, kedves kis unokám! Mit ártott neked az a nyomorult Kálmán? Pedig én már épp olyan boldog voltam, hogy akkor most összeházasodnak, rendeződnek egy kicsit itt nálatok a viszonyok...

Na jó, ha már nem segít, legalább megpróbálom felidegesíteni.

– Azt hallottad, hogy gyereket is akarnak?

– Hallottam – komorul el végre a Nagymama állandóan ujjongó hangja. – Na látod, erre viszont én is azt mondom, hogy légvár. Hát miből tudnák eltartani anyagilag? Mikor anyu olyan nehezen talál állást. Különbben ez is kétségbeejtő, hogy egy ennyire tehetséges valaki, mint ő, és ennyire nem talál munkát! Az egyetemen ő volt a tanárok nagy reménysége, a professzorok kedvence, minden tanulmányi versenyt megnyert, mindenki körülötte zsongott...

Ezt a lemezt ismerem, Anyu igazságtalan sorsától. Meg is akasztom:

– A Marcival azt beszéltek, hogy mi meg akkor átköltözünk az Apuhoz.

Nagymama most végre elhallgat. Magam előtt látom a sápadt, halálra vált arcát. (Ami amúgy, alapjáraton is eléggé rémült: a szemei olyan távol ülnek egymástól, mintha el lennének veszve az arcán, mintha nem tudná az egyik, hogy létezik-e egyáltalán a másik szem, és félne egyedül, és ettől olyan a Nagymama nézése, mintha éppen abban a pillanatban látna egy halálos balesetet.)

– Ezzel ne viccelj, kislányom! És mi lesz akkor anyuval? Hm? Arra nem gondolsz? Hát elemésztí a bánat.

– Vagy előbb az alkohol – mondom szinte vidáman.

– Jaj, nagyon rajtad van ma az ötperc, nem lehet veled beszélni! – csattan fel a Nagymama. – Hagyjuk is az egészséget. Ahogy szegény nagypapa mondta mindig: „Jobb a békesség!” Tessék, itt vannak a kimosott, kivasalt ruhák. Leteszem ide az ajtód elé, a Kálmánkára. Aztán majd ha felébred, beveszed őket.

Hallom, ahogy tényleg szétrakosgatja a cuccaimat a zombi testén. Kezd teljesen paranormális lenni ez az egész!

– Nagymama, ugye, hülyéskedsz, hogy rápakolod a tiszta ruháimat arra a bűzlő görényre?!

Ő nem hülyéskedik. Pakol.

– A hosszú ujjú trikókat a vállára tettem, a nadrágok, bugyik pedig itt lent lesznek, a lábán, jó?

– Hahó, Nagymama! Magadnál vagy?

– A zoknikat meg csak így idepottyantom a hasára...

Le ne guruljanak, jaj! Van néhány páratlan, azokat tedd el, majd a következő mosásnál párosítjuk.

– Már föl is hívtam az Aput – mondom –, és megbeszéltem veled, hogy átköltözünk. Beleegyezett, csak még egyeztet a Hajnival.

Csönd. Nem hallok semmit. Lehet, hogy már el is ment. Itt hagyott?

– Azt hiszed, apu odavesz titeket...? – csuklik fel a hangja hirtelen. – Hát nem bolond az. És még ha oda is venne, annak a kurucnak még lesz ahhoz egy-két szava!

Zokogásban tör ki.

– Ilyet nem lehet csinálni, hát anyukád öngyilkos lesz, hát azt akarod?! Azt akarod? Hogy vennéd a lelkedre? Tudnál te úgy élni? Hogy tönkretettél, meggyilkoltál egy embert? Hát én azt hiszem, hogy nem tudnál!

Aztán ismét nagy múltidéző monológba kezd.

– Istenkém, az egész baj ott kezdődött, hogy apád folyton csak *azt* akarta szegénykémtől! Nem volt elég annak semmi. Olyan volt az, mint a bika.

Nehéz magam elé képzelni Aput mint bikát. De nagyon igyekszem.

– Anyukád meg nem bírta ezt a mindennapi strapát avval a kis testével, gyenge alkatával. Kénytelen volt olyankor egy kicsit elzsibbadni, hogy bírja. Mondta is egyszer nekem Akarattyán, amikor a verandán ültünk, azt mondja: „Ha az András nem lenne ilyen nagytermészet, én sem innék ám, anyu!”

– Azért szerintem nehéz azt eldönteni, melyik volt előbb: a bika vagy az ivás – mondom.

Most abbahagyja a sírást, erőszakkal visszazökkenti magát a drámázásból.

– Na jól van, nem kell azért annyira nekikeseredni, csimbike! – itt erőltetetten nevetni kezd. – Rendben van minden, te egy aranyos, jó kislány vagy, bocsánatot kérsz anyutól, adsz egy puszit neki, és el van intézve az egész! Végső fokon szeretitek ti egymást. Az nem is vitás.

Mielőtt bármit mondhatnék, ezt már le is rendezte magában. Nagymama érthető módon szereti egyedül lebonyolítani a párbeszédet, az a legbiztosabb. Akkor nem csúsznak be váratlan mondatok.

Kálmán hirtelen nagyot horkant.

– Na, én megyek is, föl ne ébresszem szegény ördögöt! – trillázza Nagymama, mint aki mindent jól elintézett. – Szervusz, picikém! Szent isten, hogy ezek a macskák milyen büdösek... mint a pöcegödör! Mint a pöcegödör! – morogja még elmenőben, az orra alatt.

Most egy kicsit megijedek.

– Nagymama! Nagymama! Várjál, ne hagyj itt! Ne hagyj egyedül! – sipákolok szájalmasan.

De ő már nem hallja. Elment haza.

Krrr. Krrr. Krrr.

Mozdulnak a falak, egyre kisebb a szobám. Én is összehúzom magam.

És még a tiszta bugyikhoz se jutottam hozzá.

KILENCEDIK FEJEZET

MELYBEN ÚGY LÁTSZIK, HOGY MINDEN JÓRA FORDUL,
A MEGMENTŐ MÁR FÖLÜLT A FEHÉR LÓRA, CSAK
A TANKÖNYVVEL VANNAK PROBLÉMÁK

– Hé, Frici, te dagadt disznó! – kiáltok rá az álnok macskára. – Mi az ott a feneked alatt?

Egy mozdulattal kirántom alóla a telefontöltőmet, amin eddig trónolt.

– Miattad nem tudtam fölhívni az Aput, hogy jöjjön értem!

Már dugom is rá gyorsan a telefont a töltőre. Remeg a kezem, annyira szeretnék minél hamarabb beszélni vele. Száz év, amíg ez a szar végre bekapcsol, mindjárt földhöz vágom...! Látom, hogy van két nem fogadott hívás Aputól, visszahívom. Felveszi. Megmenekültem.

– Halló, szia, Apu, na, szóval hogy amit mondtam is a rögzítőre, hogy jelenleg a Kálmán itt rohad az ajtóm előtt, és hát nem bírok kimenni...

Apu értetlenkedik, kéri, meséljem el pontosan, hogyan alakult ki ez a szokatlan helyzet.

– Ez nem annyira szokatlan egyébként, de úgy alakult ki, hogy a Kálmán megint beivott, és elaludt az ajtó előtt. De különben még előtte bejött hozzám, és megpróbált letapizni, nagyon szar volt.

Na. Na. Na. Azért ez egy nagyon súlyos vád tőlem.

– Hát igen, de attól még ez volt. Valamivel előtte meg bejöttek születésnapot köszönteni, elég beteg helyzet volt, Anyu hozott egy teszkós tortát, szintén becsípve, és nagy ünnepélyesen közölték, hogy most akkor ők gyereket akarnak.

Azért ilyet szerinte ne mondjak Anyura, mert ez valószínűleg egy kis túlzás, és milyen tortáról van szó, miért hoztak tortát.

– A születésnapra, tudod. Amúgy ez nem túlzás, ez egy orvosi tény. Anyu is ivott, láttam a szemén. De ezt nem először csinálják ám, tegnap is és tegnapelőtt is ugyanígy bejöttek, gyereket akarunk, szeretjük egymást, miért nem tudsz örülni a mások boldogságának, satöbbi. Csak úgy látszik, ez kiesett nekik. Olyan, mint egy horrorfilm, mindennap ugyanaz történik.

Apu most azt kéri, legyünk akkor konstruktívak, hogy mi is a pillanatnyi helyzet tulajdonképpen a Kálmánnal, mondott-e valamit elalvás előtt.

– Annyit mondott elalvás előtt, hogy ne várjunk tőle anyagilag több hrrrrrrrrrr-t, és összezuhant az ajtó előtt. Azt hiszem, meg akart zsarolni, csak bealudt közben. Mondta, hogy ne mondjam el Anyunak, hogy próbálkozott nálam, mert baj lesz. Nyúlkált a takaróm alá, remegett a keze, bár szerintem ő se volt biztos benne, hogy ezt meg tudja csinálni, mivel egy gyáva takonyember ugyebár. De ez volt a mázlim, mert így volt időm lerúgni a galériáról, jó nagyot szállt.

Apu gondterhelten sóhajtozik, szuszog a telefonba. Ne haragudjak, akkor ő most szeretné pontosan dekódolni a helyzetet: tehát a Kálmán jelen pillanatban is defaktó ott alszik az ajtó előtt, nem lehet elmozdítani, és én ezáltal lényegében be vagyok zárva?

– Igen, defaktó itt oszlik ez a dög.

Aha, hát ebben az esetben lehet, hogy föl kéne hívni a Katát, vagy az Andit, vagy valamelyik másik barátnőmet, hátha át tudnának jönni.

– De én most nem akarom felhívni a Katát, meg az Andit, meg egyik barátnőmet se, meg senkit, mert késő este van, meg mert most mit mondjak nekik? Hogy tolják el az anyám pasiját, vagy mi?

Apu most azon gondolkodik el, hogy hát mire valók akkor a barátok, ha nem az ilyen helyzetekre. Neki kissrác korában rengeteg olyan barátja volt, akik a legválságosabb időkben támaszt jelentettek számára a mai napig.

– Oké, fölhívhattam volna őket, de most téged hívtalak föl, na. Gondoltam, te vagy az apám.

Ez természetesen így igaz, és én tényleg bármikor bárhol számíthatok rá a bajban. Ő nem számíthatott annak idején az apjára a bajban, és ez azóta is seb neki. Úgyhogy őt csak hívjam mindig, éjjel-nappal, ha úgy érzem.

– Most úgy érzem, most hívlak, hogy gyere át, légszi, és gördítsd el innen ezt a faszt!

Viszont az meg a másik oldala a dolgoknak, hogy nem kéne fasznak hívnom a Kálmánt.

– Oké, nem úgy hívom. Egyébként ahhoz mit szóltál, amit a rögzítőre mondtam, hogy esetleg átköltöznénk hozzátok? Beszélsz esetleg erről a Hajnival?

Igen, mindenképpen fognak erről beszélni. Amint kicsit lélegzethez jutnak a Danika mellett.

– Köszí, ez szuper lenne! És puszilom a Danikát!

Ő is puszil engem, állandóan emleget, és alig várja, hogy menjek vendégségbe. És akkor most ő, Apu, el is köszön, mert zajlik az élet náluk is.

– Jó, Apu, de várj még egy kicsit! Valamit még mondok. Hogy amúgy meg, képzeld, annyira kellett pisilnem, csak nem tudtam kimenni a Kálmántól, hogy belepisiltem a macskák dobozába, és most annyira gusztustalan, áll benne a pisi. És közben van egy ilyen tök durva érzésem, hogy megy össze a szobám.

Tessék, ezt most nem teljesen érti. Hogyhogy össze-megy, fizikailag?

– Hát igen, hogy így kerregnek a falak néha, krrrr, krrr, mintha bútort tologatna valaki, és aztán utána mindig egyre kisebb a szoba. Le is mértem. Egyre kisebb.

Na, ezt, reméli, hogy azért én se gondolom teljesen komolyan. Nagyon élénk a fantáziám, ezt én tudom a legjobban. Meg ő. De egyébként persze, rendben, természetesen átjön, ez a legkevesebb, amit megtehet az ő egyetlen, aranyos kislányáért.

– Szerinted mennyi idő, míg ideérsz?

Egy olyan jó fél óra neki, ha jól számol. Plusz-mínusz tíz perc.

– Oké, szuper! De siess, mert már nagyon rossz!

Lenyomom a telefont.

Hú, de megkönnyebbültem most! Tudtam, hogy segíteni fog. Mindig is Apu volt az a családban, aki

a legközelebb állt hozzám. Anyuval, amióta emlékszem, volt közöttünk feszültség, mintha mindig haragudott volna rám, úgy általában. Apuval viszont megvolt, és a válás után is megmaradt valami titkos, nagyon szoros kapcsolat. Hát igen, talán mert én vagyok az egyetlen lánya.

– Na, most már minden oké lesz, fiúk – újságolom a macskáimnak. – Mindjárt itt az Apu, és rendbe rázza a dolgokat. A vécéteket is kiürítjük, ne féljetelek, kaptok tiszta forgácsot bele! Aztán lehet, hogy költözünk. Új helyetek lesz, minden megváltozik. Az Apu kisfia, Danika nagyon aranyos, meglátjátok, fog veletek jókat játszani. Tisztaság van náluk, kaja, minden. Jó hely. Jó lesz nekünk ott.

A köcsög macskák unottan hallgatják, amit mondom. Lehet, hogy tényleg nem is értenek semmit a dolgokból. Csak sima macskák. Csak beléjük képzeltem, hogy valami mások. De mindegy, én akkor is szeretem őket, és ahova én megyek, jönnek ők is!

Megvakargatom a Frici fülét, dorombol.

Kicsit úgy nézek most a szobámra, mintha a múltban lenne. Vagy én a jövőben. Ebben a pillanatban nem is tűnik annyira kicsinek. Szeretném még ma rávenni Aput, hogy egyenesen vigyen át hozzájuk, és ha minden jól megy, holnap már a Marci oda jöhet haza. Szerintem

sima ügy lesz, a Danika imád engem, a Hajni is bír. A ruháim egy részét most magammal vinném, a többiért majd Apu átjön később. Anyu meg majd szembesülhet azzal, hogy talán esetleg nem kellett volna így bántani velem. Bár az is lehet, és ez még valószínűbb, hogy leszárja, hogy hol lakom. A Kálmán biztos csalódott lesz, hogy nincs akit tapizzon! Vagy ő se veszi észre. „Mi volt az iskolában?” – kérdegeti majd az üres helyemet a konyhaasztalnál.

Ezen vigyorgok egy kicsit magamban, közben rakosgatom be a legszükségesebb cuccokat a hátizsákomba, hogy ha megjön az Apu, ne kelljen várakoznia. Beteszek egy macskakaját is, hogy legyen reggelre a srácoknak. Aztán majd holnap Apuval leugrunk a boltba, és veszünk mindent, ami kell. Lehet, hogy pár új bútort is vehetnénk az IKEA-ban, ha lesz ott új szobám.

Nagyon fel vagyok pörögve, mintha valami buliba indulnék! Beteszem a másik farmeromat is, mert ez már elég koszos.

Nézem, hogy mennyi az idő. Jézusom, még csak öt perc telt el, mióta beszélünk? Fölhívjam, hogy merre jár?

Nem, az hülyeség, csak lassítanám vele. És ideges lenne.

Hoppá, jut eszembe, a hülye irodalomkönyvet is beteszem, nehogy már ezért kelljen hazajönnöm!

Abban a pillanatban, hogy hozzáérek a könyvhöz, mo-tyorászást hallok, a konvektor felől jön.

– Még hogy elapróztam...! Még hogy jó tudni...!

– Na mi van, Fricike? Szóval mégis írók vagytok, mi?

Frici nem figyel rám, csak dohog tovább. Helyette Dezső válaszol:

– Nos, úgy tűnik, ideje szembenézned a ténnyel, hogy két tündéri kis háziállatod valójában a magyar irodalom két ikercsillaga.

Ennek öröme mindketten megint rá is gyűjtanak egy-egy szivarra.

– Jó lesz, ha erről leszoktok, cicukák! – mondom nekik. – Apuéknál tilos a dohányzás, a Hajni allergiás a füstre.

Frici közben valahogy megkaparintotta a tankönyvet, és mancsocskáival ügyesen lapozgat benne. Úgy látom, számolja az oldalakat.

– Annak fényében, hogy tudniillik ikercsillagok volnánk, különös, hogy a Desiréről negyvenegy nagy betűs oldal van írva, rólam meg csupán ez a tizenöt nyomorult apró betű...

– Jó, hát akkor – mondja nagyvonalúan Dezső – mondjuk úgy: mi vagyunk a magyar irodalom két eltérő méretű

ikercsillaga: egy nagyobb, fényesen sugárzó, meg egy kisebb, sápatagabb fényű...

– Fogd be a szád, Kosztolányi!

– Lehet, hogy azért írtak téged apró betűvel – találga-
tok –, mert elapróztad a tehetségedet.

Frigyes megsemmisítő pillantással jutalmazza a (szerin-tem egész jó) humoromat.

– Viszont rólad „jó tudni”! – próbálok helyrehozni a dolgot.

– Jó tudni, de jobb nem tudni. – vihorászik Dezső. – Ne búsulj, öregem, ha életműved a feledés homályába is merülne tán, az én műveimben tovább él a neved, drága Kaniczky!

Frici közben már kieresztett karmokkal lapozgat a könyvemben. Nem tudom, hogy lesz ebből pótvizgá-
zás, ha csíkokra cincálja, de most nem merek szólni neki.

– Még hogy „példabeszédszerű, meg didaktikusan filo-
zofikus”! A tudatlan barma! Ezek úgy használnak engem, mint a krumplit Európában – virágot és gyümölcsö-
met, a humort meg a viccet tépik, a gyökérgumót pedig, a filozófiát eldobják.

– Ne búsulj, Frigyes! Majd a kései utókor rádöbben, mekkora alkotó voltál – vigasztalja Dezső.

– Dögöljön meg az utókor ott, ahol van! Ez nektek oktatás? Ez a jövő?

– Ja, elég szar – egyezem bele nagyon együttműködően.

– Ugyan, Frigyes, csillapodj már! Nem lehetsz ennyire hiú, édes öregem.

– Én? Én vagyok hiú? – hápog Frici felháborodottan.

– És ahhoz mit szólsz, ahogy a könyv szerint a költészete-
det mániákusan jellemző „*túl tökéletes rímek olykor kínosan
szellemeskedőek, hiteltelenné teszik a komoly mondanivalót is.
A mai olvasó modorosán szenvelgőnek, szecessziósan, közhely-
szerűen avítottnak érezheti*” a verseidet.

– Érezheti! De nem érzi föltétlenül! Ez különbség,
Fricikém. De később szerencsére mindent helyrehoz-
tam a nagyszerű *Számadás* kötetemmel. Az *Őszi reggeli!*
A Halotti beszéd! És különösen a *Hajnali részegség!* Ezek
azért korszakalkotó remekművek, ezt senki nem vonhatja
kétségbe.

– „*A Hajnali részegség című vers nyitósoraival csevegő
hangot üt meg, s ebből nem hiányzik a szerző korábban gyak-
ran kísértő szecessziós henyesége*” – veti oda Frici.

– No mondd, hát nem szereti a szecessziót! Engedjük
meg neki, Frigyes.

– Egy kis szimbolista klapec vagy, Dezső. *Mint aki bal-
kan belelépett.*

Dezső fölényes mosollyal hallgatja.

– Sajnálom, de nem tudsz feldühíteni, Frigyes. Az igazi
génusz tisztában van a saját fajsúlyával.

– Ide süss, Desiré! – kiált fel boldogan Frici. – Hát az
Ady Bandiról meg nem ötvenhét oldalt írnak? Ejnye, hát
nem tizenhatal többet, mint rólad?

Dezső cicát nyújtózkodás közben éri a villámcsapás.
Ívben megdermed, mint egy kitömött jaguár. De Frici
nem kegyelmez, tovább olvas.

– „*Ady Endre tüneményesen eredeti, utánozhatatlan génusz
volt, aki csak egy születik egy évszázadban.*” Kész, passz,
Desiré! Hallod ezt? Már megszületett, be van töltve az
állás. Talán egy másik századba kellett volna születnünk.

Dezső szemében veszedelmes fény csillan.

– Ki írta ezt a moslékot?

– Mit tudom én. Tankönyvírók – mondom. – De
most adjátok szépen ide, nem akarom, hogy tönkrete-
gyétek! Különben elhiszem, hogy idegesítő ezt olvasni,
mikor ti sokkal jobban tudtok mindent saját magatok-
ról, hogy mikor születtetek, mit miért írtatok, mint ezek

a tankönyvírók, nem? Vagy a tanárok, vagy mondjuk az, akinek pótvizsgáznia kell belőletek...

Ebben a pillanatban eszembe jut valami.

– Figyeljete, és az mekkora lenne, ha ti felelnétek le magatokból? A Homonnainé szerintem bepisilne örömeben, hogy igazi írókat lát! Tuti ötös!

– Na most azt képzeld el! – kacag fel Dezső. Félrehúzza a fotelt, és udvariasan kinyitja előttem a New York Kávéház ajtaját.

– Újabb kávé? – kérdezem. – Csoda, hogy nem koffein-túladagolásban pusztultatok el.

Ránézek az órámra. Még húsz perc van Apu érkezéséig, úgyhogy elvileg belefér még egy kis program. Valószínűleg úgyis ez az utolsó estém ebben a furcsa szobában.

TIZEDIK FEJEZET

MELYBEN HOMONNAINÉ VÖRÖS RÓZSA
FELELTETI A MAGYAR IRODALOM KÉT IKERCSILLAGÁT
A MAGYAR IRODALOM KÉT IKERCSILLAGÁBÓL

Nem, erre nem lehetett számítani, igazán! Mármost tudniillik arra, hogy alig lépnek be barátaink az ajtón, és rázzák le magukról az út porát, Homonnainé Vörös Rózsa tanárnő teljes szürke szoknyás, kontyos valójában be fog lépni a kávéház ajtaján.

Azaz dehogyis kávéház ez már, hanem osztályterem: padokkal, katedrával, táblával, mindennel, ami rémületet kelt az ember szívében, ha járt valaha iskolába.

– Osztály vigyázz! – vezényel Rózsa tanárnő, mire a két ikercsillag (akik most inkább hasonlítanak ijedt kisdíkokra, semmint csillagokra) meg a leány máris vigyázzba vágja magát.

– Leülhettek. Ugye, mindenki készült?

Halálos feszültség remeg az Osztály felett. A kérdés mint a lecsapni készülő vércse köröz a levegőben. A tanárnő a naplóban lapozgat.

– Nos, lássuk csak, ki lesz a mai első szerencsés felelőnk.

Az agyak utolsó, véres erőfeszítésben kapkodnak lélegzet után – még van két másodperc. Tanárnő, én készültem, mondja az ember magában. Az egyik lehajol a füzetére, mint a strucc, hogy ne lássák. A másik szembenéz a tanárral, szuggerálja. Karinthy, az utolsó padban egészen elbújik, ő nincs is itt, köszöni szépen, nem tud semmiről, őt írják be a hiányzók közé, töröljék ki az élők sorából, őt felejtsek el, béke poraira, ő nem akar részt venni a közélet küzdelmeiben.

A tanár kettőt lapoz, a K betűnél lehet... Akkor nagyot lélegzik: egyszerre megáll, és becsukja a naplót.

– Kölcsey.

Nehéz felszabadult sóhaj. De csak egy pillanatig tart a megkönnyebbülés. Mert akkor mindenki rádöbben, hogy:

– A Kölcsey hiányzik, tanárnő kérem!

– Hogyhogy hiányzik? – fintorodik el a tanárnő csalódottan. Mintha egy hóhérrak mondának, hogy elmarad a mai nyakazás.

– A szemészeten van. Sportbaleset.

Rózsa a fejét csóválja.

– Krúdy?

– Még ebédel.

– Kazinczy?

– Átiratkozott levelezőre.

Rózsa ingerülten az asztalra sújt a naplóval.

– Kicsapatom! Kicsapatom mindet!

De hirtelen bolondos ötlete támad.

– Karinthy! – rikkantja szinte vidáman.

Mikor kimondják a nevét, nem hisz a fülének, körülnéz: hátha csoda történik, hátha csak agyrém, nyomasztó lidércnyomás volt, hogy ez az ő neve, és most felébred ebből az álomból.

A tanárnő leül, és maga elé teszi a naplót. Ránéz.

Karinthy Frigyes jeles magyar író, költő, humorista görcsösen ismételteti:

– Tanárnő kérem, én készültem. Tanárnő kérem, én készültem.

Ő, igen, hogyan készült volna. A halálraítélt is elkészül: felveszi az utolsó kenetet, és lenyíratja a haját.

– Remek. Ezt rögtön be is bizonyíthatod, angyalom. A téma: Karinthy Frigyes *Tanár úr kérem* című kötete. Kezdd azzal, hogy elhelyezed az időben a művet! Melyik évben íródott?

– Ööö... hát persze, helyezzük el a művet! Úgy van, helyezzük csak el időben, el kell helyezni, nincs mese,

elhelyezni, amilyen gyorsan csak lehet... – ismétli olyan ember modorában, aki nem azért ismétli a szót, mintha nem tudná, mit akar mondani, hanem inkább azért, mert rengeteg mondanivalója közül a leghelyesebbet, a legfrappánsabbat, a legtökéletesebbet válogatja és mérlegeli.

– Lássuk, csak, mikor is írottam én eztet... Valamikor a tízes évek elején?

– Tizenkettő! Tizenkettő! – súgja Kosztolányi magabiztos mosollyal. De sajnós a segítség túl hangosra sikeredik.

– Kosztolányi nem súg, mert kivágom, mint macskát szarni!

– Tizenkettőben?

– Nem talált.

– Tizenegyben?

– Nem.

– Tizenháromban?

– Nem barkochbázunk, fiam! Különb en ez a helyes válasz, de most már késő. Eddig elégtelen. Menjünk tovább. Mit tudsz mondani nekünk a szerző kötetkompozíciós elveiről?

Karinthy sértetten húzza ki magát.

– Ez valami tévedés lesz, tanárnő kérem, nekem nincsenek elveim! Szerintem most a Móriczcal tetszik keverni.

– Utoljára mondom, fiam: ismertesd az önálló véleményed a kötetkompozícióról, különben megkapod az elégtelent!

– Hja, hogy a véleményem! Hát kérem szépen, az más. Az van nekem, véleményem. Nos, véleményem szerint az én kötetkompozícióhoz képest például az Ady Endréé, az, kérem, egy zilált szénaboglya! Míg én komponálok, addig ő csupán hajigálja egymásra a verseit. Hahh, hiszen én komponálok, bölcsen, bölcsen, büszkén... ööö... barnán, míg ő csak nyefegve nyenyerezik a nyáladzó nyápic nyúlszájú...

– Nem kell a habosítás, Karinthy! Így is látjuk, mennyire nem tudsz semmit önmagadról. Lássuk az életrajzodat. Mikor születted?

– 1882-ben... vagy '83-ban? Mindig mást szoktam mondani. Tetszik tudni, nem emlékszem pontosan, még nagyon kicsi voltam.

– Bravó, kisfiam. De azt talán tudod, hol nőttél fel?

– Nem nőttem fel.

– Rendben van, ez eddig elégtelen. De hát nem is csoda, hiszen te még arra sem voltál képes egész életedben, hogy egy nyamvadt saját írói hangot megtaláljál! Mert nem is kerested, igaz? Helyette ment a hülyeség, a humoreszk, a kabaré, a cigaretta, a paródia, arra bezzeg volt eszed! Más tollával ékeskedni, a mások hangján írogatni, az ment neked, igaz? De a saját hang megtalálása, az már túlzott luxus lett volna a fiatalúrnak! Lusta volt megírni a Nagy Művet is, helyette elaprózta a tehetségét, igaz? Mondd, fiam, téged tényleg egyáltalán nem érdekel az irodalom mint olyan?

Karinthy Frigyes mélyen magába néz.

– Most, hogy így direktre rá tetszik kérdezni: tényleg nem – mondja őszintén. De hogy enyhítse a kijelentés szomorú tartalmát, még hozzáfűzi:

– Tetszik tudni, én mindig inkább a tudományos gondolkodásmódot részesítettem előnyben. Nagyszerű találmányokkal gazdagítottam az emberiséget: feltaláltam a borotválható álszakállt. A pislogó villanylámpát olvasás ellen. A láthatatlan hőmérőt, iránytűt, valamint egy műtűyűszemet, amely jobban fáj, mint az eredeti – tetszik parancsolni egyet?

– Elég volt, Karinthy!!! Fogd már be azt a rettenetes nagy szadát, amin csak úgy dől a hülyeség! Mindennek van határa.

Rózsa tanárnő és arcszíne pirosról lilára vált.

– Hát milyen világ ez, mondjátok meg nekem? Ki fog benneteket megtanítani az életre, mit gondoltok? Minden, ami emberi érték, az igazság, a becsület, a haza, a lélek – a ti nyomorult, elkorcsosult generációtoknak nevetséges dolog, igaz?

– Ezt a Nyugat első nemzedéke nevében kikérem magunknak! – mondja nagy bátran Karinthy, de a tanárnő rég nem figyel.

– Háború kell ezeknek... Háború... – pihegi kifulladásra.

Ekkor Kosztolányi Dezső magyar író, költő, műfordító nyújtózkodni kezd a padban, majd kiesik buzgalmában. A tanárnőt lenyűgözi ez a csodálatos jelenség.

– Tessék, fiacskám. Mondjad csak – bújja.

– Tanárnő, kérem, én csak azt szeretném mondani, hogy a Karinthy az tényleg rendkívül érdektelen, meg hülye is, de engem más fából faragtak! Engem őszintén érdekel az irodalom.

Karinthy fintort vág, de a tanárnőre láthatóan nagy hatással van az elhangzott vallomás. Szinte illatozni kezd,

mint egy valódi rózsza: behúzza töviseit, és halovány pír jelentkezik arcán. Még néhány keresetlen szót intéz a rossz tanulóhoz, de közben szeme már a másikat fürkészi szemérmes, mohó kíváncsisággal.

– Nos, akkor Karinthy úrnak megköszönjük a szereplést. Sétálj vissza a helyedre, aranyom, elégtelennel a zsebedben!

Azután állával finoman a jó tanuló felé bök:

– Te pedig gyere ki, légy szíves. A téma: Kosztolányi Dezső: *A szegény kisgyermek panaszai*. Tessék! Keletkezés körülményei.

– Nos hát... – kezdi meghatottan Kosztolányi. – Ha jól emlékezem, itten a lugasban ködlött fel elmémben először egy verssorozat körvonala...

Közben Karinthy megpróbálja helyrehozni, amit elrontott. Felpattan a helyéről és lelkesen hadarja:

– Tanárnő kérem, *A szegény kis gyermek panaszai* sokkal később keletkezett! Emlékszem, hogy az Üllői úti hónapos szobában került először szóba, kilencszázkilencben, este nyolckor, egy arra vonatkozó vita keretében, hogy a Bodóhoz menjünk vacsorázni, vagy a New Yorkba. Akkor említettem, hogy ezeket a gyerekkori emlékeket, amikről délután beszélünk, csak az *Üllői-úti fák* költője írhatná meg

– hiszen az első példányt is én kaptam, ezzel az ajánlással: „A szegény kis gyermek bábájának és hullamosójának...”

– Az a *Négy fal között* volt – mondja bosszúsan Kosztolányi. – És szó sincs róla, hogy a New Yorkban...

– Haha, a *Négy fal között* volt előbb. Csak tudom. És nem is a New York, hanem a Baross Kávéház előtt álltunk, álmosan, reggel nyolckor, mert kilenckor indult a vonat Szabadkára, ahonnan levél érkezett... és a szőke, kis Mariskának, akiről később a híres vers lett, nem szabadott tudni, hogy délután hiába vár a...

Kosztolányi ingerülten közbevág.

– No de kérem, hagyjuk ezt. Ez nem tartozik ide.

– Nem azért mondtam, csak be akartam bizonyítani, hogy én jobban emlékszem.

– Na persze, te mindenre jobban emlékszel. Legalább te azt képzeled, miközben...

Hatalmas puffanás hangzik, az osztály minden tagja összerándul. Rózsza tanárnő megint az asztalra sújtott a naplóval.

– Állj! Senki nem tudhat többet az íróról, mint én, értve gyogyok?!

– No de, tanárnő kérem, azért végtére is a magam életét talán mégis én...

– Te is elégtelent akarsz, Kosztolányi? Ne hivatkozz itt nekem a magad életére. Semmi közöd az életedhez!

– Igaz. Igaz. Őszintén bocsánatot kérek. Folytathatom a felelést?

A tanárnő arca megenyhül, szinte megolvad.

– Persze, fiam. Folytasd csak!

De Karinthy már megint nem bír megülni nyugodtan:

– Tanárnő kérem – ágálja –, a Kosztolányi a *Hajnali részegség* című vers nyitósoraival csevegő hangot üt meg, s ebből nem hiányzik a szerző korábban gyakran kísértő szecessziós henyesége!

– Honnan veszed te ezt a hülyeséget? – kérdezi Rózsa tanárnő kelletlenül. Nagyon idegesíti most ez a mitugrász humorista, aki amellet, hogy elaprózta tehetségét, most még azt se hagyja, hogy ők, a két nagy szellem nyugodtan elbeszélgessenek egymással.

– A tankönyvből – feleli hidegen Karinthy.

Rózsa tanárnőt most már tényleg elfutja a pulykaméreg.

– A tan-könyv szö-ve-gét csak ak-kor hasz-ná-lod, fi-am, ha ér-ted is, hogy mi-ről be-szél! És ha továbbra sem fogod be a szádat, akkor én fogom betömni a táblatörlő ronggyal!

Karinthy Frigyes ezt már nem bírja tovább, elpityeredik. De Rózsa nem vesz tudomást róla, folytatja.

– Menjünk tovább. Mit gondolsz, mi indíthatta a költőt erre a kétségbeesett megnyilvánulásra?

– Feltehetően az – vágja rá Kosztolányi Dezső –, hogy be tetszett akarni tömni a száját a táblatörlő ronggyal!

– Nem azt a költőt, te szerencsétlen. Nem azt, a Karinthyt, azt a bohócot, hanem a másikat. Ezt, itt. Tégedet – azzal közelebb lép Kosztolányihoz, és pajkosan a felöltője gomblyukába akasztja az ujját.

A jelentékeny költő hátraugrik, mint akit darázs csípett meg.

– Szóval? Mit érzett Kosztolányi Dezső, amikor *A szegény kisgyermek panaszzai* című kötet verseit írta? Hmmm?

A fojtott röhögés forroláza lüktet a vérvörös arcokon, és a halántékok kidagadnak. Mindenki a pad fölé hajol. A felelő jól látja, hogy mindjárt röhög az egész osztály.

– Természetesen semmit – próbálja hűteni a kedélyeket Kosztolányi.

– Tessék...?

– Nem érzett semmit. Hiszen az író maga a megtetszültszült érzelemnélküliség.

Rózsa nem hagyja magát felültetni. Nála senki nem tudja jobban, hogy a valódi zsenik milyenek, hiszen harminc éve róluk tanít. Tréfásan megfenyegeti mutatóujjával a felelőt.

– Kosztolányi, Kosztolányi! Ne ugrass engem, te csibész, mert megharagszom!

– Pedig ez így igaz. Tessék nekem nyugodtan elhinni: senki sem érez kevesebbet, mint az író, miközben ír.

– Na de ha nem érezne, akkor hogyan írná azokat a csodálatos verseket? Hoppá, hoppá! Most megfogtalak, igaz?

Mondja, és ijesztő módon ténylegesen megfogta: az állát csípte meg.

– Azokat ihletből írja, nemdebár? Forró érzésből! – lihegi, mint egy túlfűtött kazán, Kosztolányi menekülőre fogja. Beugrik a pad alá, és mászni kezd hátrafelé a pad-sorban. Barátai készségesen emelik fel a lábukat.

– Jó, jó, igaz, ami igaz... – érvel a pad alól a nagy magyar író – ...tényleg hajt minket valami láz, hogy alkossunk. De azt állítani, hogy az író folytonosan érez, mert az érzelmek atmoszférájában mozog, éppoly téves, mint azt hinni, hogy a beteggel vesződő orvos a legbetegebb. Az orvos célja a gyógyítás, ugye, az íróé az írás...

Rafinált üldözője közben megkerülte a padsort, és guggolóállásban várja áldozatát. Amint megjelenik a várva várt zsákmány, rögvest elkapja a fülét, húzza maga felé a szerencsétlent, s az arcába kiáltja.

– Nem! Nem! Az lehetetlen! Az író lelke a lángolások izzó és perzselő kohója! Az író a tökéletes lény, a bölcsesség, az igazság, a részvét, a becsület... az emberi értékek... léte... letéte... ménye...

Dezső önvédelmi célból a fülönfogás óta csukva tartotta a szemét, s most ez lett a veszte. Egyszerre úgy érzi, nem kap levegőt. Száján van valami. Valami hideg rondaság, valami nehéz, lucskos mosogatórongy. Ráfekszik a szájára, szívja, beléje dagad, kövéredik tőle, megmerevedik, mint a pióca, nem akar leszakadni róla. Lélekzeni sem engedi. Fájdalmasan nyöszörög, ide-oda kapkod, hadonászik.

Rózsa tanárnő ezennel szájon csókolta Kosztolányi Dezső író, költő, műfordítót, az *Esti Kornél* című novelláskötet halhatatlan szerzőjét.

Karinthy tigrisként ráugrik a támadóra, és letépi barátja hátáról:

– Boszorkány! El a kezekkel a magyar irodalom legjavától!

A tanárnő hátratántorodik. Kosztolányi iszonyodva, bosszúszomjasan kiabál:

– Tudd meg, hogy az író lelke kopár, szikes vidék! Az író letépi az élet virágát, és elhervasztja avval, hogy megírja! Az író lelke sírgödör, amely visszhangzik bár, de nincs benne élet! Az író lelke pusztulás, üresség, hullaszag!

A tanárnő befogja a fülét, hogy ne hallja ezt az eretnek beszédet. Majd kétségbeesetten körülnéz, és egy váratlan mozdulattal kirántja hősiük kezéből a tankönyvet.

– Nem hiszek neked, sátánfajzat! Mert nem ti vagytok az igaziak! – sikoltja, s azzal kinyitja a könyvet, és az arc képeire mutat: – Hanem ők! Ők az igazi Írók! Akikről itt, a könyvben van szó!

– Ugyan már, asszonyom, térjen magához! Azok papírmásé figurák. Semmi közülük a valósághoz – röhög Karinthy.

Közben Rózsa már karjába is vette és dajkálja, sőt: mintha szoptatná a tankönyvbeli írókat. Gügyög nekik, miközben Karinthy és Kosztolányi igyekeznek kituszkolni a helyiségből a tántorgó tanárnőt.

– Gyertek csak, kicsikéim. Majd a Rózsika néni vigyáz rátok. Nem hagyom, hogy bántsanak ezek a csúnya, bűdös

bácsik! Titeket, itt a képeken, az igazi írókat, akiknek öröklött idegbajuk hatására nehéz a gyerekkoruk...

– Neked nehéz volt, Dezső?

– Nem, nekem könnyű.

– Nekem is.

– ...akik alig kamaszodtak, már Pascalt olvastak...

– Ez érdekes, én H. G. Wellst!

– Hát te úgy is nézel ki, Frigyes.

– ...akiknek nagyapja személyesen ismerte Kossuth Lajost...

– Tanárnő kérem, a Frigyes egy papucsférj volt! Fel is szarvazták!

– ...és beszélt Petőfi Sándorral...

– A Dezsőnek a negyedik neve Izabella!

– ...és köteteik fejezetpáros szimmetriatengelye rávilágít a...

– A Karinthy megoperáltatta az orrát, de ugyanolyan ronda maradt!

– ...világít a lelkükben a lángolások izzó kohója...

– A Dezső egy szánalmas hipochonder! Egész életében nyavalygott, pedig soha nem is volt semmi baja!

– ...és a Semmi gondolata, a viaskodás, halálfélelem gyötörte...

– És az neked semmi, hogy tényleg meghaltam rákban?
– Jó, de csak egyszer! A többi alkalommal nem volt semmi bajod!

– ...és csak a lélek... csak a szellem...

– A Frici fúrja az orrát!

– a becsület...

– A Dezsőnek hasmenése van!

– ...az igazság és a...

– Jó, ez igaz. A macskatáp miatt van!

– ...a bölcsesség... a haza... a hit... Tessék, itt van a Semmi gondolata, rágicsálgad, viaskodjál úgy, úgy!... ssssst, fííínom Semmi, csicsíjja, íróka, költőke!

Azzal Homonnainé Vörös Rózsa a szürke szoknyájában, a kissé kibomlott kontyával, forrón testéhez szorított irodalomkönyvvel végre kibotorkál az osztályteremből.

Azaz dehogyis osztályterem ez már, hanem megint kávéház.

Paff, csapódik a New York nehéz üvegajtaja.

TIZENEGYEDIK FEJEZET

MELYBEN EGY VICC ÁTÚSSZA
A DUNÁT, ÉS MEGÉRKEZIK A MEGMENTŐ,
DE A FEHÉR LÓ KICSIT SÁNTA

Rángatózom a röhögéstől, mikor megint visszaérek a szobámba (ami a NY után gyufásdoboz méretűnek tűnik, de most már úgyis mindegy).

– Úristen, a Rózsa gerjed az írókra?! Ezt nem hiszem el!

– Ezt én se szívesen – köpköd Dezső, gondolom, hogy megszabaduljon a tanári nyál ízétől.

Hát igen, kár volt annyira stréberkednie Dezsőnek.

– Hát igen, kár volt annyira stréberkedni. Biztos gyerekkorodban is nagyon tepertél az iskolában, nem? – kérdezem tőle.

– Ahogy mondd – helyesel Frici. – A Desiré annyira tepert, hogy ki is csapták még érettségi előtt. Pedig apukája volt a gimnáziumigazgató.

– Lehet ezen nevetni, Frigyes, de valóban ez volt a helyzet. Túl jó voltam nekik. Eltanácsoltak, mert jobban tudtam náluk, mi az irodalom.

– Hja. Én meg nem értem rá tanulni, mert folyton tanítottak.

– Ó, figyelem, figyelem! Ez egy aforizma, kérlek szépen. Ez az aprópénz, amelyre felváltotta monumentális tehetségét, ezeket alkotta ő a világrengető nagyregények, világmegváltó találmányok, enciklopédiák helyett: aforizmákat, paródiákat, kabarét és számtalan rosszabbnál rosszabb viccet...

Frici épp már készül megsértődni, de aztán eszébe jut valami érdekesebb.

– Emlékszel, Desiré, hogy egyszer – kiált fel lelkesen – én megmértem a vicc terjedési sebességét?

– Most viccelsz, ugye? – viccelek én.

– Nem, ez nem vicc! Ültem a Hadikban, kérlek szépen, és ott helyben kigondoltam egy vadonatúj viccet, azt elmondtam egypár illetőnek, azután másfél órával pedig szépen átsétáltam a Centrálba. Nem mondom, hogy sikerült, de mire odaértem, már nekem mesélték ugyanezt a viccet. Vagyis: a terjedési sebesség Budáról Pestre nagyjából egy kilométer per másfél óra. Azaz háromnegyed kilométer per óra. Ráadásul közben átkelt a Dunán!

– Csoda, hogy nem fúlt vízbe. Amilyen gyenge volt, öregem.

– Ugyan, csak hízelepsz, Desiré. Számtalan pocsekább viccet írtam én már pénzért.

– Hogy is szólt az a vicc, angyalom, Frigyes?

– Ugyan, kérlek, szerénységem tiltja.

– Ezt nem hisszük el.

– Nos jó, a jó ízlésem tiltja.

– Ne kérsd magad, ki velem!

– Hát jó, ha már könyörögtök. „Kérlek – szól Arisztid –, sürgőnyt kaptam, hogy unokám született, de nem írták meg, hogy fiú-e vagy lány. És most nem tudom, hogy...”

Miközben meséli, én az órára nézek, és ijedten látom, hogy már rég letelt az idő, amit Apu mondott. Már a plusz-mínusz tíz perc is bőven. Ettől kicsit ideges leszek.

– Bocs, de most fogjátok be egy kicsit! Lehet, hogy már rég itt volt az Apu, csak miattatok nem hallottam. Legyen már egy kicsi csönd, légy szíves.

Az ajtóra tapasztom a fületem.

De hirtelen el is húzom – lélegzést hallok kintről! De nem a Kálmán felől, hanem magasabbról. Mintha valaki némán állna az ajtó előtt.

Félek.

– Ki az...? – kérdezem halkán.

Egy ijedt hang válaszol.

– Én vagyok, kiscsillagom. Apu. Bent vagy?
– Igenigenigenigenigen!!! – üvöltöm most már bátran, és kidörömbölök.

Huhh, most már az se gáz, ha felébred a Kálmán! Ráteszem a tenyerem az ajtóra – úgy érzem, Apu tenyere is ugyanott van, kívül, ahol az enyém.

– Na, nincs semmi baj – mondja. – Most néztem meg Anyut, békésen alszik.

– Gondolom. Ha meggyújtod a leheletét, leég a ház. – Ezt nem kellett volna, tudom, de mindegy.

– Most megint sarkítasz, kiscsillag. Anyu azt mondja, hogy nagyon fáradt, és én el is hiszem neki, nehéz időszak áll mögötte. Álláskeresés, miegymás. De most legalább kialsusza magát, holnap majd frissen ébred, és aztán pozitívabban áll a dolgokhoz, és kitalálja, hogyan tovább.

– Miiii? Beszélteél vele? Fölébredtetted?

– Nyugi, nyugi, csak egyetlen kis percre. De mondom, teljesen nyugodt volt, értelmesen beszélt. Mondtam, hogy te úgy láttad, ivott, mire fogadkozott, hogy csak egy fél deci unikumot.

– Basszus, apu, ezt most miért kellett? Most megint én leszek a szararc, hogy beárultam.

– Neeeeeem, ezt félreérted, nem volt ebben semmi beárulás! Ez tényleg nem más, mint egy klasszikus félreértés. Nem haragszik itt senki senkire.

Bár nem értek vele egyet, most nincs kedvem vitatkozni. A tárgyra akarok térni. Már úgyse számít, hogy Anyu haragszik-e, úgylis el fogok menni innen.

– Figyelj – nagy levegőt veszek –, szerinted akkor mikor költözhetünk esetleg hozzátok a Marcival? Mindenben segítenénk, bevásárlunk, vigyázunk a Danikára meg minden.

Apu hümmög.

– Igen, igen, már beszéltem erről a Hajnival. Többször is. De mert most te úgy érzed, romlott a helyzet? Szóval a költözés aktuálisabb, mint korábban? Őszintén!

– Őszintén: igen.

– Aha, jó. Hiszek neked. Most majd akkor felvetem neki újra.

– Köszí, oké. Szerinted lehet, hogy belemegy?

– Én el tudom képzelni, igen. Persze közben meg kell ugye érteni őt is. Meg hogy ott van a Danika, és hát nem egy Esterházy-kastély méretű a lakásunk...

– De hát mi is ugyanúgy a gyerekeid vagyunk, mint a Danika, nem?

– Dehogynem, persze. Te vagy az én egyetlen, gyönyörű nagylányom!

Nem tudom, miért, de ezen most majdnem bőgök. Valahogy úgy érzem, ma már nem lesz semmi ebből az átköltözésből.

Jelez a telefonom, kaptam egy esemest.

– Küldtem egy képet Danikáról – mondja Apu kintről. Hallom a hangján, hogy mosolyog.

Megnézem a képet, tényleg iszonyú aranyos. Danika a fürdőkádban ül, kis szőke feje ki van pirulva a meleg víztől, a kezében egy műanyag kacsacsalád: egy anyuka meg a hátán négy kiskacsa. Ilyenem nekem is volt régen.

– Cuki – mondom.

Pitty, jön még egy kép. Állatkert, Danika nyújtózkodik egy nagy gorilla felé, a Hajni nevetve tartja a kezében. Pitty, játszótér, Danika homokozólapáttal integet. Pitty, Danika fekszik a nagyágyban, a torkára kötve egy kendő, ő meg vigyorog.

– Beteg a Danika? – kérdezem.

– Ja, de csak egy kis vírus volt, nem komoly. Pár napig nyomta az ágyat, de itt már jól van, belakott tejbegrízzel. Te is ilyen voltál kicsinek. Imádtál beteg lenni, emlékszel?

Szeretted, hogy akkor mindenki sajnál, hogy körülöttem forog a világ.

Na, most már nem forog körülöttem.

– Apu, te végül is nem akarod, hogy odaköltözzünk? – térek vissza a tárgyra.

Kínosan köszörüli a torkát. Utálok, amikor ilyen.

– Holnap beszélek a Hajnival – jelenti be, mint valami nagy hőstettet. – Csak mondjuk, ő erre mondhatja azt – persze ezt nem mondta még, most csak hangosan gondolkodom –, hogy miért nyomorognánk ugye ott a nyolcvanhét négyzetméteren, amikor nektek, négyzeteknek itt van a százhusz. Érted.

– Te meg nem érted, hogy én nem bírok egy ilyen perverz alkoholista fasszal ezer négyzetméteren se élni?! Nem bírok!!! Ez a Kálmán egy rohadt szemét pióca, taxi-val járnak a sarki boltba piáért! A Marci is utálja, kérdezd csak meg!

Remeg és izzad a kezem, ahogy taperolom az ajtót, amin nem lehet kijutni. Egész közel hallom Apu hangját. Szerintem odadöntötte a fejét az ajtóhoz.

– Jó, én értem, hogy most így érzed – mondja ő is remegő hangon –, de hidd el, a Kálmán azért nem rossz

gyerek! Mindenkinek vannak hibái, neki is, de... Na, ne sírjál már, kicsillag! Hát tudod, hogy szeret téged mindenki. Az Anyu. A Marci. A Nagymama. Ezek az aranyos cicák, a Zsiga meg a Bandi...

– Dezső és Frici.

– Na, igen, a Dezső meg a Frici. És a Danika is szeret.

Meg a Hajni.

– Ja, a Hajni főleg.

Erre elhajol az ajtótól, megkeményedik a hangja.

– Igenis, akár hiszed, akár nem, de a Hajni is nagyon szeret téged! Tessék, most is küldött neked valamit a szülinapodra.

Úgy mondja ezt, mintha most jól le akarna cseszni azért, hogy a Hajni küldött valamit a szülinapomra. Nagy szuszogva piszogva valamit, papírcsörgést hallok.

– Gyönyörű a csomagolása. Kár, hogy nem látod – szünetet tart, küzd a gyönyörű csomagolással. – Kibontom, mert most a Kálmántól ugye nem tudom beadni, mert itt alszik az ajtód előtt.

– Ne szívass már. Észre se vettem.

Erre nem reagál, tépi a papírt.

– Na tessék! – mondja diadalmasan. – Egy méregdrága krém!

Elkezdi felolvasni a használati utasítást.

– Krémegégenorangenhaut... Aha, aha. Daszisztein... na, ez egy krém, lényegében a narancsbőr ellen, amely a comb, illetve a far felületén szeret kialakulni... Azt mondja, hogy be kell dörzsölni a megfelelő területet, és aztán tíz perc múlva... Hat.

– Most akkor hat vagy tíz perc?

– Tíz. Tíz perc múlva – hat. Vagyis fejtízi kis hatását.

– De jó – mondom lelkesen. – És akkor vajon miért nem keni a Hajni a saját nagy seggére?

– Tessék...? – kérdez vissza fenyegetően Apu.

Tudom, hogy most csak arra vár, hogy megsértődhessen, és akkor végre hazamehet, de abból nem eszik.

– Semmi. Csak annyi, hogy mi lenne, ha ma, még ma éjjel hozzátok költöznék a Dezsővel meg a Fricivel? Már össze is csomagoltam. A Marci meg holnap jöhetne utánunk.

– Hogy ma? Most rögtön? Na nem. Az kizárt. Kizárt.

Kicsit meglepődöm, hogy ilyen határozott lett. Azt hittem, bejedsz, és hebegni fog.

– De miért? – kérdezem.

– Tudod, miért? Tudod, miért? – harciaskodik. – Mert a Hajni macskaszőr-allergiás! Azért!

Ja, már értem. Jó kifogás. Ha már rám nem lehet allergiás, meg a narancsbőrömre, akkor ez így a legjobb megoldás.

– Akkor majd befogja az orrát egypár évig – mondom.

– Ez nem vicc, kiscsillag, jó? A Hajninak az életébe kerülhet, ha egy macskával egy légtérben van. Fulladást okozhat neki.

– Nagy kár lenne érte, ha megfulladna.

– Én is úgy gondolom – helyesel Apu olyan komolyan, mintha nem lenne teljes hülyeség ez az egész beszélgetés.

Fáradtnak érzem magam. Szeretném, ha elmenne.

– Na jó. De ha már nem költözhettek hozzád – próbálok praktikus lenni –, akkor legalább eltolnád az ajtóból ezt a retekarcot? Ennyit meg tudsz tenni a te egyetlen gyönyörű kislányodért?

Ravaszul kisiklik a válasz alól.

– Én nem mondtam, hogy ne költözhettétek hozzánk, csak annyit, hogy azért ez egy sokrétegű, bonyolultabb probléma...

– Oké, de az viszont nem annyira sokrétegű, hogy ez a fasz az ajtó előtt rothad. Told el, légy szíves, mert nem tudok kimenni! Még véccére se, úgyhogy telehugyoztam a macskaalmot!

Most ezen – gondolkodik. El nem tudom képzelni, min!

– Na, beszéltem erről is Anyuval. Azt mondja, hogy Kálmán mostanában valami bivalyerős gyógyszert szed a veséjére, amitől úgy ki van ütve a szerencsétlen, hogy álltában is elalszik. Valószínűleg ez történhetett most is. Az az igazság, hogy nem akarom piszkálni szegényt, hadd pihenjen.

Erre most így kapásból nem tudok mit mondani. Mint-ha bedugult volna a torkom. Leülök a babzsákra, Dezső az ölembe ül.

– Figyelj ide, csillagom, tudod, hogy én már nem lakom itt. Nekem családom van, itt nincsenek jogaim, nem tologathatom egy lényegében idegen lakásban ide-oda az itt lakó embereket, érted? Kálmán jelenleg itt a házigazda. Nem tehetek semmit.

Nem szólok semmit. De ez nem zavarja.

– Jé, de jópofa ez a nadrág! – aha, most találta meg a vasalt ruhákat a Kálmánon. – Ezt én vettem neked, ugye? Úgy rémlik. Milyen jó élénk színe van! De jó, hogy a mosástól sem fakult ki! Na jól van. Ez szép. Szívesen hordod?

Kurvára, bassza meg. Majd felveszem, ha lement a narancsbőr a seggemről.

– Hahó, hahó! Úgy elcsöndesedtél, kicsillag? Álmos vagy?

Nem válaszolok, kezd zavarba jönni. Elrontom ezt a szuper kis csevegést a ruhákról.

– Na, majd te is megérted – mondja komolykodó hangon –, ha idősebb leszel, hogy van ez. Hogy az embernek néha szüksége van egy kis ellazulásra, amihez valóban hozzásegíthet egy-két korty alkohol. De én egész biztos vagyok benne, hogy egyikük sem lépi át soha azt a bizonyos határt.

Jé, közben a Frici is lekászálódott a radiátorról, és az ölembe kucorodott. Na tessék, megmozdult a lusta disznó! Megölelem őket.

Apu közben mesterségesen húzza föl magát.

– Miért nem mentél el pisilni lefekvés előtt, hm? Mint kiskorodban. Emlékszel, hogy mindig mondtam, hogy el kell? Ez egy nagy marhaság volt, hogy nem mentél el.

Frici bal fülén van egy bojt, elkezdem ide-oda billegtetni.

– Na, és csak hogy megnyugodjál – monologizál tovább Apu, nem adja föl –, utána néztem az interneten ennek a te szobaszűkülésednek, egy-két cikket ki is nyomtattam a témában. Valószínűleg az a helyzet, hogy szorongsz egy

kicsit, ami egyébként teljesen normális ebben a korban. Kamaszként velem is előfordult, hogy azt éreztem, hogy az osztályteremben közeledik a plafon, hogy mindjárt rám zuhan. Nagyon megijedtem, de aztán rájöttem, hogy ez csak képzelődés, és már el is múlt! Aztán csak felnőttem valahogy, és tessék, itt vagyok. Ember lett belőlem.

Ez azért ebben a pillanatban kicsit viccesen hangzik, lássuk be.

– Az a becsületes neve ennek a dolognak, hogy: pánikbetegség. Elképzelsz valamit, és annyira belehergeled magadat, hogy a végén el is hiszed. Játékos szervünk az agy!

Krrr, közben megint mozdulnak a falak. Közeleg a radiátor.

– Azt írja ez a cikk, egy neves pszichológus a szerző, hogy az a lényeg, hogy nem szabad hinni a saját képzeteidnek. Mert akármilyen hihetetlen, ezt a saját agyad csinálja veled: a saját elméd csap be téged! A megoldás pedig: szembe kell nézni vele, farkasszemet: „Gyerünk, közeledjetek csak nyugodtan, falak! Engem ugyan nem érdekeltek.” És aztán, ha látják a „falak”, hogy nem foglalkozol velük, akkor hamar feladják a jövés-menést.

Most kuncog a saját mondásán. Jézusom, ez teljesen hülye.

Krrr, jön a szekrény. Mindjárt beveri az orromat. A babzsákom olyan már, mint egy kis sziget, fölhúzom a lábam. Szorítom magamhoz a macskákat, nem is tiltakoznak szegények.

– Figyelj ide, kiscsillag, most jött be egy ilyen uniós pénzem, hagyok itt egy húszast, jó? Vegyél magadnak valamit. Ami örömet szerez. Az öröm nagyon fontos. A legjobb gyógymód. Jó? Na, beteszem ide a Kálmán ingzsebébe, aztán majd kérd el tőle, ha fölébredt!

Bazmeg, ez be is teszi! Hallom, ahogy matat a Kálmánon.

– Ma már nagyon jó pszichológusok vannak, akik megkeresik a probléma gyökerét, tudod? Ez lehet bármi, olyan apróság, amiről nem is gondolnád: valami iskolai trauma, vagy a hormonális fejlődéssel kapcsolatos valami, és akkor azt szépen kikezelik. Ebből állítólag teljesen meg lehet gyógyulni. Azt mondja a cikk: hogy a magyar népesség harminchét százaléka átélt már élete során egy vagy több pánikrohamot. Na, úgyhogy. Iderakom a Kálmánra a cikket is, nézd majd meg, kéikkel satíroztam a lényeges részeket!

Ezután, mint aki jól végezte dolgát, készülődik haza. Még utoljára összefoglalja a tudnivalókat:

– Na. És akkor el ne felejtse, ezeket hagytam itt: narancsbőrkrém, pénz, cikk. Ja, és még egy dolog van itt, ami... Marcikám, tudsz jönni? Vagy nagyon tanulsz?

Na most lezsibbadok egy pillanatra. Marci még itthon van?

Hallom a lépteit.

– Jövök, jövök – mondja, de ez nem az igazi hangja. Hanem az, amit a szülők előtt használ.

– Na, csillagom. Még csak azt akartam elmondani, vagyis akartuk, a Marcival együtt, hogy úgy döntöttünk, illetve a Hajnival való egyeztetés után, hogy... hogy... – nem bírja kimondani, a Marcihoz fordul. – Mondod te, kisfiam?

A kisfia nagyot sóhajt, mintha valami rossz hírt kéne közölnie, amiről nem tehet.

– Rendben. Figyelj, az a helyzet, hogy az apuékhoz költözöm.

Úristen.

– És én... ? – suttogom, mert nem jön ki rendesen a hang.

– Te nem. És ez nagyon rossz – válaszolja ez a rohadék jófiúsan, álbűnbánóan.

– Mi van?! Ezt nem értem! – mondom én.

De persze értem.

Marci magyarulkodik, a hülye kis pöcs:

– Figyelj, itt igazából a Hajniról van szó. Én körmöm szakadtáig küzdöttem, ugye, Apu? – Apu tetesozán helyesel, hogy persze, persze, abszolút. – Azért, hogy te is jöhess. De a Hajni igazából úgy érezte, hogy ez így neki sok lenne. Én mint egyetemista nem jelentek akkora terhet számára, azt mondja.

– Nagyon sajnálom, kicsillag – nyöszörgi Apu, vagy inkább mostantól kisbetűvel: apu! – Ez nekem legalább annyira fáj, mint neked.

A lófaszt.

– Nekem is – csatlakozik a kis jófiú.

Igen, hallatszik, hogy baromira fáj nekik minden. Apu köhécsel, ajaj, lehet, hogy még van a tarsolyában valami kis finomság...?

– Egy kicsit arról is van szó, ahogy te a Kálmánnal viselkedsz, tudod – nyökögi. – Nagyon-nagyon trágáru beszélz vele néha, és ez nem helyes. Ő egy felnőtt ember, egy férfi. Egy családfő.

Bírom ezeket a férfi családfőket: az egyik részegen hor tyog a padlón, a másik meg összeszart gatyában toporog mellette.

Közben a bátyám újabb nyelvcsapásokkal nyalja magát előre.

– Mert ez azért a Hajni számára egy kicsit ilyen ijesztő jövőkép, érted? Hogy te ennyire nem bírod elfogadni az új családtagot. Attól fél, hogy akkor őt és a Danikát se fogod tudni. De én mondtam neki, hogy ez egy tök más helyzet. Hogy te alapvetően egy helyes lány vagy, és az, hogy néha ilyen trágáru beszélz a Kálmánnal, meg ellenséges vagy vele, az egyrészt a kamaszodás, másrészt meg hogy tényleg nem volt olyan könnyű a gyerekkorod.

– Igen – helyesel apu buzgón –, a Marci tényleg nagyon aranyosan védett téged a Hajninál!

– Persze apu is nagyon kardoskodott.

– Hát igyekeztem, amennyire tudtam.

– Nagyon igyekezted, apu.

– Te is, kisfiam.

Miután ilyen szépen kifényesítették egymás seggét, Marci tovább folytatja.

– Nekem viszont ez most egy nagy lehetőség, közelebb lennék a belvároshoz, érted, a kultúra, színházak, múzeumok egy karnyújtásnyira. Tanulni is nyugalmasabban lehetne náluk, mert ott nincsenek ezek az alkoholista zombik, érted.

Itt már eldurran az agyam. Ököllet nekiesek az ajtónak, ütöm, ütöm, és szerencsájük, hogy mögötte vannak, mert beverném a szaros, hazug pofájukat!

– Te szemét gecsi, képmutató pöcs!!! – ordítom. – Mert te nem beszélsz trágárul a Kálmánnal, mi? Nem te mondd rá, hogy egy köcsög, meg hogy faszt fogsz rajzolni az arcára, hogy úgy menjen be dolgozni?

– Na, na, ezt most nem kell elvinni ebbe az irányba. Itt senki semmiért nem felelős, jó? – kiabál apu.

– Jó – mondom –, de a Marci azért megbaszódhat!

Most sóhajtoznak, mintha én lennék a dühöngő elmebeteg, és ők az elmeegógyintézeti ápolók.

– Erről beszéltem – szomorkodik Marci. – Sejtettem, hogy így fogsz reagálni. Ronda beszéd, üvöltözés. Meg se próbálsz megérteni az én szempontjaimat, csak magaddal foglalkozol. Na én megyek is vissza tanulni, elegendem van.

Léptek zaja, távolodó papucsslattogás.

Közben lassan lenyel a szekrényem, olyan közel jött. Meg kéne mérnem, mekkora most a szoba.

– Te most járkálsz, csillagom? Hallom ám. Erről is szó van a pszichológusos cikkben – nyugtat meg apu. – A kényszeres önvizsgálat az egyik tünet. Mindenképp

fusd át, nagyon hasznos! Most mennem kell, de hívlak hamarosan, hogy beszámolj a szobád méretéről.

Kicsit nevetgél a viccén.

– És, tudod, a lényeg: nem kell félni! Minden rendben van, mindenki szeret. Itt vagyunk. Itt vagyunk – mondja. És elmegy.

TIZENKETTEDIK FEJEZET

MELYBEN DOKTOR KOSZTOLÁNYI ÉS PROFESSZOR
KARINTHY HUMORSOKKAL GYÓGYÍTANAK,
MAJD A KÉT JÓ BARÁT REPÜLŐRE SZÁLL,
CSAK A HARMADIK MARAD LE

Nem tudom pontosan, mit csináltam. Azt hiszem, összehörtem pár dolgot.

Onnan következtetek erre, hogy a kezem feje, pontosabban az öklömnek a négy bütyke kicsit véres, és a falon is van pár piros pötty. A cuccaim szétdobálva, az íróasztalfiók kiborítva, jó nagy a kaosz. Sajnos a tankönyv is miszlikbe van tépve, mindenhol papírgalacsinok hevernek: az egyiken írás, másikon valamelyik híres író bajusza, de ezt lehet, hogy a Dezsőék tépték szét dühükben.

Kicsit aggasztó, hogy nem emlékszem, mi történt.

Az tuti, hogy úgy kezdődött, hogy a Hajnira lettem dühös. Szemét picسا, mindig is utált engem! Ő rontotta el szegény aput is, amióta behálózta a nagy mellével meg a nyafogó hangjával (emlékszem, mikor nekünk még be se jelentették a válást, akkor megtaláltam egy hangfelvételt az apu telefonján, amin a Hajni mondott ilyen borzalmas

siránkozó hangon valami királykisasszonyos népmesét, mondtam is az apunak, hogy ez a nő jól hallhatóan egy primitív seggfej, mire ő mondta, hogy legyen szíves, ne hívjam „nő”-nek, mivel van neve is, hogy Hajni), és azóta apu tulajdonképpen lecsereált engem – rá.

Persze mikor náluk vagyok, próbál jófejkedni velem, de nyilván csak az apu kedvéért. Nyolcadikban nem lett túl jó a bizonyítványom, és akkoriban véletlenül kihallgattam egy beszélgetésüket. Ez már az új lakásukban volt, a nappaliban. A Hajni elkezdte mondani, hogy hááááát, ő őszintén szólva nem nagyon tudja, hogy fognak egy ilyen gyereket, mármint engem, fölvenni bárhova ezekkel a rémes jegyekkel. Apu próbálkozott, hogy szerinte azért nem vagyok én olyan hülye, csak most kamaszodom, meg nyilván ez a válás nem egy könnyű időszak számomra. Ő emlékszik, hogy kicsi koromban még kiemelkedően okos voltam, másfél évesen gyakorlatilag kerek mondatokban beszéltem, minden verset megtanultam első hallásra, satöbbi. A Hajni erre csak húzta a száját, hogy szerinte apu illúziókat táplál a képességeimmel kapcsolatban, amit persze meg lehet érteni, mert az ő lánya vagyok, és ezért nyilván elfogult, de muszáj lenne objektíven látni engem. Szerinte kellene valami szakmát adni a kezembe,

mondjuk fodrászt vagy kozmetikust, vagy ápolónőit, nem arról kéne álmodozni, hogy egy zseni leszek, nyenyenyene.

Azt volt rossz hallani, ahogy aput szép lassan meggyőzi ez a picca. Hümmögni kezdett, hogy hát igen, igen, tényleg lehet, hogy túlbecsültem a képességeit, belevetítettem a saját vágyaimat, meg hasonlók.

Volt akkor ott az előszobájukban egy falitükör: fonott kerete volt, kifelé álló bambuszsugarakkal. Úgy nézett ki, mint egy nap. Én, ahogy ezt a beszélgetést hallgattam, véletlenül pont belenéztem ebbe a tükörbe, és hirtelen megláttam az arcomat ott, a nap közepén, körülöttem a sugarak. És akkor azt mondtam magamnak:

– Egyszer én is olyan fényes leszek, mint egy nap. És ti hiába könyörögtök majd, hogy rátok is süssek, én azt fogom mondani nektek: a lófasz fog sütni rátok! Baszódjatok meg!

Nem is tudom, hogy értettem ezt pontosan, mindenestre megvizsgáltam tőle. Ettől valamiért megvizsgáltam. És már tudtam, hogy nem lesz velem semmi baj.

Na. Erre most viszont itt kuporgok a földön, fölöttem a lezuhant plafon, mellettem száguldó falak. Teljesen dermedt vagyok, nincs semmi kedvem – vagy nem

is tudnék? – megmozdulni. Mit csináljak? Az ágyamra már nem annyira szeretnék fölmenni, mert ha majd teljesen összenyomódik a szoba, akkor az tuti zuhanás. Vagy előbb még szálkákra török az ágy, és a szúrós deszkák felnyársalnak, még mielőtt földet érnék...

Mondjuk ez elég hülye gondolat. Lehet, hogy most tényleg megőrültem? Olyan lettem, mint Borisz, aki egy másik valóságot képzel el? Jól fog állni nekem is a nyálcsorgatás.

A macskáim, mintha hallanák a félelmemet, elvonulnak a szoba sarkába, mintha nagy orvosi konzíliumot tartanának. Két lábon állnak, úgy tanakodnak, mint két igazi doktor.

– Nos? – kérdem őket. – Mi a véleményük, doktor Dezső, doktor Frici? Önök szerint őrült vagyok?

– Alapos, meghányott-megvetett véleményünk szerint – forgatja a szemét bölcsen Frici – te nem vagy őrült. Nem te vagy az őrült. Te őrült vagy nem. Vagy őrült te nem.

Dezső felemeli karmos mutatóujjacsáját.

– Sőt mondhatni: te vagy az ápoló!

Most nézem, valahonnan egy szemüveg is került az orrára, ez vicces. Lenne, ha tudnék röhögni.

– Márpediglen – okoskodik tovább Frigyes –, hogy ki az örült s ki az ápoló, az ugyebár nem mindig olyan egyértelmű. Amint ezt meg is írtam egyik kitűnő jelenetemben, *Teknősbéka, avagy ki az örült a csárdában?* címmel. Kitűnő írás – állítólag, bár én még nem olvastam. Én magam nem olvasom, amit írok, tudniillik nincsen rá időm. De mások szerint, akik olvasták, kolosszális. A jelenet történik egy elmegyógyintézeti szanatórium egyik külön szobájában, s a cselekmény veleje annyiban foglalható össze, hogy ugyebár mi mindannyian a másikat tartjuk örültnek s rögeszmésnek, önmagunkat pedig a lehető legnormálisabbnak, azaz ápolónak, hehehe, jópofa alapötlet...

– Ugye nem gondolod komolyan, Frigyes, hogy egymagadban előadsz itt nekünk egy kabarészámot? – csóválja cicafejét Dezső.

– De igenis, komolyan gondolom! Valamiképp életet kell lehelnünk a betegbe.

– De hisz ezzel épphogy megöled, gazember! Halálra untatod! – sottogja Dezső is. – Különben gratulálok, fején találtad a szöveget. Ez később nagy témája lesz a modern irodalomnak. Mások is meg fogják írni a jövőben.

Fricit kicsit megbántja ez.

– Csak utánam, kérem! Mindent én írok meg először. Az én kis karcolataimban, jeleneteimben annyi ötlet van, hogy elég lenne hatszáz író számára hatszáz évre. De így is szétlopkodták magasztos szellemem termékeit. Mint az az Ionescu nevű román tolvaj.

– Sco. Francia.

– Scu. Román.

– Ezt én a te helyedben nem hoznám elő, tolvajok fedelme! Törődjünk inkább a kis beteggel.

Most úgy viselkednek, mintha egy haldokló ágyánál beszélgetnének, képmutatóan, mézesmázoskodva. Mikor felém fordulnak, belecsippentenek az arcomba, és ilyeneket mondanak:

– No, kis huszár, mi újság? Hát micsoda katona lesz így belőled?

Majd hátat fordítanak, és akkor meg:

– Állapota reménytelen, kilátástalan, válságos, nem gondolja, professzor Karinthy?

– Teljes mértékben osztom a nézetét, Kosztolányi adjunktus – sottogja Frici.

– Milyen adjunktus, te nyomorult??? Ha te professzor vagy, én nem lehetek adjunktus!

– Várjatok – ülök föl hirtelen, mint aki jobban van –, nem azt mondtátok, hogy én ápoló vagyok, nem beteg? Akkor nem is kell gyógyítani.

– Így van, pontosan ezt mondtuk – nyom vissza Frigyes professzor fekvő helyzetbe. – Csakhogy az ápoló is néha megbetegszik. Ha túl sok a beteg!

Dezső megfogja a csuklómat, méri a pulzust. Majd halál komolyan azt mondja:

– Hogy hívják a kis aligátort? Alig-aligátor. Na és a kis rókát? Apróka. És a kövér fókát? Pufóka.

– Ne mérgecsinszen már evvel a marhasággal, adjunktus – szakítja félbe Frici professzor ingerülten. – Már tizedszer hallok csak a mai napon ezt a három szellemes mondást. És mindig csak ezt a hármat.

– És a jóllakott elefántot? – teszi hozzá Dezső. – Telefánt.

– Akkor négyet, rendben van. Akkor is marhaság.

– Ezt csak azért mondd, Frigyes, mert egy savanyú fráter lettél, és mert te nem tudsz már ilyen jó vicceket csinálni.

Na, azt hiszem, ez az, amit nem kellett volna mondani. Frici professzor elbődül, mint egy oroszlán.

– Mondhatta volna szebben, kis lovag! – földre teperi a szőrös kis adjunktust, és a mancsát keményen a hasába

döfi, Dezső felnyög. – Most pedig nem eresztelek el, amíg végig nem hallgatsz *százbűsz* darab hasonló szójátékot, amiket kapásból, így, ahogy hallod, megállás és lélegzetvétel nélkül rögtönzök, bele a hasadba! – hadarja mindenre elszántan.

– Nagyszerű! – nyöszörgi Kosztolányi doktor. – Humorsokkot neki!

Frici százbűsz kilométeres tempóban hadarni kezd:

– Öreg krokodilus – krokodilona, éhes bálna – zabálna, züllött medve – elvetemedve, kecskegida – gyerekecske, nyűgösködő fogas – nyafogas, híres tetű – ismertetű, meginterjúvolt atka – nyilatka, hiú ünő – feltűnő, kövér sas – hasas, három macska – hármacska, gyors ürge – fűrge, apátlan-anyátlan vakond – árvakond, sebzett denevér – mindenevér, félénk puli – lapuli, tíz agár – agárda, vidám dog – boldog, szegény sóshering – sóhering, vékony cincér – cincérna, kamatra dolgozó ázalék – százalék, ostoba márna – számárna, éhes atka – falatka, sok borz együtt – táborz, lyukas cipőjú százlábú – féllábú, skót gorilla – zsugorilla, becsületes gazella – igazella, kis bagoly – babagoj, kan terrier – misterrier, kis cinke – picinke, bánatos mormota – szomormota, becsapott liba – libalek, nem időszerű skorpió – máskorpió, csinos kis

cserebogár – csecerebogár, buta darázs – badarázs, fekete gerlice – négerlice, konzervatív paradicsommadár – maradicsommadár, heccelő szitakötő – uszitakötő, hanyatló értelmű tulok – butulok, búcsúzó pávián – pápávián, téli vadkacsa – évadkacsa, hízelgő kacsa – kacsacsener, az én kis csimpánzom – kicsimpánz, nagy csiga – csigmond, félénk pulyka – lapulyka, duzzogó strucc – struccol, kórházi poloska – ápoloska, óriásszúnyog – iszúnyog, két összeütköző bolha – karambolha, rozmár fehérműje – rozmaring, szégyenlős tapír – tapirul, ordító bölény – bömbölény, bánatos seregély...

Mielőtt ez is kiderülhetne, felordítok.

– Neeeeeeeeeeeeeeeeeeeeee! Nem akarooooom! Jobban vagyok!

Mintha kirántának valahonnan, hirtelen leszakad rólam valami súly. Sírni kezdek, bőgni, nagyon jólesik. Csupa víz az arcom, a nyakam, mintha mindenem életre kelne.

– Zseni vagy, Frigyes! – lelkenedik Dezső. – Egyik pocékabb volt, mint a másik!

Csak az a baj, hogy a sírással meg az egész életre kelessel előjött a fájdalom is, meg a harag. Hogy hogy lehet

mindenki ekkora hazug gecí? Azt hiszem, ezt ki is mondom hangosan.

– Hogy lehet mindenki ekkora hazug gecí?!

Most már nincs senkim, de senkim a világon.

– Vigasztaljon a gondolat – mondja könnyedén Dezső –, hogy a bátyád lehet, hogy skizofrén. És akkor nem egy utolsó görény.

– Köszí, de nem érdekel a véleményetek – mondom hüppögve, alig kapok levegőt.

De hiába, a Frici tovább pofázik.

– Pontosan. Mindenki hazudik, te is, én is. Ilyen az emberi természet.

– Így is van. Olykor még a legjobb barátod is átver. Nem igaz, Frigyes?

– Nem tudom, miről beszélsz, öregem. Te, aki még a tulajdon édesanyádat is eladnád száz pengőért. Ha megvenné valaki, igaz, Desiré?

– Most már anyámat is pocskondiázod, mi? Hát idáig süllyedtél, kutyaütő?

– No, akkor elmondom, hogy volt. Ítéld meg te magad, ki a hazugabb disznó – mondja Frici, és anélkül, hogy megvárná a választomat, már telefonál.

– Halló-halló! Ott Kosztolányi Dezső úr? Író úr? – mondja magas, nyöszörgő műhangon a kagylóba.

Dezső a vonal másik végén értetlen arcot vág.

– Én vagyok az. Ki beszél?

– Halló, halló, Kosztolányi úr? Itt özvegy Pumperlik Károlyné beszél, kérem, én az esztergomi nőegylet titkára vagyok. Szeretnénk a tisztelt író urat tisztelettel meghívni a nőegylet gyűlésére előadónak. Esetleg el tudna fáradni valamelyik hétvégén hozzánk?

Dezső forgatja a szemét.

– Nézze, kérem, ez nagyon megtisztelő, de nekem millió dolgom van. Cikket vár tőlem a *Pesti Hírlap*, három verset ígértem a *Nyugat*nak. Rém elfoglalt vagyok, kérem.

– Ó, ez roppant kár – rikácsolja Frici –, hogy nem tetszik jönni! Pedig mi már itten száz pengőt félre is tettünk a javadalmazására. De akkor másra fogjuk fordítani, viszonzhallás!

Dezső majdnem elejti a telefont.

– Vá-vá-vá-várjon csak, egy pillanat, belenézek a noteszomba, hátha mégis lesz egy kis... No lám, igen, e héten szabad vagyok szombaton, vasárnap, aztán a jövő hét vasárnap is megfelel. Rendelkezzék velem! – hebegi szolgálatkészen.

– Nagyszerű, hát akkor a Kosztolányi úrnak föl tetszik ülni most szombaton a vonatra, és el tetszik jönni Esztergomba, ide, mihozzánk. Természetesen a honorárium mellett első osztályú jegyet fizetünk oda-vissza.

– Rendben van – Dezső elégedetten mosolyog. Ő a maga részéről le is zárna a beszélgetést, de a Pumperlikné még nem így van ezzel.

– Mondja, kérem, és mit szólna hozzá, ha Karinthy urat is meghívnanánk?

– Ó, rendkívül boldog volnék – mondja Dezső minden lelkesedés nélkül. – És mennyit fizetnének? Szintén száz pengőt öneki is?

– Ó, nem, nem, nem – sopánkodik az álnő. – Nem, sajnos az lehetetlen, annyit már nem tudunk erre áldozni. Úgy gondoltuk, az urak megosztoznak a honoráriumon. Ötven-ötven. Fifti-fifti!

Dezső megint nem válaszol rögtön.

– Tudja, mit, drága Pumperlik néni? Én amondó vagyok, tessék csak ideadni nekem a száz pengőt, én megbízhatóbb vagyok, a Karinthy rendkívül szétszórt, sedrebedre ember. Én majd elszámolok vele.

Frici vgyorog, de tartja magát a szerepéhez.

– Természetesen, ez így kitűnő. Akkor magára bízunk a pénzügyeket. Nos, és mi legyen a program?

– Hát... gondolom, először mindketten felolvasunk egy-egy verset, aztán egy hosszabb novellát...

– Nagyszerű. És azután?

– Azután? Miért, mire gondoltak még?

– Olyasmire gondoltunk, hogy talán előadhatnának ketten valami bájos párjelenetet.

Dezső ledöbben.

– Miféle párjelenetet?

– Hááát – nyafog Frici, és aztán hirtelen visszavált a rendes férfihangjára –, hát egy olyat, Dezsőke, hogy én lehúzom a nadrágom, te meg mögém térdelsz, és kinyalod a seggem.

Frici a térdét csapkodva vihog, mint egy hülye, Dezső üldözi körbe a szobában.

– Reszkess, Karinthy! Szétírlak! – üvölti, és kikap egy papírt valamelyik füzetemből (hé, az a matek! abból ki ne tépjél, hülyegyerek, ordítom, de hiába), és sisteregve írni kezd.

Ja ne. Most megint krrr, krrr, krrr. A falak.

Már nem is számolom a lépéseket, úgyis látom, hogy alig egy-két négyzetméter maradt.

– Szóval mindenki hazudik? – kérdezem vacogó foggal.

– Nemcsak anyám, apám, a geci bátyám, hanem még ti is? Hát ez kurva vigasztaló, köszi.

Dezső nem figyel rám, mert épp befejezte a nagy művét.

– Drága barátom, Frigyes! Te embernyi ember, talán nem áttalod mostan meghallgatni ezen nekem-kedves poemát, minden irányban!

– De, természetesen áttalok. Ám sejtem, hogy úgyse kímélsz meg tőle.

Dezső harciasan szaval.

Nyár

A régi vágyam egyre jobban

Lobban,

De vár még, egyre vár.

Kár

Így késlekedned, mert az éj setétül.

Az élet

Siralmas és sivár

Enélkül.

Gigászi vágyam éhes, mint a hörcsög,

Görcsök

Emésztik s forró titkom mélye szörcsög.

Mostan hajolj feléje.

Közel a lázak kéjes éje.

Akarod?

Remegve nyújtsd a szájad és karod.

Itt ez ital illatja tégedet vár.

Nektár.

Te

Hűtelen, boldog leszel majd újra, bidd meg.

Idd meg.

– Miért vannak megvastagítva az első betűk? – kérdezem.
– Azért, mert a Kosztolányi egy bűdös disznó – feleli Frici, és váratlan fürgeséggel nekiront Dezsőnek. Amíg marakodnak, nekem is leesik, miért annak megvastagítva.

Szívesen nevetnék, de sajnos még mindig nem vagyok túl jól. Egyre gyorsabban dobog a szívem, nem tudom leállítani. Attól félek, hamarosan megfojt a saját szobám. Szuper, hogy itt vannak velem a srácok, meg jókat röhögünk, de ettől még nem menekülök meg. Csak közösen fogunk egy nagy adag húspéppé válni. Vagy kutyatáppá.

– Fejezzétek be! – üvöltöm hirtelen. – Csak két idióta vagytok, baromkodtok, de azt nem tudjátok elintézni, hogy ez a szeszakán ne itt üszkösödjön az ajtóm előtt, és hogy ne trancsírozzon fel a szobám! Hagyjatok engem békén. Fogjatok egeret.

És a falnak fordulok, hátha felfogják végre, hogy nincs miről beszélünk.

Frici sértetten leheveredik a konvektorra, Dezső megkerül, és az arcomba hajol:

– Ej-ej, sehog se jó ez így! Ki kellene ruccannod valahová. Mindig csak a négy fal között, abszolúte egészségtelen. Pedig én mindig mondom: az élet jó! Az élet szép!

– Dehog mondog! Inkább olyan verseket írsz, hogy *A szar élet.*

– Ezt, kérem, kikérem magamnak. Soha nem írtam ilyen című verset! – húzza ki magát sértetten Dezső.

– De – mondom. – Azt írtad:

Az őszi utcán fúj a szél.

A fa az éjszakába fél.

Csak fúj a szél, fúj, egyre fúj.

Azt mondja, nincsen semmi új.

*Nincs semmi új, csak unalom.
Hányódás régi útakon.*

*Nincs semmi új, nincs semmi jó.
És nem igaz, hogy lenni jó.*

– Rendben van, de ugyanakkor azt is megírtam, hogy

*Most kikiáltom, élni, élni szép.
Boldog, ki él és boldog, aki lép.*

*Boldog a táncos és a sánta is,
az élet jó még őiránta is.*

*Mert minden jó. Ébhezni s enni jó,
áldott az éhség s áldott a cipó.*

– Aha, persze. És az mi, hogy

*Nem jó az élet méze sem.
Nem jó aludni csöndesen.*

*Nem jó ásítva kelni fel
s fülledt undorral telni el.*

*Nem jó feküdni gondtalan,
és átkozott, ki gondba van?*

– Egyfelől. Másfelől azonban

*Szomjazni is jó, s ha a fény zizeg,
meginni egy pohár jeges vizet.*

*Fürödni, úszni, míg erőnk kitart,
elszívni a dívánon egy szívart.*

*Ó július, aranyos a ködöd,
torzult ajakkal tüzet gügyögök.*

– Kár, hogy ennek totál ellentmond, hogy

*Nem jó kacagni tétován
a virágfüstölős szobán.*

*Nem jó rohanni sebtiben,
nem jó: a nem, nem: az igen.*

*Nem jó a csönd, nem jó a szó,
a sírba, tán még ott se jó.*

– Igen, habár eközben engem például

*A vörös nyár zúgása bátorít,
én, élet atlétája, állok itt.*

*Szaladni tudnék, nem tudom hová,
szeretnék élni, végtelen soká.*

*Száz évig, míg a testem megtörik,
szeretnék élni, élni örökig.*

– Persze, egyik nap ezt szeretnéd, máskor meg

*Faj, úgy szeretnék egymagam
a földre esni hangtalan.*

*Csak esni, bukni, bullani,
mint hogyha fájna valami.*

*Elhagyni sárga bútorom,
csatangelni, mint egykoron.*

*Lakástalan és egyedül
bolyongani, kivert ebül.*

*Ott, ahol senkise tanyáz,
bámulni, hogy lobog a gáz.*

*Halálba ringani vakon
a duzzadt, őszi árákon.*

*Elveszni lassan, hallgatag
a sírva-síró ég alatt.*

*A vállamon egy rongy köpeny,
így állani közönyösen.*

*Sűrű esőben állani,
mint a kopár fa ágai.*

*Csak fázni egész éjszaka
és ázni, mint egy árva fa.*

– Mondjuk ez tényleg döbbenetesen szép – adja meg magát Dezső. – Még ha nem is az egyetlen igazság. Hiszen én általában véve is mindig azt hirdetem, hogy az élet szép, az élet csoda! Hogy hétköznapias értelmetlenségében is oly költői, megismételhetetlen és utánozhatatlanul színes, akár egy...

– Nem érdekel, hogy mihez hasonlít! Hogy olyan, mint egy micsoda, az élet, oké? Az élet az pont olyan, mint az élet, és ennyi. Nem kell állandóan hasonlítani! Most pedig fogjátok be a szátokat, mert tényleg repültök innen, komolyan! – kiabálom, és ijesztően toppantok feléjük, hadd higgyék, hogy ki akarom dobni őket az ablakon.

Frici sajnos úgy tűnik, elaludt, így ő nem ijedt meg. De legalább Dezső rémülten hátrál.

Krrr, krrr, krrr.

Nézem a falakat, hogy melyik mozdult, de nem tudom megállapítani. Pedig a hang megvolt, és nem reménykedem, hogy megúszom szűkülés nélkül. Egyszerűen mert ez nem egy olyan megúszós nap. Annyit veszek csak észre,

hogy mintha sötétebb lenne... Vagy csak belül, bennem van sötét?

Nem, a rohadt életbe! Leereszkedett a plafon. Vagy egy métert süllyedt, szintén kerregő hangot hallatva, és csak alig valamivel a fejem fölött állt meg. Ha kinyújtom a kezem, el is érem.

Kezdem úgy érezni magam, mint akit bezártak egy dobozba. Minden irányban kábé egy-egy méter területem van, fölfele meg fél, és nem igazán van újabb szabadulási ötletem. Esetleg a létrát elhúzhatnám a galériától, és keresztbe állíthatnám a szobában, hogy kipeckeljem valamilyen irányba? Bár ez már Leia hercegnőnek sem jött be a szemétdobóban, azt hiszem, én sem fárasztom magam vele.

Kétségbeesetten az ablak felé nézek. Sötét van kint, de mintha valami kis fény – egy lámpa? – világítana. És zúg is valami.

Közelebb lépek, kinézek, és látom, hogy egy repülőgép zümmög az ablakom előtt.

Most erre talán már nem is mondanék semmit.

Talán csak annyit még, érdekességképpen, hogy a pilótafülkében hárman ülnek: egy idősebb cigány nő meg egy hórihorgas pasi szőrpamacsszerű szemöldökkel. Ki lehet találni, ki vezeti a gépet.

– Szóval velem tartasz? – kérdezi a pilóta tőlem.
– Ez Borisz! – derül fel a Dezső arca. – Gyere, repüljünk el vele!
– Jézusom... – vacogok. – Ezek a diliháziak! Én nem akarok megőrnülni!
– Nem is kell. Csak repüljünk egy kicsit! Csak egy kis kirándulás! – rikkantja Dezső, a pilótafülkéből meg mosolyognak a régi ismerőseim.
– Oké – mondom sóhajtozva.
Ügyesen átmászunk az ablakpárkányról a gépbe.
– Repüljünk hát, el innen, egy olyan világba, ahol nem ismerik a hazugságot, ahol mindenki őszinte! Irány a Becsületes város!
– Van ilyen? – döbbenek le.
– Őszinte leszek: nincs. De te azért tarts velem! Frici majd vigyáz a házra. Született házörző cica.
Szegény Frici ebben a pillanatban ébred, két lábra állva ágaskodik utánunk.
– Hé, hé, árulók, gazfickók, várjatok meg! Kóklerek, vezetni se tudtok, le fogtok zuhanni...!
De már késő. Elröppentünk.

TIZENHARMADIK FEJEZET

MELYBEN ÚJDONSÜLT BARÁTJÁVAL
A „BECSÜLETES VÁROS”-BA
TESZ KIRÁNDULÁST

Beleugranak a repülőgépbe. Zúgnak, keringenek. Oly örvénylő gyorsasággal keringnek, hogy mellettük a kőszálasok elszedülnek, s a fecskék vértódulást kapnak.

Hamarosan leszállnak. A repülőgép és személyzete búcsút int nekik.

– És akkor hogy megyünk haza? – kérdezi a lány kissé ijedten.

– Majd kialakul – legyint Kosztolányi, és ugyanazon mozdulattal körbemutat. – Ez már az!

– Ez? De hát ez pont ugyanolyan, mint otthon.

– Csak kívülről. Belülről más.

Gyalogszerrel ballagnak be a városba, hogy mindent tüzetesen szemügyre vegyenek.

Először az tűnik fel nekik, hogy a járókelők alig köszönnek egymásnak.

– Itt csak az üdvözli a másikat – magyarázza Kosztolányi –, aki valóban szereti is, becsüli is az illetőt.

Fekete szemüveges koldus kuporog az aszfalton. Bádogtányér az ölében. Mellén kartonlap:

„Nem vagyok vak. Csak nyáron viselek fekete szemüveget.”

– Hát ezt minek írta ki a hajléktalan?

– Hogy meg ne tévessze az alamizsnálkodókat.

A sugárúton fényesebbnél fényesebb üzletek. Egy tükrös kirakatban ezt olvassák:

„Lábrontó cipők. Tyúkszem, tályog szavatolva. Több vevőnk lábát amputálták.”

Színes, szemléltető kép mutatja, amint az ordító áldozat lábát két sebész óriás acélfűrészszel nyiszálja le tőből, s vére piros pántlikákban csorog lefelé.

– Ez most poén? – érdeklődik a leány.

– Szó sincs róla.

– Ja, akkor biztos van valami ilyen szabályozás, hogy negatívabbat kell magáról állítani, mint ami van, nem?

– Dehogyan – legyint Kosztolányi. – Ez az igazság. Értsd meg: ez az igazság. Itt az igazságot senki se rejti véka alá. Az önbírálat ebben a városban oly magas fokra hágott, hogy ilyesmire nincs többé szükség.

Amint továbbhaladnak, hősünk egyik bámulatból a másikba esik.

A ruházaton ez a hirdetés lármázik:

„Drága és rossz ruhák. Tessék alkudni, mert becsapjuk.”

A vendéglőn:

„Ehetetlen ételek, ihatatlan italok. Rosszabb, mint otthon.”

A cukrászdán:

„Margarinnal, tojásból készített, állott sütemények.”

– Ezek hülyék? – dadogja a leány. – Vagy öngyilkosjelöltek? Vagy szentek?

– Bölcssek – felelt Kosztolányi határozottan. – Sohase hazudnak.

– És nem mennek csődbe?

– Tekints az üzletekbe. Mind zsúfolva vannak. Mind virágzanak.

– Hogy lehet ez?

– Ide figyelj. Itt mindenki tudja magáról – és felebarátjáról is –, hogy becsületes, őszinte, szerény, s inkább kisebbit, mint nagyobbítja magát, inkább lefelé veri az árat, mint fölfelé. Így az itteniek nem veszik egészen

kézpénznek, amit hallanak vagy olvasnak, akárcsak ti, otthon. Közöttetek és közöttük mindössze az a különbség, hogy tinálatok az emberek állításából mindig el kell venni valamit, nagyon sokat, itt pedig mindig hozzá kell adni valamit, egy keveset. A ti portékáitok és embereitek nem olyan kitűnőek, mint ahogy állítják. Az itteni portékák és emberek sem olyan csapnivalók, mint ahogy állítják. A kettő voltaképp egyre megy. Nézetem szerint azonban az utóbbi módszer a becsületesebb, az őszintébb, a szerényebb.

Egy könyvesbolt kirakatában az újdonságok színes papírszalaggal átkötve verik maguknak a hírt:

„Olvashatatlan szemét... Az agyalágyult öreg író utolsó műve, mely eddig egy példányban sem kelt el... Hörgő Ervin legémelyítőbb, legmodorosabb versei.”

– Hihetetlen – hüledezik hősünk. – És ezeket itt vásárolják?

– Hogy a csudába ne vásárolnák.

– És el is olvassák?

– Nálatok talán nem olvassák el az ilyesmiket?

– De, vannak, akik olvasnak ilyeneket. Mondjuk engem alaptól nem csábít annyira az olvasás, főleg, ha még rá is írják a könyvre, hogy szar.

– Ismétlem: ez az önismeret városa. Ha valaki tisztában van azzal, hogy rossz az ízlése, és szereti a dörgedelmes frázisokat – azt, ami olcsó, üres és nyegle –, akkor megveszi Hörgő Ervin költeményeit, és nem csalatkozhat bennük, hiszen megfelel igényeinek. Az egész csak taktika kérdése.

A leány szédelegve kívánczik egy kávéházba, hogy föllocsolja magát.

Kosztolányi valami ízléstelen, aranycirádás kávéház elé viszi, mely „*a szélbámosok és ingyenélők kedvenc találkozóhelyé*”-nek van jelezve, s azzal csábítgatja be vendégeit, hogy „*árai megfizethetetlenek, pincérei gorombák*”.

Hősünk eleinte nem akar belépni ide. Barátja tuszkolja be.

– Jó napot kívánok! – köszön.

– Mit hazudsz? – rója meg Kosztolányi. – Te itt nem jó napot kívánsz, hanem jó kávéét kívánnál, de azt nem kaphatsz, mert a kávéét ezen a helyen cikóriával hamisítják, és olyan az íze, mint a másodrangú fénymáznak. Csak az újságokat akarom megmutatni.

Rengeteg újság van itt. Ezúttal csak a *Hazugságot*, az *Önérdetet*, a *Gyáva Útonállót* és a *Bérencet* emelem ki.

A *Bérenc* az első oldalán kövér betűkkel ezt közli a nyilvánossággal, állandó futófej gyanánt:

„Ennek az újságnak minden egyes betűjét megfizetik. Valamennyi kormánytól egyformán függ, sohasem írja meg véleményét, csak akkor, ha szennyes haszonlesése követeli. Épp ezért figyelmeztetjük olvasóinkat, akiket egyenként és együttesen mélysegesen lenézünk és megvetünk, hogy ne vegyék komolyan cikkeinket, és bennünket is nézzenek le, vessenek meg annyira, amennyire megérdemeljük, ha ugyan ez emberileg lehetséges.”

– Na, ez szuper! – lelkesedik a leány. – Ez már tetszik.

– Itt az igazmondás oly általános – folytatja barátom –, hogy mindenki egyformán gyakorolja. Hallgasd például az alábbi apróhirdetéseket – és olvasni kezd különböző újságokból: *Rovott múltú, többszörösen büntetett, fegyházviselt pénztáros állást keres... Idegbeteg nevelőnő kisgyermek mellé ajánlkozik... Nyelvtanár, aki a francia nyelvet göcseji tájszólással beszéli, s a helyes kiejtést növendékeitől óhajtáná elsajátítani, még néhány szabad órával rendelkezik...*

– És kapnak ezek állást?

– Természetesen – válaszol Kosztolányi.

– Miért?

– Azért – szól vállát vonogatva –, mert az élet ilyen.

Testes füzetre bök, melynek sötétszürke fedőlapjára valami oda van nyomtatva, sötétszürke betűkkel:

– Ez itt a legkitűnőbb szépirodalmi szemle. Nagyon olvassák.

– Jézusom, én még a címkét se bírom elolvasni, olyan hülye kacskaringós betűkből áll...

– *Unalom* – betűzi ki Kosztolányi. – Ez a címe.

– Lehetne rögtön *Szar*. Akkor a Homonnainé sem kifogásolhatná, amit mondtam.

– Lehetne, de ennek *Unalom* a címe. Bizonyára ez fejezik ki legjobban a lap minőségét.

– És tényleg unalmas is?

– Nem akarlak befolyásolni. Lapozd át.

A leány beleolvas a lapba.

– Na – szól, ajkát biggyesztve –, ez nem is olyan unalmas.

– Szigorú vagy – inti le Kosztolányi. – Hiába, semmiféle várakozást se lehet teljesen kielégíteni. A te várakozásodat a cím túlságosan lecsökkentette. Biztosítalak, hogyha otthon olvasod el, éppen eléggé unalmasnak találod. Minden attól függ, milyen szemszögből nézzük a dolgokat.

A Parlament előtti téren többezernyi főből álló tömegnek szónokol valaki:

– Elég, ha egy pillantást vetek szűk homlokomra, állati kapzsiságtól eltorzult arcomra, s azonnal láthatjátok, kivel van dolgotok. Semmiféle mesterséghez, tudományhoz nem értek, a világon semmire se vagyok alkalmas, legföljebb arra, hogy az élet értelmét magyarázzam nektek s vezesselek benneteket a cél felé. Hogy mi ez a cél, azt is elárulom. Egy-kettő meg akarok gazdagodni, pénzt harácsolni, hogy minél több legyen nekem, s minél kevesebb nektek. Ezért titeket még inkább el kell majd butítanom. Vagy talán azt hiszitek, hogy már elég buták vagytok?

– Nem, nem – harsogja a tömeg fölháborodva.

– Tehát cselekedjetelek lelkiismeretetek szerint. Ellenjelöltemet mindnyájan ismeritek. Nemes, önzetlen férfi, hatalmas koponya, világító elme. Van ebben a városban olyan valaki, ki melléje áll?

– Senki! – ordít a tömeg mint egy ember.

– Nincs senki – és fenyegető öklök emelkednek a levegőbe.

– Basszus, nálunk is így néznek ki, csak nem ezt mondják. De közben tényleg ezt gondolják...? – mondja a lány elkerekedett szemmel.

– Nem is sejtettem, hogy így van? – kérdezi Kosztolányi. – De őszintén.

– Hát, valahol sejtettem. De mégse tudtam.

– Bátor ember az, aki meg meri tudni, amit már sejt! Ezen elgondolkoznak. Közben besötétedik.

Bolyongnak az éjszakában. Egyszerre feltündököl a fekete égbolt, mintha a nap kelt volna föl, több nap, egy egész naprendszer. Lángbetűk szikráznak:

„Lopunk, csalunk, rabolunk.”

– Mi ez?

– Egy bank fényhirdetése.

A lány lelkesen megráncigálja Kosztolányi felöltője szélét.

– Tök jó ez a hely! Itt mindenki nyílt lapokkal játszik, nem ver át senki senkit, ez szuper! Ide akarok költözni!

– Biztos? – kérdez vissza a neves költő, és óvatosan helyére simítja a megráncgatott szövetet.

– Persze! Ezt kerestem, ezt akarom!

– Akkor holnap letelepedési engedélyért kell folyamodnunk.

Késő éjszaka vetődnek haza. Úgy látszik, a rendkívüli élmények elcsigázták őket. Hősünk mintha lázas lenne. Tüsszög, köhög. Orvost kér.

– Doktor úr – panaszkodik –, szerintem én totál megfáztam, folyik az orrom meg minden.

– Folyik? – riad föl az orvos, s a szoba túlsó sarkába hátrál, zsebkendőjével takarva el száját. – Akkor kérem, fordítsa el a fejét, mert még innen, öt méterről is megfertőzhet. Gyermekeim vannak.

– Hé, de most akkor meg se vizsgál?

– Fölösleges. Nátha ellen nincs orvosság. Gyógyíthatatlan betegség, mint a rák.

– De bár! De akkor most bit csináljak? De izzadjak?

– Izzadhat. De ez se használ. Általában az a tudományos tapasztalatunk, hogyha a náthát kezeljük, akkor eltarthat egy hónapig is. Ha nem kezeljük, akkor esetleg másnapra is elmúlhat.

– Na és mi van, ha tüdőgyulladásom lesz? Olyan vírusos, amit nem mutat ki a röntgen, mint a SARS? Volt pár éve egy ilyen halálos vírus, Keletről jött... vagy az a madárinfluenza volt? Lehet, hogy keverem, de mind egy. Mi lesz, ha rámegy a szívemre, és beszerzek egy jó kis szívizomgyulladást vagy tüdővízenyőt?

– Akkor meg fog halni – jelenti ki.

Elgondolkozik, majd így szól:

– Nagy Frigyes egyszer az ütközet után a csatatéren sétálgatott. Egy haldokló közvitéze siránkozva tárta feléje karját. A császár lovaglóostorával a katona felé suhintott,

s így rivallt rá: „Gazember, hát örökké akarsz élni?” Ezt a kis történetet szoktam idézni betegeimnek. Mély bölcsesség van benne.

– Ja, kösz szépen – feleli a leány. – De nekem fáj a fejem. Úgy fáj, hogy majd szétreped.

– Magánügy – mondja az orvos. – Ez nem fontos. Tudja, mi a fontos? Az a fontos, hogy nekem ebben a pillanatban nem fáj a fejem. Aztán ennél is fontosabb, hogy ön éjszakai látogatásomért dupla tiszteletdíjat fizet. Ide vele gyorsan, mert sietek.

– Na de – fordul hősünk felháborodva Kosztolányihoz –, azért ez így nem jó! Az orvos dolga az, hogy segítsen, nem?

– És ha nem tud segíteni?

– Hát akkor legalább űzze el a félelmet, nyugtasson meg.

– Azaz hazudjon?

– Hát... igen! Bizonyos esetekben – mondja a leány bizonytalanul.

– Mint a szüleid, mikor biztonságosnak hazudják a világot? És magukat nagynak, erősnek, holott nem azok?

– De miért nem azok? – csattanok fel. – Hát legyenek azok, az a dolguk!

– Miért vagy dühös? Nem sejtetted, hogy nem azok? Hogy a legtöbbjük belül egy éretlen, gyámoltalan kisgyerek, nagy méretű ruhában?

– Nem, ezt nem akarom tudni!

– Oh, kérlek, az más. Megteheted. De akkor eszerint mégsem akarnál itt letelepedni, a Becsületes városban?

Hősünk erre hirtelenjében nem tud válaszolni.

Szerencsére ebben a pillanatban robban be az ajtón Karinthy.

– Csakhogy megtaláltalak végre! Még jó, hogy éltek! – rikoltja csapzottan.

– Helló, Frici! – örvendezik hősünk is.

Csak Kosztolányi nem látszik elégedettnek.

– Hazugság nélkül mindenkit megölne az unalom, hát nem értitek, marhák? Hazugság nélkül nem lenne semmi, művészet se, pedig az őszintén nagyon érdekli a Dezsőt.

– De igazság nélkül se lenne – mondja kedvetlenül Kosztolányi. – Mit keresel itt, Frigyes? Ez az én novel-lám.

– Tudom, én azt, édes öregem – feleli Karinthy. – Épp azért jöttem, hogy elmondjam, hogy a becsületes város is jó, de még jobb a bűvös szék, ugyanerre a célra.

– Az micsoda? – kérdezi hősünk.

– Mi volna? Hát egy zseniális találmányom. Úgy működik, kérlek szépen, hogy aki beleül, az elkezd igazat mondani.

– Aha. Na és hogy jöttél utánunk?

– Hát hogy jöttem volna? Zeppelinel! – azzal a háta mögé mutat. Valóban nem messze tőlük tekintélyes léghajó imbolyog türelmesen.

– Beugrotok?

A három jó barát beszáll a léghajóba, és már lebegnek a felhők felett, maguk mögött, azaz maguk alatt hagyva a Becsületes várost.

Csak most látja meg a másik kettő, hogy egy barátjuk a Zeppelin utazókosarában egy kényelmes, faragott székben ül.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

MELYBEN BEÜZEMELIK A BŰVÖS SZÉKET,
KIDERÜL, HOGY TÉNYLEG MINDENKI HAZUDIK,
ÉS JÓNÉHÁNY DOLGOT MEGTUDUNK,
AMIT SEJTETTÜNK

– Na add csak ide azt a széket, Frigyes! – parancsolja a leány ellentmondást nem tűrően, midőn már kiszállt a Zeppelinből, és ismét kicsiny szobájában találta magát.

– Ezt? – kerekíti a szemét Karinthy ártatlanul. – Ezt a szálnalmas ócskavasat, ezt a kis butuska találmányt? Ugyan, kérem...

– Na, tedd már le, gyerünk!

– Rendben van. De csak ha ragaszkodsz hozzá.

– Ragaszkodom.

Karinthy szerénykedve, engedelmesen elhelyezi a sarkokban a csinos kis bútordarabot.

– Szuper. És most üljön bele a Dezső! – mondja hősünk.

Kosztolányit meglepi a hirtelen fordulat.

– Pardon, kérem...?

– Ülj bele szépen, Dezsőke! Nem fog fájni az igazság! – nyájaskodik Karinthy.

– Na persze, még csak az kéne! Hogy villamosszékekben végezzél ki határtalan alkotói irigységemben!

– Na, gyerünk, Dezső! – sürgeti hősünk a húzódozó Kosztolányit. – Csüccs!

– Lássuk, Desiré, mi lakozik szívednek pókhálós mélyén! Kosztolányi körülményes műgonddal készülődik a leülésre, nadrágját huzigálja, igazgatja, akkurátus ráncokba rendezi.

– Csak nem félsz, Kosztolányi?

– Ugyan, kérlek. Én soha semmitől nem félek.

– Épp ellenkezőleg emlékszem. Mindig mindentől félsz.

– Úgy is mondhatjuk, mert az is igaz. Csakhogy az őszinteség, te is tudod, hogy nekem úgyszólván anyanyelvem. Nálam mindig is a felszínen csillogott, ami a lelkem mélyén, alant, ott...

Most leül a székbe.

– ...alant, ott... a lantot, a lantot...!

*A lantot, a lantot
Szorítsd kebeledhez
Ha jó a balál;
Ujjod valamíg azt
Pengetheti: vigaszt
Bús elme talál.*

– A Dezső még a bűvös székben is verset ír? – pillant hősünk döbbsenten Karinthyra.

– Az semmi. De ez még csak nem is az ő verse.

– Hanem?

– Arany Jánosé.

A leány ebben a pillanatban tényleg és őszintén elcsodálkozik ezen az emberen, kinek szíve legmélyén egy másik költő verse van.

Közben Kosztolányi már ki is pattant a székből.

– Alkothattál volna valami kényelmesebb konstrukciót, Frigyes! Ez teljesen feltöri az ember ülepét.

– Helyes. Nem is volt cél, hogy az áldozat kényelmesen érezze magát.

– Értem. Akkor most te következél.

Kosztolányi megpróbálja belenyomni a székbe iker-csillagát, aki kézzel-lábbal tiltakozik a bánásmód ellen.

– Na, ne taszigálgj már, Desiré... ne szekírozz, ez már botrány! Hiszen én már mindent elmondtam, amit akartam...

Megbotlik saját lábában, s belezökken a székbe.

– ...csak akartam, csak akartam, el akartam őnekik mindég a kiszeramérabégevaszebékkelgyámlani, az én szívem szekéberedétesz és úgy elterevészedi is ha mipélanivásza, de csak legyek én hát a bedevéraszemélagépádiszádavigyávaszáberekiszédereméra mi vészekerere, ti vészekertek, én vészekerem.

– Mit mond? – kérdezi a leány zavartan.

Kosztolányi megnyugtatón karjára teszi kezét.

– Ne aggódj. Nem benned van a hiba, ha nem érted. A Frici ilyenkor egy kissé olyan kiszeraméra bávatag, de nem kell mipélanivászlani vele.

Közben Karinthy már felkelt, izgatottan szökdeli körül a másik kettőt.

– Sikerült? Most végre sikerült elmondanom?

– Sajnos nem. Megint halandzsáztál, Frici.

– Oh, istenem! Pedig most annyira éreztem, annyira tudtam! Már itt volt a nyelvemen, higgyétek el!

Frici szomorúan legyint, hősünk pedig azt állapítja meg, nem először a mai napon:

– Ti tényleg agybetegek vagytok.
Karinty büszkén paskolja a szék támláját.
– Na, de máskülönben? Most mondd, nem egy korszakalkotó találmány?
– De – mondja a leány. – Csak az nem volt túl nagy buli, hogy ti ültetek bele. A Dezső egy idegen pasi versét mondta el, te meg értelmetlenül beszéltél.
– Hja, mondom én – mondja alig titkolt büszkeséggel Dezső –, hogy az írók betegesen őszinték. Kényszeresen kimondanak, megírnak, bevallanak. Még olyasmit is, amit el sem követtek. Úgy rejtőznek el, hogy folyvást magukat mutogatják, merő szégyenlősségből csupaszon futkosnak. No persze ettől még nem jobb emberek, mint bárki más.
– Ne szerénykedj, Desiré! Nagyszerű emberek vagyunk.
– Használhatatlan alakok vagyunk, Frigyes. Legalábbis *bűvös széki* értelemben.
A leánynak most hopp, eszébe jut valami.
– Tudjátok, kiket ültessünk bele? Akik tutira tudnának meglepetést okozni?
– Na most azt képzeld el! – lelkesedik Kosztolányi, aki már ki is találta, mire gondolt fiatal barátja.
– Jó. Elképzelem – feleli amaz.

Ezt alig mondta ki, már dörömbölnék is a szoba ajtaján.
– Kegyeskednél beengedni? – hallatszík egy sértett hang az ajtó mögül.
– Ne kelljen már használni a pótkulcsot, jó...? – gajdolja egy másik, reszelősebb.
Hát itt vagytok, mondja magában a leány, és halványan elmosolyodik.

A kis társaság, Anyu, Nagymama és Kálmán egy tortával áll az ajtóban. Kis híján bezubannak a lendülettől, mikor Hős hirtelen kitárja előttük az ajtót.

Anyu. Hát akkor: boldog születésnapot.
Nagymama. Hát akkor: füled érjen bokáig! *Tapsol.* Na, fújd el, csimbike. Anyu annyit dolgozott veled. Na, fújjad-fújjad.

Anyu sértetten lecsapja a tortát. Na jó, nem erőszak a disznótor. *Szipogva félreül.*

Kálmán vidáman tapsol. Bravó. Megint sikeresen megbántottad Anyut.

Nagymama. Szent isten, milyen gyönyörűek ezek a hajgumik, gyerekeeeeek! Hát ez zseniális! Ez nem az a rögtön kinyúlós fajta, ugye? Hanem az a... *Miközben nézegeti a hajgumikat, szórakozottan beleül a bűvös székebe, és*

könnyedén, lábait lógásva kezd beszélni. Általában, aki a székben ül és addig, amíg benne ül, minden konvencionális vagy modoros hanghordozást elhagyva, nyugodt, könnyed, természetes emberi hangon beszél, úgy, ahogy saját magáról beszél az ember. ...hanem az a legolcsóbb kínai szar, amit az éjjelnappaliban lehet kapni, itt lenn a Gyuszínál. Hát ez valami fenomenális ötlet volt, Juliskám!

Anyu döbbsenten. Jézusom, Anyu... Te miket beszélsz?

Nagymama. Miket, miket? Hát az igazat! Talán nem mondok igazat?

Kálmán. Hohohó, na de Anyuka! Azért ilyeneket ne tessék már a Julival kapcsolatban, azért ilyen éjjelnappali dolgokat mondani, jó? Hát mert azért így nem. Ez így nem, neeeem, neeeem!

Nagymama gúnyosan utánozza Kálmánt. Így neeeem! Ez így nem, neeeem! Hát beszélni azt nagyon tudsz, fiam, jól van! Mindig is húgyagyú voltál, már az iskolában is, a sors fintora, hogy most szegény Juliskám végül is rád fanyalodott. Hogy is szokta mondani az Apus, mikor még élt? „Ha jó nincs, ló a számár is!” Fesztelenül vihorászik.

Anyu levegő után kap. Anyu, fejezd be azonnal!!!

Hős ekkor előlép, és a bűvös székhez megy. Csodálkozva vizslatja Nagymamát. Jé, te most őszinte vagy, Nagymama?

Nagymama. Hát persze, csimbikém. Mit szólsz hozzá? Jól áll nekem?

Hős. Iszonyú fura, még soha nem láttalak így, de jól áll... Kérdezhetek valamit?

Nagymama. Hát hogyan kérdezhetnél. Az én kis unokám bármikor bármit kérdezhet tőlem!

Hős. Te mindig olyan voltál, amilyennek én ismerlek? Vagy régen másmilyen voltál?

Nagymama. Na most erre a kérdésre azért nem tudok egykönnyen válaszolni, csimbike, mert ahhoz végig kellene gondolnom dolgokat, márpedig nekem még soha a büdös életben még egyetlen önálló gondolatom se volt soha! De nem ám! És mondhatom, nagyon szerencsés embernek érzem magam emiatt. Vidáman kacag. Csak egyetlen példát hadd mondjak erre. Én mindig minden temetésen azt mondom a gyászoló családnak a halotról: „Szegényke, pedig milyen fiatal volt még!”, akkor is, ha a kilencvenkét éves Joli néni halt meg. Nem tudom, miért csinálom ezt – de nem is töröm a fejem rajta. De nem ám! Kacag. Nagypapát, akivel leéltünk együtt negyven évet, jóformán nem is ismertem soha, csak azt tudtam róla, hány cukorral issza a teát, és milyen borotvahabot használ, de hát mit is kellett volna még tudnom róla? Mi

más az ember, mint tea és borotvahab? Most már meg is halt szegényke, pedig milyen fiatal volt még. A lányom, Juli, a te anyukád, ha lehet, még idegenebb számomra, mint a férjem volt, egy szavát se értettem soha. Én elég korlátolt és rossz anya voltam, és valószínűleg én vagyok az egyik oka, hogy ilyen boldogtalan élete lett, de ez sem igazán bánt engem. És miért? Hát mert nem gondolkodom rajta, érted? Ugye milyen egyszerű ez? *Megint jóízűen kacag.* Ennyi a nagy titok! Javaslom neked is, hogy élj így, és nem fog fájni.

Hős. Hogy? Úgy, hogy ne gondolkozzak?

Nagymama. Pontosan. Ezenfelül pedig van még egy kitűnő módszerem: állandóan vidám vagyok! Észrevetted?

Hős. Észre, Nagymama.

Nagymama. Ez azért jó, mert ezzel azt sugallom magamnak és a körülöttem élőknek, hogy nem léteznek a földön problémák. Hátha elhiszi valaki! Folyton kacagok, tapsolok és éljenzek! *Harsányan kacag, tapsikol, éljen ez.* Régebben szökdelttem is, de már nem bírja a lábam. És ez nagyon-nagyon bevált nekem!

Hős. Szóval az ember képes rá, hogy direkt abbahagyja a gondolkodást? Vagyis a butaság az egy döntés?

Nagymama homlokát ráncolja. Várj csak, picikém, ezen gondolkodnom kell... *Hirtelen felvisít, röhög.* Gondolkodnom – nekem??? Csak viccelek, te kis csacsi, elhitted? Jahahahahaj, hát ez nagyon jó! Ez zseniális!

Kálmán hirtelen nekiront Nagymamának, üvölt. Tudod te egyáltalán, mi az, hogy húgyagy? Hm? Hát az nem ilyen! Hát nagyon nem ilyen!

Nagymama. Na, Kálmánka, te jobb leszel, ha inkább most befogod a... *Feláll a székből, és Hős felé fordul, a hajába túr.* ...befogom a hajadba ezt az új hajgumit, csimbikém! Ó! Hát ez valami fenomenális, gyerekek! Látjátok, milyen gyönyörű? Hogy nyúlik ez a gumi, mint árnyék a havon, hát ez zseniális...

Anyu döbbsen. Anyu, ne haragudj, de mi volt ez az egész?

Nagymama. Micsoda mi volt, Juliskám? Én csak ezt a zseniális hajgumit akartam a csimbike hajába...

Kálmán előretolakszik és Hősre mutogat. Inkább szerintem itt most arról kéne inkább, hogy ővele mi lesz! Mert ez így nulla! Nagy kerek semmi! Miközben itt vagyunk neki mi, a család... *Leül a székre.* ...anyád meg én, ez a két szétesett zombi, de neem, neki ez neeem...

Anyu. Kálmán, hogy mondhatasz ilyet?! Ezt nem hiszem el... Mindenki megőrült? Hát szeretjük egymást, nem? És gyereket akarunk. Vagy tartasz a felelősségvállalástól? Nyugodtan mondd meg, meg tudjuk beszélni.

Kálmán őszintén, józanul. Tart a faszom, úgyis te szüled meg, én legfeljebb lelépek, ha szar a helyzet!

Anyu jéghidegen. Értem. Szóval ez neked ennyi?

Kálmán. Miért, mit gondoltál? Hogy ásó, kapa, vagy mi? Szélkakas?

Anyu sírva fakad. Úristen, mekkora szemétláda vagy.

Kálmán. Várjál már, de mit is akartam még mondani... á, az a baj, hogy már annyira szivacsosra ittam az agyamat, hogy nem igazán működik... Én sem gondolkozom, mint a leendő anyósom, de nekem fizikailag megvan rá az okom: az alkohol! Sokat segít nekem az ital, ezt őszintén mondom. Szeretni sem vagyok képes senkit, természetesen – hogy is tudnék, mikor néha még a vizelet-visszatartás is problémát jelent, ugye. A munkával meg az a baj, hogy ahhoz ki kéne józanodni, és hát ez nekem nem fér bele így napi szinten. Julit még az egyetemről ismerem, akkor még jó nő volt, most már csak ilyen-olyan. Megmondom, mi a baj vele: hogy iszik! Böfög is, meg ápolatlan – na, egyszerűen nem gusztusos már. Szívesebben

csinálnék dolgokat inkább a lányával, de az meg valamiért nem akar. Én se gondolom ezt igazán komolyan, meg hát félek is attól a kis vadmacskától, megmondom őszintén. Ha egyszer ez kirúgja a térdemet, akkor most tényleg jöhet a térdprotkó. Pedig olyan egy kis maszületett friss kis báránka, beeeee... *Hős felé nyúl, magához akarja húzni.* Naaaa, idecsüccsensz hozzám egy percre? Gyere a Kálmánka ölikéjébe, naaa! Nem bánt a Kálmánka!

Anyu próbálja kirángatni Kálmánt a székből. Egy órád van, te mocsadék, hogy összecsomagolj és eltűnj innen!

Nagymama harsányan. Gyerekek, felolvasok egy részt ebből a könyvből! *Sikerkalauz*, hujujuj! Zseniális!

Kálmán a Nagymamához. Kussoljál már, ez nem igaz, amit te itt művelsz! Egész nap pattogsz, és mindenbe beleugatsz. Pakolsz itt mindent mindenhova, mint a mérgezett egér, már az alsógatyáimat se találom, úgy elrakod mindig a piczába...

Nagymama. Na de Kálmánka, hát így kell beszélni velem, aki mindig védtelek, mindig a pártodat fogtam? *Mindjárt sír.*

Anyunak ekkor sikerül kirántania Kálmánt a székből. Tűnés innen, utoljára mondom!

Kálmán kiesve a székből értetlenül bámul. Tessék...? Mit...? Honnan...?

Anyu. Neked, ebből a házból, te szörnyeteg! Elegendem van mindenkiből! Az anyám agyhalott, a vőlegényem egy zombi, a lányom meg egy szerencsétlen, buta, tehetőségtelen senki, soha nem lesz belőle semmi, ő az én... Csüggedten a székre rogy, birtelen megenyhül az arca, kedves lesz. ...az én aranyos, édes kicsi lányom! Hősböz fordul. Amikor négy- vagy öt éves voltál, és jöttünk haza együtt az oviból, emlékszel? Ősz volt, én fogtam a kezéd, sétáltunk, gesztenyét gyűjtöttünk, aztán elértünk a játszótérre. Te hintáztál, én meg a padon olvastam. Sütött a nap, meleg, őszi, délutáni nap, és...

Hős zavarban. Emlékszem, köszi. De én sajnos már nem tudlak téged szeretni, ne haragudj. Ez elmúlt.

Anyu egyetértően bólogat. Teljesen megértem, én is utálom magamat! Reggelente, amikor felébredek, rögtön émelyegni kezdek attól, hogy én vagyok én. Hidd el, nem jó érzés. Majd te is megtudod egyszer. Vagy nem tudod meg soha, remélem, soha.

Hős ingerülten. Az biztos. Mert én teljesen más leszek, mint te. Még csak hasonlítani se fog az életem a tiédre. Én biztos, hogy soha nem leszek ilyen gyenge és szerencsétlen,

ilyen sikertelen, ráncos, öreg, alkoholista, tönkrement kudarcos hülye, aki csak nyavalyog és másokat hibáztat, amiért neki semmi nem sikerült. Inkább majd én... *Leül a székre Anyu mellé. ...inkább majd olvasok neked egy mesét, jó? Szereted a meséket?*

Anyu gyermeki örömmel. Nagyon!

Hős. Melyiket olvassam?

Anyu. A gomba alattot!!!

Előveszi a könyvet és belekezd. „A gomba alatt. A Hangyát egyszer utolérte egy nagy eső. Hova bújjék előle? Egy apró kis gombát látott meg a Hangya a tisztáson, odaszaladt, és elbújta a gomba kalapja alá. Üldögélt a gomba tövében, várva, hogy elálljon az eső. Ámde az eső egyre jobban zuhogott. Egy agyonázott Pillangó vánszorgott a gombához:

– Hangyácska, Hangyácska engedj ide engem is a gomba alá! Úgy eláztam, nem tudok repülni!

– Már hogyan is engedhetnék – kérdezte a Hangya –, hiszen magam is csak éppenhogy elférek alatta?!

– Sebaj! Kis helyen is elférnek, akik szeretik egymást.”

Kálmán közeledik, és Hősre mutogat dübösen. Hagyjad már, Juli, ne kényeztessed! Hallod? Csak hadd főjön a saját levében! Mert neki a család az neem, az neki neem... Megbotlik és feldönti a széket, Anyu és Hős kiesnek belőle.

Anyu Kálmánnak. Te menjél csomagolni, jó? *Hősböz.* Neked meg tizenötezer forint volt a telefonszámlád, egy kettesre nem voltál képes, a minimumot sem, a minimumot! Istenem... A szemed! Úgy nézel rám, mint az apád! *Megint zokog.*

Újabb kopogás, Apu viharzik be, Hősböz csörtet. Hát szia, kicsillag! Boldog születésnapot, látod, milyen aranyos a Hajni? Küldött neked egy ilyen... ilyen mi a franc ez... *Elővesz egy dévédétokat.* Aha, na nézd már, egy fitnessdévédét! Jaj de jó, de örülsz neki! *Vizsgálja a lemez tokját.* Ööö... németül van, hogyaszondja ha jól értelmezem, egy Ica nevű asszony tornázik rajta. Na ugye, hogy hogy szeret téged a Hajni... *Lezuttyan a székbe.* ...hogya szeretne téged a Hajni belefojtani egy kanál vízbe, ha lenne rá reális lehetőség? Komolyan, ma is, mielőtt idejöttem, elmondott téged mindennek, merthogy én a lányomnak a seggét is kinyalom, meg hogy pénzelem, miközben az nyilvánvalóan egy rafkós kis – ne haragudj, kicsillag, de – kurva, aki meg akar kopasztani, satöbbi satöbbi. Nem könnyű, nem könnyű.

Nagymama. Szent isten! Akkor mi a fenének vetted el, te szerencsétlen?

Anyu. Mert szereti, Anyu, azért! Nem emlékszel, hogy meg volt bolondulva érte? Hogy ő az élete értelme, aki felélesztette a lelkét, a testét, ami mellettem elsorvadt, meg hogy nélküle nem tud élni.

Apu. Jaj, nem, nem, ez egy félreértés. Dehogya szeretem! Úgy utálok már, mint a szart, komolyan, olyan, mint egy börtönőr, egy kápó, de hát – félek tőle, na. Olyan erős!

Anyu. Úristen, milyen szánalmas alak vagy.

Apu. Ja. Hát van ilyen. Te meg frigid.

Anyu. Anyád!

Apu. Ényém? Inkább a tiéd. Nem esett ám messze az alma a fájától...

Nagymama. Na, na, na, gyerekek, ezt így nem lehet! Ez így nem lesz jó!

Apu. Pedig ez így van, Editke! Frigid lukból frigid szél fúj...

Nagymama. Atyaisten, ha ezt szegény Apus hallaná!

Apu. Na, ő szerintem pont megerősítené.

Nagymama a grabancánál elkapja és febrántja a székéből Apu. Mit mondtál, te, te tróger?! Te kurafi!

Apu értetlenül, rémülten. Jaj, Edit néni, mit tetszik csinálni...? Olyan zaklatottnak tetszik látszani!

Nagymama üti-vágja, ahol éri. Te zaklattál föl, te rohadék! Pusztulj, nyavalyás!

Apu. Edit néni... ezt most én nem egészen tudom értelmezni...

Kálmán kívülről beledörmög a vitába. Hát pedig nem mondott ám az András hülyeséget. Nem mondott ám.

Anyu. Igen? Akkor te is döglöljél meg! *Arcul üti Kálmánt.*

Kitör a tömegverekedés. A nők rugdossák, verik a férfiakat, a férfiak is gyáván odacsapnak egyet-egyet.

Marci betoppan szemüvegben, kezében könyvvel. Figyeljetek, nem lehet így tanulni, de komolyan! Pedig most éppen rohadtul művelődnék, de ettől a hangzavartól totál kivagyok... *Beszéd közben leül a székre; egyszerre száraz, kereskedősegéd-hangon, modoroskodás nélkül...* Hogy ki vagyok? Hogy nem ismertek? Ó, igazán senki sem ismer! Mert hol ilyen vagyok, hol olyan. Bámulatosan tudom változtatni az alakomat. Ha akarom, én vagyok az Anyu kedvenc kislánya, aki még felnőtt fejjel is odabújik hozzám. Vagy a húgom jófej bátyja, aki mindig ott van, ha szükség van rá – vagy ha neki van szüksége lóvéra. A haverjaim

haverja, akivel mindig be lehet tépni. Vagy nyitott és érdeklődő egyetemista. Vagy egy félénk srác, aki, á, nemcsak dugni akar a csajokkal, hanem mély érzései vannak. Most leginkább egy okos, felelősségteljes nagyfiúhoz hasonlítok, aki megérti a felnőttek problémáit, és megérdemel minden pénzt és bizalmat. Szóval ülök itt az ágyon, egy szép, hosszú ágyon, föl meg le...

Hős hirtelen odalép Marcihoz, és arcába nyomja a tortát. Jó étvágyat, kis gec!

A verekedők ettől kissé kijózanodnak. Abbahagyják a verekedést, leporolgatják a ruháikat. Békülős hangulat.

Apu. Na, hát ez most tényleg nem más, mint egy klaszszikus félreértés! Nincs itt semmi baj.

Nagymama. Nincs, nincs, dehogy van! Teljesen igaza van az Andráskának!

Kálmán. Hát én is nem ezt mondtam? Hogy nincs itt semmi? Na de ők neem, ők neem...

Anyu. Na jól van, akkor ezek szerint most tényleg...?

Nagymama. Probléma egy szál se...?

Marci. Nincs igazából semmi olyan, ami...?

Apu. Csak egy kis félreér...? *Lecsipent egy kis tortadarabot Marci arcáról.* Hmm, Marcikám, de finom ez a torta. Megengeded, hogy eszegesek egy kicsit? Tudod, a Hajni fogyókúrára fogott, úgyhogy nincs sok örömöm mostanában.

Marci. Hogyne, Apu, egyél csak nyugodtan, jó étvágyat! Kis adag száz forint, nagyadag kétszáz. Tessék, tessék! Vegyetek, egyetek!

Mindenki eszeget, aztán nagy, baráti ölekezés. Végül egymás hátát lapogatva, nagy békességben kivonulnak.

olvasópéldány © Tilos az Á Könyvek

FÜGGÖNY

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

MELYBEN A HÁROM BARÁT EGY KOPORSÓBAN
JÓL ELBESZÉLGET

Csörögni, zörögni kezd minden, mintha földrengés lenne. Mozdulnak a falak.

– Hát nem máshol vagyok...? – kérdezem, nem is tudom, kitől. – Megint itthon??

Megkapaszkodom a könyvespolcban, bár az se valami stabil, inog, mint az állat. Mint minden körülöttem.

A szobámban szinte mozdulni se lehet már, ráadásul valami borzalmas meleg van. De ez most nem kintről jön, hanem bentről, nem tudom, mintha a falak vasból lennének, mintha sütnének. A plafon pedig, úgy tűnik, mostanra gyakorlatilag lezuhant, már fel sem lehet egyenesedni alatta, csak guggolva lehet közlekedni.

Most látom, hogy a vasfalak által képezett szögek közül kettő hegyesszögé változott, a másik kettő következképpen tompa lett. És ez a különbség gyorsan növekszik valami fura mély, nyögő vagy dörömbölő hang

kíséretében – most a krrr helyett ez van, egy kis változottság. Úgy dolgozik az egész, mint egy szorgalmas gyár. De mit gyártanak vajon? Nem sok jóra számítok.

Közben a szobám rombuszá cserélte maradék formáját. Úgy csukódik össze körülöttem, mint a Nagymamának az a fémrács edényalátétje, amit ugyanígy kell összecsupni, mikor már nem használjuk, ha vége az ebédnek.

Körülnézek, keresem a macskákat. Remélem, nincs bajuk, és nem szorultak be valahova. Ajaj, nem látom őket sehol! Üres a szétnyomódott konvektor. Üres a kilapult babzsák. Lehet, hogy ott maradtak a kávéházban? Persze, igazuk is van: ha már segíteni úgyse tudnak, minek transzírozódnának szét itt nálam? Mikor övék a világ – az a másik? Az enyém meg ez. Ahova csak vendégségbe jöttek.

Most kifut belőlem minden erő. Ájulás előtti utolsó gondolatom valami olyasmi, hogy ha majd a Kálmán végre eltakarodik az ajtóm elől, akkor lehet, hogy elolvasom a cikket, amit az Apu hozott a pánikolásról.

És aztán: sötét.

És semmi.

És: nem is olyan rossz ez a Semmi! Jó hűvös, szellős, mindenesetre jobb helynek tűnik jelenleg, mint a Valami. Vagy mindig is jobb hely volt?

Közben azon gondolkozom, hogy viszont ha csak a Semmi van, akkor mindezeket most ki gondolja?

És ezt a kérdést, hogy ezt most akkor ki gondolja, ezt ki teszi fel?

Ajaj, én. Még nem a Semmi van, hanem még mindig én vagyok. Vagyok én, még mindig vagyok. Ez a gondolat elfáraszt, de közben fejbe is kólint és fölébredek tőle.

Csodálatos hirtelenséggel tér vissza tudatomba a valóság. A szívem viharosan zakatol, és fura, de háromféle dobogást hallok... Ezt nagyon érdekesnek találom. Három szívem van?

A mellkasomban ilyen reménytelenül, hogy: tak, tak, tak, tak, tak.

A jobb fülemben fegyelmezett ütemmel: Pok. Pok. Pok. Pok. Pok. Pok.

A bal fülemlnél viszont a totál összevisszaság: Tok. Pok. Piki. Tiki. Pak. Rakatika. Puk.

Már csiklandozást is érzek. Kis bajszokét, ahogy véletlenszerűen megszurkálják a fülemet. Ettől most megváltozik a szívem üteme: taki, taki, taki, taki, taki. Na, úgy látszik, mégse hagytak el ezek a kis szőrös szemétládák!

Amúgy, reálisan nézve nem sokat javult a helyzetem. Bár a forráság elmúlt – sőt most inkább fázom –, viszont

teljes a sötétség, és van egy olyan érzésem, hogy nagyon szűk helyen vagyok. A lélegzetem, alig fújom ki, már visszajön az arcomba. Hanyatt fekszem. Körültapogatom a börtönömet. Minden irányban elérem a falat, a karomat még könyékig sem tudom teljesen kinyújtani. Megfeszítem a hasizmomat, hogy fölüljek, de akkor meg beverem a homlokom, úgyhogy inkább visszafekszem. Úgy tűnik, lényegében egy koporsóban fekszem, szuper... Legszívesebben tombolnék tehetetlenül, törnék-zúznék, de még arra sincs hely, hogy felemeljem a kezem, és nekilendítem. Eszembe jut egy film, amiben egy élve eltemetett ember kaparja órákig a koporsóját belülről. Vacogok.

– Meg fogok halni – suttogom magam elé.

Dezső valamiért úgy érzi, erre válaszolnia kell.

– Gazember, hát örökké akarsz élni? – kiáltja a jobb fülembé.

Ezzel kicsit felhúz.

– Hülye állat vagy, Kosztolányi! Szerinted még nem félek eléggé... ?

– Ugyan, kérlek. Nem érdemes félni.

Most Frici kacag fel sátáni gúnnyal a bal fülemnél.

– Ezt pont te mondod, édes öregem? Te, aki végigretted az egész életedet?

– Éppen azért – vág vissza Dezső. – Ez már ki van próbálva. Nem vált be.

– Egyébként – morfondírozik Frici – bizonyos értelemben igazatok van. Nem is a halálról van itt szó, hanem a félelemről. Mert nem félni majdnem annyi, mint nem szenvedni. A szenvedés kilencven százaléka félelem. A halál elvégre is kívül esik a problémán mint olyasvalami, amihez lényegében semmi közünk, hiszen nem is tudjuk, pontosan miről van szó...

– Vigyázz, Frigyes, mert megint kezd előtüremkedni a filozofikus gyökérgumód!

– Hallgass el, Kosztolányi, avval a henye szecessziós szájjaddal, mielőtt még belerepül valami!

Mielőtt kitorne a balhé, és az arcom fölött kezdenék karmolni egymást, közbelépek.

– Ti hogy haltatok meg? – érdeklődöm tapintatosan.

– Én 51 évesen, mint Shakespeare – büszkélkedik Dezső.

– Én is 51 évesen, mint Kosztolányi Bandi, pardon, Dezső – húzza ki magát, amennyire a térbeli lehetőségek engedik, Frici.

– Na és milyen a halál?

Gondolkodás nélkül rávágják a választ, pont egyszerre.

– Érdekes! – ezt a Dezső.

– Unalmas! – ezt a Frici.

Dezső pontosít:

– A helyzet az, hogy engem igazán mindig csak ez az egy dolog érdekelt, a halál. De nem is maga a halál – éppen amiatt, amit a Frici mondott az imént –, hanem a meghalás. Ez már rám tartozik. Ez minden ember egyetlen komoly föladata. És a művészé! Végtelenül lenézem azokat az írókat, kiknek más mondanivalójuk is van: társadalmi problémák, a férfi és nő viszonya, fajok harca stb. Émelyeg a gyomrom, hogyha korlátoltságukra gondolok. Milyen fölösleges munkát végeznek szegények, s milyen büszkéek rá. Persze a testi szenvedés rettenetes. De mégis valami különös, éles, érdekes élmény. Nyersebb és valóságosabb, mint bármi, amit korábban tapasztaltam.

– Dezső, jól értem, hogy te most rá akarsz engem dumálni, hogy dögljek meg? – kérdezem egy kis szemrehányással.

– Szó sincs róla. Csak eltöprengtem egy kicsit. Írtam is egyszer egy verset, a testi szenvedés témájában.

– Meglepődtünk volna, ha nem – áskálódik Frici.

– Mindössze száz sor az egész. Együgyű dal az én dalom, ő fújja ezt: a fájdalom. Azt fújja: jaj, azt zúgja: fáj,

a fej, a fog, a szív, a száj. Metsz, mint a kés, szúr, mint a tű, oly iszonyú, oly egyszerű...

– Az a baj veled, Desiré, hogy te mindig leragadsz a testnél. Szinte istenítet a testet! De ez is csak pótlék, morfium. Morfinista vagy, barátom! Az igazság az, hogy a Halál dögunalmas. Pont, mint az élet. Vagy mint minden más a világon. A Halál sem igaz, ezt is csak kitaláltuk az Unalom ellen: csörgő játékszer volt, és mindenféle pántlikát akasztottunk rá, ilyen felírásokkal: Megsemmisülés, Nyugalom, Végtelenség, Öröklét...

– Fricikém, most el ne kezd a nihilista álláspontodat kifejteni egy koporsóban! Ez már ízléstelen, édes öregem.

De addigra Frici már elkészült egy nagy profétai szónoklatra.

– Kezdetben volt az Unalom. És mondá az Úr: legyen Szórakozás, mert így elalszom. És gondolt magának kis golyókat, és lökdöste őket jobbra-balra. Hat napig így szórakozott az Úr. Hatodik nap délután nagyot ásított, majdnem elaludt megint. És gyorsan gondolt magának embert.

Az ember nagyot ásított, és majdnem elaludt. Gondolt magának istent, és hintázott rajta, célba lőtt vele hatezer évig a Városligetben. Én is köztük voltam, és eluntam

magam. Gondoltam magamnak Igazságot, Életet és Halált, csak hogy el ne aludjak. Gondoltam magamnak szeretőt és könnyeket és rettenetes fájdalmakat, hogy el ne aludjak. Nem emlékszel? Délelőtt sírtam, és fejemet a padlóhoz vertem. De hát ez mind csak játék volt, mert hiszen nem lehetett komoly dolog, elmúlt. Az abszolút, az egyetlen igaz állapot tehát az Unalom. Borzasztó. Borzasztó. Ezen sem tudok felindulni. Mindez nagyon szép és nagyon előkelő: az egész élet tehát küzdelem az unalom ellen.

Mikor végzett, egyenesen a fülembé dörög:

– No, hát féled még a halált, Emberfia?

– Nem – mondom. – Most már unom.

– Az az igazság, hogy egy sekélyes nihilista vagy, Frigyes, és ezt mindenki tudja rólad! – vihorászik Dezső. – Meg sem érdemled, hogy élj.

– Papperlapapp! És ki érdemli meg?

Közben én már tényleg nem félek annyira, nem vacog a fogam kis koporsómban.

– Ez nem is rossz ötlet, kiröhögni – állapítom meg.

– Röhögj magadon, az isten is kiröhög! – replikázik

Frici. – A humor a tökéletes igazság.

– Hiszen ha egyszer – fűzi tovább Dezső – sem a halál, sem a gazdája, az Isten nem vesz komolyan bennünket! Erre egy válaszunk lehet, emberhez méltó. Ha mi sem vesszük komolyan őket.

– Megint lopsz, Desiré.

– Neked mi volt a bajod? – kérdezem.

– Nyálkahártyarák – tá-ti-tá-ti-tá! – fuvolázza Dezső. – Elegáns, ugye?

– Nagyon jól hangzik! – dicsérem meg.

– Kár, hogy a Frigyes nem jött be hozzám. Úgy látszik, derogált neki a halálos ágyam.

Frici visszavágás helyett elhallgat. Csak nagy sokára szólal meg.

– Ott voltam, odamentem – morogja egész halkán. – Beültünk a Budavár Kávéházba. Este volt már, november másodika.

– Harmadikán haltam meg, tizenegy óra hat perckor – teszi hozzá élénken Dezső.

– Köszí, ezt beírom a Google naptáramba – mondom én. – Hogy mindig eszembe juss majd azon a napon.

– Megtisztelsz velem. Győző és Hubert napja.

Frici folytatja.

– Ott ültem hajnalig, a Budavárban, egész harmadika hajnalig. És nem bírtam bemenni hozzád. Tudod, miért?

– Persze hogy tudom.

– Akkor jó.

Ebben jól megegyeztek, úgy tűnt, ezzel véget is ért a párbeszéd.

– Hé, de nekem azért elnyögi valaki, hogy miért? – mondom idegesen.

Frici nagyokat sóhajt.

– Annyit röhögtünk a halálon, annyit játszottuk a hal-doklót, még mondtuk a hülye vigasztaló frázisokat, hogy nem bírtam. Félttem, hogy ez eszébe jut, akkor, ott, elferdült, szétvagdalt arccal, csó a torkában, és hogy..., hogy akkor...

– Hogy elröhögjük magunkat?

– Természetesen, igen. Ettől félttem.

– Gyáva kutya. Aztán bánhattad a temetésemen.

– Bántam is, hát persze. Ahogy ott álltam, koporsód mellett a könnyezőők között, az jutott eszembe: mit szólnál, Didus, a saját temetésedhez? Mert ez már így volt velem mindig: ha valami nagyszerűen szépet, vagy nagyszerűen szomorút látok, élek át, vagy akárcsak hallok vagy

olvasok – gépiesen jelentkezik a kérdés, mit szólna ehhez Desiré? Aminthogy, ugye, Nálad is sokszor volt ez így: ezt el kell mesélnem Fricinek. Hiszen egy életen át játszottunk, mindig játszottunk, izgatottan és lelkendezve, a Szerepet játszottuk ezer álarcban, mélyebb szenvedéllyel, mint a tulajdon magánéletünk komédiáját. Ültünk egymás halálos ágya mellett és álltunk egymás temetésén, s mondtuk és éltük a konvenciókat és fuldokoltunk s a könnyünk csurgott a nevetéstől. Most már látom: nem a halált neveltük ki, hanem az életet. Emlékszel, Didus, a legutolsó temetésre, ahol együtt voltunk?

– Hát persze hogy emlékszem, nincs agylágyulásom.

– Mondd, téged nem zavar, hogy épp a sírod fölött szónokolok, te marha? Ez egy költői kérdés volt.

– Bocsáss meg, Frigyes. Folytasd! Olyan megható!

– Kérlek, ahogy óhajtod. Nos, könnyes volt mindkettőnk szeme, de egyszer csak, ott a ravatal szélén, megbotlottam valamibe: lenyúltam érte, és szótlánul megmutattam Neked: egy darab szépen csomagolt toalettszappan volt. Egymásra néztünk, és szótlánul kifordultunk a halotasházból, hogy botrány ne legyen – ugye, csak mi ketten tudtuk és éreztük a homéri komikumot, a kimondhatatlan

értelmetlenséget, amivel ez a tudjisten honnan odakerült
szükségleti cikk jelképezte nekünk élet és halál összefü-
gését.

Didus, a Te temetéseden nem történt efféle furcsaság,
hacsak az nem, hogy látod, én álltam ravatalodnál,
s nem Te az enyém mellett,
de hát nem mindegy...?

Ahogy hallgatom a Fricit, elálmosodom, és lassan kezdek
elsüllyedni valami jó helyre.

És mintha már nem is lenne olyan sötét.

TIZENHATODIK FEJEZET

MELYBEN MEGLÁTUNK EGYPÁR JÖVŐI NAPOT,
MAJD EGY SAKKPARTINAK LEHETÜNK TANÚI,
AMIT ÉLETRE-HALÁLRA JÁTSZANAK

Hangos korgásra ébredek. De ez most nem az én kis hús-
daráló szobácskám, hanem a gyomrom! Úgy látszik, éhes
vagyok. Most esik le, hogy legalább egy egész napja nem
ettem. És pisilni is kell, megint.

Lassan eszembe jutnak a dolgok. Ahogy fokozatosan
beindul az agyam, mint egy számítógép, feléled a Win-
dowsom, megjelennek az ablakocskák: Apu... Anyu...
a bukás... Marci... a kis görény!... a Kálmán az ajtó előtt,
hahaha, milyen idegen minden, milyen idióta, milyen el-
túlzottan nyomorult! Ha ezt egy író írná, mondanám,
hogy de szar. Ez már gyakorlatilag a *Légy jó mindhalálig*.
Ja, és arról még szó se volt, hogy egy koporsóban fekszem
két macska társaságában. Egy pillanatig még röhögni is
tudnék az egészen, kár, hogy az én életem. Ez vagyok
én, nem tudom kidobni a kukába az egészséget. Úgyhogy

olvasópéldány © Tilos az Á Könyvek

felveszem újra, mint a tegnapi zoknimat. Kicsit koszos, kicsit bűdös, de illik rám. Az enyém.

Szóval: fölébredtem. A két fülem és környéke rettenetesen izzad, mintha valami szőrmesapka lenne rajtam. Ezek a macskáim, akik szorosan hozzám préselődve, összegömbölyödve alszanak a fejem két oldalán.

Közben már mintha valami fény derengene. Megint felemelem a fejem, hogy megnézzem, mi ez, de vigyázok a homlokomra, mert még mindig fáj az előbbi beütés. Óvatosan, hasizmom finomra hangolt munkájával (milyen jó, hogy kidolgoztam a galéria szélén!) sikerül elnéznem előre, a lábam irányába. Látom, hogy végtelenül messze tőlem, a rombuszszkoporsóm végében ott világít valami. Úgy tűnik, az ablak. Halvány fénnel, mintha hajnal lenne kint.

– Figyeljete, fiúk! – mondom a macskáknak. – Mi lenne, ha abból indulnánk ki, hogy például előttem az élet, hm? Hülyeség? Végül is még csak tizenhat éves vagyok, még bármi lehetne belőlem: híres tudós, színész, úrhajós, boldog ember...

– Ó, milyen igazad van! – sóhajt fel kellemetlen hangzóval Frici. – A csodás jövő! Az ifjúság! A sok szín és furcsaság és élet és emlék és remény!

– Nocsak, hát mégis szép az élet, Frigyes? Eléggé szét-tartó a filozófiád.

– Olykor az, igen. Vagy csak a reményeink, amiket be-léje vetünk? Vagy épp e remények túlzó volta miatt nem látjuk szépnek a valódi életünket? Emlékszem, hogy képzeltem el én a saját jövőmet... Gyönyörűnek, szikrázóan tökéletesnek! Gyerekkori naplómbe leírtam egypár jövő-i napot, hogy ha majd csakugyan eljönnek, összehasonlít-sam a valósággal.

Egy barna füzetet szed elő valahonnan, rajta fehér vi-nyetta felirattal: „Naplóm 1899–1900”.

– Felolvasok egypár passzust, ha megengeditek. És még mielőtt megengednének, máris felolvas:

1905. február 5.: Ma Hofrichter tanár úrtól egy ragyogó 1-est kaptam.

1906. július 30.: Megtörtént. Letettem az érettségit. Az al-gebra hagyott csak cserben. De kijavítottam. Jövel hát, szép egyetem!

1912. március 15.: Itt vagy, Hymen, megjövél. Tegnap volt a boldog esküvő. Most nincs itt Lili, különben nem írnék. Agyó!

1932. december 12.: *Milyen boldog is ezeknél a gyermekeknél a karácsony, a kis Juci most tanulta meg a szót: „Kajácon”! Lackó, de örülsz. Lili kezd unalmas lenni. Folyton szememre bányja, hogy... ej, de bolond! Tegnap kaptam ki egy hónapi fizetésemet, 1500 fr. Kevés.*

1934. január 11.: *Budapest legünnepeltebb embere vagyok! Ab az egész világ ugrál körülöttem.*

– Akkor már tudtad, hogy író leszel? – kérdezem.

– Ugyan, dehogy! Még hogy író, pff! Nagy ember akartam lenni, igazán nagy. Feltaláló. De ne szólj közbe, épp a halálomnál tartok:

1936. *Isten veled, Föld! Naplóm, isten veled! El kellett csatában esnem, végzetem úgy akarta... Úgy fáj sebem... nem tudok...*

E sorokat Karinthy Frigyes, az „Ibla!” feltalálója írta Várna mellett, végső óráiban.

Bonifacsz Gábor tiszt, Vanák S. tábornok, Huttheust ezredes.

2050. január 23.: *Karinthy Frigyes szobrát ma leplezték le óriási közönség jelenlétében.*

Frici meghatottan csukja be a Naplóját, mancsával szeretettel végigsimít rajta.

– Érdekes. Feltaláló s egyszersmind háborús hős! – csettint a nyelvével Dezső. – Rendkívül sokoldalú személyiség lettél volna, Frigyes. Kár, hogy másképp alakult.

– Miért, költő is van, aki csatában esett el. Láttunk már olyant.

Engem eléggé elgondolkoztatott ez a dolog.

– Vajon én mit fogok csinálni mondjuk 2038. július 31-én? – kérdezem. – Harmincnyolc éves leszek, úristen!

– Na mit gondolsz, mit?

– Gőzöm sincs.

– Próbáld elképzelni.

Próbálok, de nem megy. Vagy nem merem, mert nem hiszek benne, hogy túléltem a mai napot.

– Inkább azt szeretném elképzelni – mondom idegesen –, hogy most mit fogok csinálni, hogy hogy jutok ki innen? Erre mondjatok valami okosat.

Frici szólásra emelkedik a bal oldalon. Végre, kicsit szellőzik a fülem.

Micsodára, kicsoda, micsinál a micsoda!

Itt a micsoda, mikor vagy mikor!

– Aha, kösz szépen.

Kezd idegesíteni, hogy folyton rejtvényeket kell fejtenem.

– De eláruljátok, hogy szökkenjek talpra, ha mozdulni se, fölülni se tudok, mert ott *van* a plafon?

– *Van!* – kacag Dezső. – Lásd be, hogy ez azért elég homályos fogalom.

Idegesítően nagypofájú ez a Dezső!

– Nem értem, hogy ti írók miért nem tudtok néha normálisan, érthetően beszélni? Megmondani rendesen, hogy mi van, mi a lényeg, hogy mit kell csinálni? Ehelyett láthatóan eltitkoljátok, amit tudtok, csak hogy még hülyébbnek érezze magát az ember, ti meg jót röhögtök közben rajtunk. Idióta feladványokkal szívtatok ahelyett, hogy végre közölnétek, hogy mi a MEGOLDÁS!

Kiabálok, de én is majdnem megsüketülök tőle, ahogy visszhangzik a falakról.

De ez semmi ahhoz képest, ahogy Frici felbődül mellettem.

– Így is van! Aki tudja a megoldást, az azonnal mondja meg nekem is! Utolsó aljas szélhámos, ha nem mondja azt meg egy világos, kerek mondatban, hogyha egyszer tudja! Ide azzal az átkozott megoldással! De akkor aztán ne firkáljon az a szélhámos nekem itten mindenféle

szavakat egymás után! Ne fecsérelje az időmet, ha tudja a megoldást, a kutyaistenit neki!!!

Most mi van, ugye csak hülyéskedik?

Valószínűleg igen, mert egyszer csak egy pillanat alatt elhiggad.

– Igazam van, Desiré? – kérdezi.

– Bocsáss meg, Frigyes, de miről van szó?

– Kérdezem, Dezső, hogy igazat adsz-e abban nekem, amiről egypár perce süvöltök. Az irodalmat érintőleg, tudniillik.

– Bocsáss meg, Fricikém, kissé elkalandoztam. Nem hallottam, hogy süvöltesz. Épp egy gyermekkori történetem jutott eszembe, amelyben...

– Kezdesz olyan lenni, mint Jézus Krisztus. Mindenről egy történet jut eszedbe.

– Ezt bóknak veszem, ha megengeded. No és most figyeljetek! Egyszer este az apám sugárzó arccal jött a szobába. Emlékszem, az üvegajtón át néztem, mint jön felém a gyakorlattéri portól összepiszkítottan, elfáradva, és mégis ruganyosan. Mikor belépett – mintha most is látnám –, lecsatolta kardját, és így szólt hozzám:

– Holnap átmégysz Tarékhoz. Ma az ezredes úr Aladár tanítójának fogadott meg...

Az apám magához vont, és megcsókolt:

– Becsüld meg magad, fiam.

Másnap dobogó szívvel kopogtam egy széles, faragványos tölgyfa ajtón. Aladár kelleetlenül nyújtotta felém keskeny, sápadt kezét, de pár perc múlva összebarátkoztunk. Ettől fogva azután mindennap elmentem hozzá, s később egész délutánokon ültem az ágya mellett. Az álmos, langyos szobában halkán zenélt a szimfónium, csipegett a kanári madár, a kandallóban pattogott a tűz, mi pedig képeskönyveket néztünk, kibámultunk az ablakon, együtt unatkoztunk.

Ilyen unalmas, végtelennek látszó délutánon vettük elő egyszer a sakkot. Aladár megtanított játszani, s én egy hét múlva már rendszeren vertem.

Mikor ezt megtudták, az anyja, egy sovány, őszülő asszony magához hívott:

– Hagyjon reá mindent. Aladárnak fáj, ha nem teljeseedik az akarata. Maga okos fiú, tudja...

Megsimogatta a fejemet, és én mélyen meghajoltam.

Azóta mindig az övé volt a győzelem.

Aladár azonban hamar megszokta ezt az olcsó dicsőséget, s napról napra éreztette velem a fölényét. Kicsinylő, hideg mosoly fogadott, és az izgatott tornák után kínos

csend remegett fölöttünk, melyben a szívünk dobogását is hallottuk. Az anyja rendszeren ott állt az ágynál, s izgatott boldogsággal csókolta szájon a fiát:

– Te kis mester... Győztél megint.

Én ilyenkor zavartan hallgattam, vettem a kalapomat, és mentem.

Künn a folyosón még hallottam, hogy nevettek. Engem nevettek? Nem tudom. De mikor az utcán a hűs levegő megcsapta az arcomat, sokszor gondoltam egy nagy, végső leszámolásra, egy irgalmatlanul kegyetlen, véres letiprásra. Másnap azonban megláttam Aladár elaszott alakját, mosolyogtam az érzékenységgemen, s mély szájalommal, majdnem szeretettel nyújtottam a kezemet.

– Játsszunk.

A lázas betegnek minden élettereje a játékszenvedélyben újult meg és oszolt el.

Most már nem unatkoztunk, mindkettőnk arca tüzelt a nagy indulattól. Az övé a becsvágytól, az enyém a szégyentől.

Így lassanként ennek a háznak rabszolgájává váltam. A síkos parketten esetlenül hajladoztam a háziak előtt, kik hideg jóindulattal váltottak velem néhány szót. Hiába tisztítgatta és alakítgatta anyám a ruháimat, mindig

otrombább és ügyetlenebb lettem. A nyakkendőm vagy nagyon vastag volt, vagy nagyon vékony. De sohasem állt jól. Az asztalnál vagy keveset ettem, vagy sokat. Sokszor a poharat is feldöntöttem.

Mikor hazamentem, arcomra szorítottam a kezemet, és mérgesen vettem magamat az ágyra. Azt hittem, nem bírom ki sokáig.

Ma is úgy emlékszem erre a házra, mint ahol minden elefántcsontból, ébenfából és ezüsből van. A gyöngyház-kagylók sejtelmes zúgását még mostan is hallok. A kapualja ablakai finom zöld, sárgás és halványlila fényt szűrtek át, s amint beléptem, mindjárt két kőóriás feje meredt elébem haragosan, morcosan. Minden, ami sejtelmes és nagyszerű volt, azt ebben a házban találtam föl.

Egyszer történetesen korábban érkeztem oda. A szobában ezüsternyős lámpánál egy fiatal leány hímezett, akit azelőtt sohasem láttam. Aladár nem volt otthon. Leültem az asztalhoz, s hallgattam a csendet, bámultam a lámpát és a leányt, kinek halvány nyakát az ellenző fehér árnyéka csipkézték körül, és úgy éreztem, hogy egy végtelenség óta ismerem ezt az ismeretlent, aki akkor tágra nyílt szemekkel nézett az én fájdalmas, szomorú arcomba.

Azóta mindennap találkoztunk és kóboroltunk a kertben, a tágas, kongó szobákban. Holdfényes esteiken leült a zongorához, s én fájó fejjel állottam a tündöklő, fekete szekrény mellett, melyből sírva fakadoztak fel a nagy, germán koponyák és porladó szívek megelevenülő álmái.

Nagyon boldogok voltunk.

Egyébként minden a régiben maradt, én rendesen jártam Aladárhoz, sakkoztunk, s mindig ő vitte el a győzelmet. Az iskolában megcsináltam a feladatát, mellette ültem, és talán el sem tudtam volna lenni nélküle.

Rendesen késő este vetődtem haza. Az úton szaladtam, boldogan megvacsoráztam, s kószáltam a nyári éjszakában. Aztán olvastam, s gyakran három óraker is égett a lámpám.

Álmomból sokszor felriadtam. Felszakítottam az ablaktáblákat. Az éj füledt volt, az ég téntafekete. Csak szögletében pislogott egy arany csillag, mint valami odatűzött drága ék. Körülötte halvány fényfoltok remegtek, mintha odalehelt aranyfüst nyomai lettek volna. Önkéntelenül is a titokzatos ház felé fordítottam a fejemet.

Az udvar mélyén a fehér orgonák virágoztak.

És ezt az álom-népes, csendes boldogságot egy sötét őszi délutánon egy pillanat alatt elvesztettem.

Eljátszottam.

Ha e napra gondolok, újra oly izgatott és zavart leszek, mint akkor voltam, és rendeznem kell a gondolataimat.

Aladár az utolsóban volt, az orvosok kimondották, hogy nem menthetik meg. Ő azonban még mindig a sakk szenvedélyén csüngött, azzal a görcsös erővel, amellyel a haldoklók utolsó pillanatukban paplanuk huzatába kapaszkodnak. Én természetesen továbbra is bohóca maradtam, s túrtem a szeszélyeit, a család hallgatag gúnyját, mint egy rabszolga. Csak otthon sírtam fel keservesen, a lelkem mélyéből. Mint egy megkorbácsolt rabszolga.

Még most is látom azt a szobát, amint az októberi nap fakósárgaságában tündöklök. A barna, nagy, politúros bútorok vakítóan csillogtak, fenn a pohárszéken pedig nyugodtan szunyókáltak a színes edények. Aladár a vörös bársony toloszéken ült, s égő szemeivel az őszi délutánra, a lugas pirosuló leveleire bámult. Nagy fejében, melyet selyempuha szőkeség borított, nyugtalanul forogtak a láztüzes szemgolyók. Vézna testét szörnyű, ugató köhögés rázta össze, s ő maga szinte eltörpült ijesztő, értelmetlenül nagy feje mellett. Homlokán hideg izzadsággyöngyök. Arcán égtek a tüdővész alkonyrózsái.

Aznap – emlékezem – korán sötétedett. Délután három órakor már félhomály volt a nagy teremben, s én úgy

éreztem, mintha e nehéz égbolt búcsúzó őszi fényével, komor fellegeivel a szobára feküdt volna: elvette látásunkat, felkorbácsolta vérünket, s eltompította eszünket... Sokszor azt hittem, hogy már az anyanyelvemet sem értem, oly idegenszerűen és zavarosan hangzott minden szó, ami abban a csillogó teremben elhangzott. Aladár a rendesnél is idegesebb volt, fülhasítóan, sértően kacagott:

– Ne hagyd magad!

A szobában meleg volt; szédült a fejem. Egy gondolat villant meg előttem, de a másik pillanatban már kinyílt az ajtó, s belépett Olga, halványkék ruhában.

A játék tovább folyt. Aladár előtt egy csomó báb hevert.

Összevissza húzogattam a figurákat, úgyhogy győzelme már biztos volt.

A végjátéknál tartottunk, amikor én kedvetlen szórakozottságomban egyik bábhöz kaptam. Aladár hirtelen felugrott, s a kezemre ütött:

– Nem rajtad a sor.

Elsápadtam, s az ajkaimba haraptam. Kóválygott velem a világ. Az egész ház, mint valami óriási hadihajó megindult, s a vízen hánykolódó ember rémült bizonytalanságával az asztal párkányába kapaszkodtam. Egyszerre fekete lett előttem minden.

Aztán szédületes gyorsasággal gondolkozni kezdtem. A szemben levő tükörben láttam feldúlt arcomat, a győzelmére váró Aladárt, s mellette az anyját. Kezem a sakkdeszkán járt, de nem tudtam, mit csinállok. Kábult és fáradt voltam, s akkor úgy tetszett, mintha egy végtelenség óta ütött volna meg tanítványom, aki az én véremből, az én agyamból szívta életét, mindenét. Láttam magam is: ott ültem vele szemben, mint egy kitömött szalmabáb, mint az ő bohóca, cselédje, rabszolgája. Aztán sokáig néztem csontvázra aszott, tüdőtelen testét, porcogós kezét, mely leigázott, porba nyomott, mint egy fejedelmi vasmarok.

A fülemben harangzúgást hallottam. Kezem tologatta a bábokat előre, hátra, hol jól, hol rosszul. Egyszerre aztán kétségbeesett elhatározásom támadt. E hústalan csontkoponyáról utoljára letéptem azt a hazug aureolát, melyet finom és fehér arisztokratakezek fontak köréje, hogy a földön marasszák...

Aladár kacagott. Anyja mosolyogva várta a győzelmet.

– Vigyázz – súgta a fülébe.

Akkor kiegyenesedtem. Görbedt gerincem merészen rázta le az alázatosság szolgáljarmát. Ebben a percben nem gondoltam semmire és senkire.

Végigsimítottam a homlokomat, és lángoló szemekkel meredten a sakkmező fekete-sárga tarkaságára. Agyamban haditervet kovácsoltam. Három lépés után már előnyben voltam. Szörnyű acélgyűrűt vontam ellenfelem hadsora elé, mely a kombináció szédítő merészségével s a logika vaskövetkezésével roppantotta szét egy vizenyős agy üres kapkodásait. A bástyák keményen állottak, a futók serényen vigyáztak, a lovak mintha fülüket hegyezték volna: minden báb a diadalmas gondolkozás s a szikrázó ész egy-egy eposzeiája volt.

Felemeltem homlokomat, s kezem ökölbe szorult.

– Sakk! – szólt Aladár, és az anyja boldogan mosolygott. Én egy kibúvó mozdulatot tettem. Az utolsó rabszolga-lépést.

Mikor aztán újra rám került a sor, az agyamra ömlő vértől szinte vakon, az indulattól részegen, az öröm remegő kiáltásával szóltam:

– Sakk-matt!

S lassan előretoltam egy parasztot...

Ez nem igaz, mi van ma??

Már megint kopognak az ajtómon.

TIZENHETEDIK FEJEZET

MELYBEN HŐSEINK ELGONDOLKOZNAK,
MIÉRT NEM LEHET ZSEBRE TENNI A KIRÁLYT, VALAMINT
HOGY KI LEHET-E HÚZNI A JÖVŐT

– Ki az? – szólok rekedten, és azon gondolkozom, merre is van egyáltalán ebben a koporsóban az ajtó. Ha az ablak van szemben, akkor talán a hátam mögött.

Közben megérkezik a válasz odakintről.

– Engedj be, légy szíves.

Megfagy bennem a vér. Anyu az.

– Nem tudsz bejönni – mondom –, a Kálmán eltorlaszolja az ajtót.

A hangja a legrosszabbfajta, halk és hideg.

– A Kálmán a hálószobában alszik – mondja nyugodtan, és belép.

Te jó ég, tényleg eltűnt a Kálmán...? Mennyi lehet az idő? Milyen nap van?

Mintha éveket töltöttem volna börtönben!

Épp figyelmeztetni akarom Anyut, hogy vigyázzon, mert össze van menve a szoba, be ne üsse a fejét, de akkor

látom, milyen meglepően otthonosan közlekedik ebben a szűk térben! Kúszik-mászik, fűgén, ügyesen, mintha csak ez lenne a természetes élőhelye. Már szemben is vagyunk egymással.

Ijesztően hosszú csönd következik. Én már nem bírom.

– Mi a helyzet? – kezdem a párbeszédet elég idiotán.

– Ez nagyon nem volt szép tőled¹ – mondja ő.

– Micsoda?

– Tudod te azt. Nagyon jól tudod.

– Nem tudom – mondom, miközben sejtem, hogy hamar meg fogom tudni.

– A Nagymamának azt mondtad, hogy te is apádhoz akarsz költözni.

Zavarba jövök.

– Ezt a... Nagymama mondta neked?

¹ DEZSŐ A játszótársam, mondd, akarsz-e lenni?

FRICI Jaj, ne kezd megint, Desiré...

DEZSŐ De komolyan! Egy parti sakk? Te leszel a sötét erő.

FRICI Miért? Miért én legyek a sötét, légy te a sötét...

DEZSŐ Pszt! Már felálltak a bábuk. Kezdődik a játszma!

Nem is válaszol, annyira színvonaltalan a kérdésem. Újabb hátborzongató szünet. Csak néz rám a vizes kék szemével.

– Miért csinálod ezt velem, hm? Ennyire rossz anya vagyok?

– Nem vagy rossz.

– Hát pedig úgy látszik, mégis.

– Régebben nagyon-nagyon jó voltál! Te voltál a legjobb!

– Ja, régen. Szóval már a válásról is én tehetek! Most már szörnyű vagyok, ugye?

– Nem, nem! Most is jó vagy. Nagyon jó.

– Persze, és ezt el is higgyem? Te mindig csak magadra gondolsz. Csak használsz az embereket a saját céljaidra. De az, hogy velem mi van, az nem számít.²

Hatásos, könnyes nézés után hozzáteszi:

– Olyan vagy, mint az apád.³

² FRICI Haha, egy remek lépéskombináció: önsajnálát! Támadás és önsajnálát! Brühühühühü, már látom, te le akarod ütni a bábjaimat! Gonosz-gonosz-gonosz fekete babák!

DEZSÓ A fene beléd, Frigyes, ne rángasd a sakkdeszkát... ilyen eszközökkel nem lehet játszani!

³ DEZSÓ Puff, egy bástya!

DEZSÓ Na ne...

Ki tudja, hányszor hallottam már ezt. Nehéz rá válaszolni.

Ajaj, Anyu figyelme sajnos közben a macskaalmos tálcá felé irányult.

– Jézusom, mennyit pisilnek ezek a macskák? Hát nézd meg, áll benne a lé... Kéne néha cserélni az almot, nem?

– Nem tudtam kivinni a Kálmántól.

– Jó, azért nem kell a Kálmánt egy sátánnak beállítani, mert egyszer elaludt! – mondja Anyu, majd drámai hangon hozzáteszi. – Kár, hogy ennyire utálsz.⁴

– Én nem utállak.⁵

– Nem? Tényleg nem? Akkor miért akarsz elmenni?

– De hát a Marci is elmegy...

– Az más! Egész más! Ő már majdnem felnőtt, te meg... – elcsuklik a hangja – ...az én kicsi lányom vagy!⁶

Mindjárt sírok én is, a tehetetlenségtől.

– Én csak attól félek, hogy valami bajod lesz, érted? Hogy egyszer csak el fogsz te is fogyni, mint ez a szoba!

⁴ FRICI És máris: sakk!

⁵ DEZSÓ Affene beléd. Balra sasszé a királlyal.

⁶ DEZSÓ Hé, megint rázod a táblát!!!

FRICI Mindjárt kivérel, Dezsó!

Ő is felemeli a hangját.

– És ha itt hagysz, az megoldás? Az a megoldás?

Már nincs semmi ötletem. Szánalmasan nyöszörögni kezdek, és elsírom magam.

– Nem tudom. Nem tudom.

Anyu közelebb kúszik, és ügyetlenül próbál megölelni.

– Nem-nem. Én nem fogyok el. Ilyen nem lesz. Na. Nincs semmi baj.

Lapogatja a hátamat, idegesítően képmutató. Győzedelmes.

Nem is tudom, hogy, jön ki belőlem ez a mondat:

– Most is ittál valamit, ugye?⁷

– Nem! Nem ittam semmit, csak annyira nehéz... minden – és megint sír. – Te el se tudod képzelni! A felelősség, a rezsí, a minden.... És közben olyan egyedül vagyok. És te mindig meggyanúsítasz, és én már ettől leblokkolok... Isten bizony nem ittam semmit! Megesküszöm! Annyi, hogy igen, bevettem egy Algopyrint, mert fáj a derekam, de kész. Ennyi. Nincs is itthon semmi,

⁷ DEZSŐ Jé, most én adtam sakkot? Ezen most magam is meglepődtem.

FRICI Hát ez azért... hogy nekem te... még hogy sakk!... No, megállj, gazember!

nézz körül nyugodtan! Kutasd ki a szekrényeket, az ágyam alatt, bárhol!

Körbemutogat, mintha most komolyan a saját szobámat kéne átkutatnom a piáért. Az a durva, hogy kezdem elhinni, amit mond, annak ellenére, hogy érzem a szagot.

– Én nem akarok kutatni – mondom.

Fogadkozik tovább, a mutatóujjával bizonygatja, hogy igazat mond.

– Isten bizony! Így görbüljek meg! Elhiszed nekem?⁸

– Igen, persze – biztatóan mosolygok. – Elhiszem, és akkor bocs, bocsánatot kérek. Lehet, hogy félreéreztem.

Anyu elégedetten szipákol a sikeres sírás után.

– Megmondtam, és be is tartottam, hogy nem iszom többet, kész. Semmit. De ehhez kell a ti bizalmatok is.

– De nem akarsz elmenni egy orvoshoz?⁹

– Nem vagyok beteg. Csak olyan nehéz, érted? Minden olyan nehéz. És olyan egyedül vagyok. Gyenge vagyok. Te meg olyan erős vagy.

– Ééén?

⁸ FRICI Na most curukkoljál, Desiré, de villámgyorsan!

⁹ DEZSŐ Lassú, de biztos támadást indítok.

FRICI Gyáva mosogatórongy!

– Igen, te! Te erős vagy! Nézd meg, én néha alig bírok mozogni, attól, hogy – egyszerűen, hogy élni kell, érted? Nem érted. Látod a kezemet? Nem tudom összeszorítani – most már hisztérikusan zokog, összeugrik a gyomrom. – Idebújhatok az öledbe egy kicsit? Amíg most ilyen gyenge vagyok. Ne haragudj, hogy ilyen vagyok, nem haragszol? De nem lesz semmi baj. Nem lesz semmi baj. Utána összeszedem magam, mindjárt, és akkor megint olyan anyuka leszek, mint régen, jó lesz?¹⁰

És az ölembé mászik, mintha ő lenne a kisgyerek és én a felnőt!

– Jaj, Anyu... várjál, nem, nem bírlak el – próbálom letenni, kitolni az ölemből, annyira ijesztő érzés.¹¹

Most jön a hisztérikus sikoltozás, szuper.

– De elbírsz!!! Ha te nem, akkor ki? Ki bír el? Muszáj, muszáj! Idebújok, és minden jó lesz! Semmi baj!¹²

Nem bírom tovább, mindjárt megfulladok.

¹⁰ FRICI Hullanak a bábjaid, mint a legyek! Mindjárt kivérzel!

¹¹ DEZSŐ Egek, ki kell törnöm a blokádnál...

¹² FRICI Most véged van. Mindjárt matt.

– A Kálmán ma bejött, és megpróbált letapizni¹³ – mondom magam számára is váratlanul.

Anyu teljesen ledermed. Néz rám, én állom a tekintetét, bár mindjárt kiég a szemem.

– Hazudsz – sziszegi.

– Én nem hazudok.

– Dehogynem! Hát dehogynem! – válaszol helyettem, mint valami médium, aki látja az igazságot. – Mert mindig is gyűlölted Kálmánt, féltékeny voltál rá! Mindig is fúrtad. Mindig. És most így akarsz ellene fordítani, igaz?

– Nem! Nem akarlak ellene fordítani, hanem ez az igazság!

– Igazság?! Milyen igazság? Nem fogod fel, hogy ilyen nincs?! Hogy ilyen a világon nincs? Te nekem nem mondhatsz olyat, ami nincs!

– De ez *van!* Rám mászott a Kálmán!

Igazából ezt kicsit magamnak is mondom most már, egyre hangosabban, hogy én is elhiggyem. Anyunak ugyanis megvan az az ijesztő tulajdonsága, hogy alakítani tudja a valóságot: egyszerűen nem tudom elhinni, hogy

¹³ DEZSŐ Ez már nem vicc: sakk.

igazam lehet vele szemben. Most is ezt próbálja, és nem sok kell hozzá, hogy sikerüljön.

Csak az ő ijedtségéből meríték erőt. Látom, hogy fél.

– Vond vissza azonnal, hallod? Vond vissza! Vond vissza, különben... – ezt a különbent úgy látszik, még nem találta ki. – Vond vissza, amit mondtál!

Most az jut eszembe, hogy addig ismétlem az információt, amíg be nem megy.

– Anyu. A. Kálmán. Bejött. A. Szobámba. És. Letapított.

– Ha ezt most még egyszer kimondod... ha ezt nem vonod vissza, akkor... akkor én... akkor komolyan mondom, hogy...¹⁴

Nem válaszolok, lesütöm a szemem. Minden erőmmel azon vagyok, nehogy elgyávuljak és visszavonjam az egészet.

Anyu is töri a fejét, mit csináljon. Úgy látom, a sarkon fordulós kivonulás mellett dönt.

– Jó, rendben – mondja. – Akkor hagyjuk. Nem érdekes. Ne vonj vissza semmit. Úgyis mindegy, velem mi

¹⁴ DEZSÓ Kicsit összezavarodtál, Frigyes.

FRICI Ezt vond vissza, Dezsó...! Vond vissza, különben én, én, én...

lesz. Legyek csak boldogtalan, éljek örökre egyedül, mert neked éppen úgy tartja kedved. Igazad van, jobb lesz így mindenkinek. Nem kell visszavonni semmit, ne fáradj. Én befejeztem.

– Mit fejeztél be? – kérdezem gyáván.

Látom Anyun, hogy most valami nagy ötlete van.

– Ezt. Ennyi. Kész – mondja diadalmasan.

És azzal a lendülettel kimászik az ablakba.¹⁵

Odarohanok – azaz kúszom, csúszom, a koporsóban. Bár most mintha kicsit több lenne a tér.

– Mit csinálsz??? Ne viccelj, gyere be onnan! Le fogsz esni! Hallod? Anyu! Ne csináld ezt!

– Ha közelebb jössz, leugrom. Komolyan – mondja szinte derűsen.

Kétoldalt kapaszkodik az ablakkeretbe, a hosszú hátját lobogtatja a szél. Ha utánanyúlok, legfeljebb lelököm a mélységbe, de nem segíték rajta.

Végtelen sok idő telik el. Néha már azt hiszem, a következő másodpercben elereszti az ablakot, és lezuhan, mint egy gipszszobor. Szinte már sürgetni szeretném. Még mindig itt van, idefent? Essen már le, és legyen

¹⁵ FRICI Ez matt, öregem! Véged van!

vége az egésznek. Persze ez hülyeség, közben iszonyúan félek. Féltem őt. Néha meg úgy látom, mindjárt felrepül, könnyedén, ruganyosan, és elszáll. Legszívesebben elfordulnék, de nem lehet.

– Csak rajtad múlik, mi lesz – mondja. – Rajtad múlik.

Átfut rajtam a hideg. Rajtam?

Rajtam??

Na várjunk egy picit! Állj!

Erre most az egész kép, ez a jelenet egyszerre megdermed, és megáll az idő.

– Dezső! Frici! Ez nem igaz, ti hol vagytok ilyenkor?¹⁶
Gyertek már föl!

– Ezt nézzétek meg! – mutatom nekik Anyut az ablakban. – Azt mondja, leugrik, ha nem vonom vissza, hogy a Kálmán letapizott. Ez tényleg matt, ahogy mondtátok. Nincs hova lépni.

– Ha engem kérdezel – kezdi Dezső, de Frici közbedumál:

– Nem téged kérdez.

¹⁶ DEZSŐ Itt vagyunk, lent. A lábadnál.

– Jó, ha a Karinthyt kérdezed, akkor ő azt fogja mondani, hogy két választásod van. Egy: micsodák legyünk.

– Kettő: vagy micsodák.

Aztán egyszerre fölállnak a létrámra ünnepélyesen:

Ez a micsoda, micsináljatok!

A kicsodák micsodájára

Micsinálunk,

micsinálunk,

hogy micsodák tovább nem micsinálunk!

Igen, értem, köszi. Rabok vagy szabadok, válasszak meg minden. Csak az a baj, hogy én ezt nem tudom. Nem megy, béna vagyok. Bocs.

Anyu párás tekintettel visszanéz rám az ablakból.

– Hát akkor: szia – mondja, és úgy látom, mintha már mozdulna is, dőlné, zuhanna kifelé...

– Neeeeeeeeeeee! – üvöltök. – Anyu, ne!!!

– Mit ne? – néz rám ártatlan szemekkel.

Érzem, tudom, hogy most muszáj végre mindent beismernem.

– Ne haragudj, elismerem, hogy túloztam a Kálmánnal kapcsolatban. Vagy: hazudtam! Az egészet kitaláltam. Csak ne ugorj ki, kérlek szépen, meg fogsz halni!

Markolászom a bokáját, ahogy ott áll az ablakpárkányon.

– Ezt csak azért mondod, hogy ne ugorjak ki, igaz? De utána majd mindent visszavonsz?

– Nem, nem, nem vonom vissza soha! Gyere le onnan, légy szíves!

– Szóval hazudtál.

– Igen.

– Megvádoltál egy ártatlan, jó szándékú embert.

– Igen, de ne haragudj, többet nem fordul elő.

Anyu tanácstalanul sóhajtozik. Nem adja könnyen a feloldozást.

– Az a baj, hogy már nem tudom, mikor higgyek neked. Annyiszor megbántottál már.

– Tudom, és bocsánatot kérek.

– Az nagyon jó. Te legalább nyugodtan fogsz aludni.

Nem úgy, mint a szegény Kálmán.

– Bocsánatot fogok kérni tőle is.

– Hát az nagyon jó lenne.

– De akkor most lejössz onnan?

Végre felém fordul.

– Ugye, nem költözöl el tőlem soha?

– Nem, nem, dehogyis, soha! – fogadkozom. – Itt leszünk együtt, hárman, olyan jó lesz!

– Komolyan mondod?

– Komolyan! Nagyon jó lesz!

Most végre bejön a párkányról. Megölelem, együtt le-rogynunk az ablak tövébe, és sírunk.

Frici elismerően füttyent.

– Ejha! Profi játékos a kedves mama.

– Ez a háromlépéses matt – magyarázom. – Nem volt esélyem.

Dezső feszülten, homlokráncolva járkál fel-alá.

– Utálom a sakkot – morogja.

– Mert buta vagy hozzá – legyint Frici.

– Ugyan, kérlek, nem erről van szó! Egyszerűen csak bosszant, hogy miért nem léphet a ló egyenesen, ha ahhoz van kedve, a futó nem szökdelhet, mondjuk hátrát előre, kettőt hátra, a királyt pedig miért nem tehetem zsebre?

– Anarchista vagy, Kosztolányi.

– Igenis, az vagyok! Te talán nem?

– Viccelsz velem, öregem? Persze hogy az vagyok. Én már akkor anarchista voltam, mikor te még pendelyben tipegtél, kérlek alássan, Dezső.

– Amidőn én pendelyben tipegtem, kérlek alássan, Frigyes, akkor téged még a világra sem szült a te édes jó anyád, Frigyes.

– Hohó, és szerinted ez meg micsoda, ha nem a leg-tisztább anarchista tett? Bojkottáltam a léteket! Szent isten, megint megelőztem a koromat!

Anyu a fejét a nyakamba fúrja, szorosan hozzám bújik.

– Nincs semmi baj. Minden jó lesz – szipogja.

Szép lassan megnyugszik a légzése, lecsendesedik.

Jó így ülni, még ha szinte össze is préselnek a falak. Én is megnyugszom. Mert nincs semmi baj, de tényleg. Minden jó lesz.

2038. júl. 31.: Állok a magasban, kicsit előredőltve. Ez nagyon kellemes, friss hajnal van, a hajamat fújja a szél. Ma van a 38. születésnapom, és olyan jól érzem magam. Úgy látszik, nem is olyan öreg még ilyenkor az ember! Nézegetem a várost odalent. Alapjában semmitmondó kép. Piszkos falak, tetők cikcakkja. Az Andrássy út túlsó ablaksora vakon csillog

a napfényben. A Vár zöld teteje is fényes. A Múzeummal átellenben kinyitottak egy ablakot, kócos nő ásít és nyújtózik. A redőnyök mögött alszanak. Valahol szól az ébresztőóra. Öreg utcaseprő kaszálgatja az úttest szegélyét. Szinte ballani a seprő sercegését. A harmadik emeleten iskolás fiú könnyököl, kávésbögréjét markolássza. Felhajtott gallérral száll ki egy férfi a taxiból, pénzt kotor elő. Három uszályt is látok, lefelé úsznak a Dunán. Takarítják a kávéházat. A sziget benyúlik a Margit híd alá. Milyen gyönyörű minden!

Egyszer csak a hátam mögül megszólal egy kis elvékonyodott, félénk hang:

– Anyu, gyere be, légszi, gyere be az ablakból!

Hátrafordulok. Egy tizenegy-tizenkét éves fiú áll mögöttem egy kis szoba közepén. Olyan rémült arccal néz rám, hogy hirtelen én is megremülök.

– Légy szívés. Légy szívés – ismétli többször is, mint aki nincs teljesen magánál.

– Te ki vagy? – kérdezem gyanakodva, és valami nagyon, nagyon rosszat sejtetek.

– Hát én – mondja a kisfiú kicsit csodálkozva, egyszerűen, és belenéz a szemembe, és én belenézek a szemébe, és mintha a sajátomba néznék...

– Na ne szívassatok, fiúk! Ez nem lehet! Ezt most le kell állítani! – mondom a Dezsőéknek tetterre készen, de ők valahogy nem csapnak le az ötletre. Csak lesütött szemmel üldögélnek, a szőnyegem mintáját tanulmányozzák.

– Mi? Most komolyan ez lesz?

Semmi válasz. További szőnyegnézegetés.

– De ne már! De hát ez annyira... – keresem a megfelelő szót – ...szar! Fos. Ráadásul unalmas! Pedig az nagy baj. Az a legnagyobb baj, nem, Frici? Te mondtad. Az a halálnál is rosszabb, amikor valami unalmas.

Csak dumálok, dumálok, és majdnem sírok. Ők meg csak ücsörögnek némán.

– Ezt nem lehet – folytatom elfulladva –, nem lehet így befejezni!

– Te mit gondolsz, hogyan kellene befejezni? – kérdi Frici.

– Hát... másképpen. Jobban. De ahhoz, hogy jobban csináljam, ki kéne húzni ezt a régi végét. Azt lehet? – kérdezem félve. – Ki lehet húzni, ami már meg van írva?

Dezső elmereng ezen.

– Nem tudom. De mindenképp meg kell próbálnunk.

– Én soha nem szoktam magamat húzni – tűnődik Frici. – De hisz olvasni sem, amint mondtam.

– Én pedig, ha egy napot végigírok, és másnap sorról sorra kihúzom, tehát nem marad semmi, az két nap jó munka.

– Így van – helyesel Frici. – Minden kihúzott mondat aranyat ér. Főleg, ha a Dezsőtől húzzuk ki.

Aha.

Akkor most össze kéne szednem magam, ugye?

Nézek egyikről a másikra, másiktól az egyikre.

– Játszd újra! – kacsint Dezső. – Anarchista sakk!

Akkor most fogom, és kihúzom azt a rossz részt. Visszamegyek egészen odáig, hogy:

Anyu párás tekintettel visszanez rám az ablakból.

– Hát akkor: szia – mondja, és úgy látom, mintha már mozdulna is, dőlne, zuhanna kifelé...

– Szia! – válaszolok csöndesen.

Anyu arca finoman megrándul. Mint egy színész a színpadon, aki megijed, mert a partnere elrontotta a szöveget.

– Tessék? Mit mondtál?

– Hát csak hogy te mondtad, hogy szia, és erre én is mondtam, hogy szia.

Kétségbeesik. Próbál megsértődni, de üresen kong a hangja.

– Ennyi? Csak ennyit tudsz mondani nekem?
Végig gondolom, mit akarok. És azt mondom.
– Én csak annyit tudok most mondani neked, hogy szerintem be kéne jönnöd az ablakból, mielőtt még tényleg leesel. Mert én akkor nagyon szomorú lennék. Ha úgy döntenél, hogy leugrasz.

– Szerinted? – reszket a hangja.

– Szerintem – mondom szeretettel.

És akkor szép lassan a szoba, az én összecúsúzott, pici, sötét szobám egyszerre tágulni kezd. Fényes lesz, levegős, és nagy, egyre nagyobb és fényesebb. És Anyu az ablakban elsiklik messzire, mint egy hajó, aminek ő a kormányosa. A haját fújja a szél.

Én meg veszem a kabátom, fogom a könyveket.

– Nemsokára jövök – mondom neki. És kilépek az ajtón.

Sétálok az utcán, szépen süt a nap.

Lefelé megyek, a körút felé, könnyedén, mintha magától vinne a bokám, mint valami királyt, úsztat a levegőben.

Van egy kis meleg szél, virágillat, strandszag.

Engem simogat minden, jó ez az utca.

Megyek.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET

MELYBEN A KÉT BÁJOS HÁZIÁLLAT ELBÚCSÚZKODIK
AZ OLVASÓTÓL, HABÁR MÉG NINCS VÉGE SEMMINEK,
SŐT TULAJDONKÉPP CSAK MOST KEZDŐDIK A

– Te Desiré!

– No mondd.

– Nem tudom, én azt hiszem, nem bántam volna, ha így a végén még tőlem is idézünk valamit.

– Mire gondolsz? Például hogy álmodban két macska voltál és játszottál egymással?

– Hát igen. Például.

– Az jó. Az nagyon jó lesz ide, Frici.

– Biztos vagy te ebben?

– Tökéletesen.

– Na de nem lapos ez, nem kevés, a te hosszú versed után?

– Ugyan kérlek, hát mi nem lapos az én versem után?

– Vérlázítóan öntelt és nagyképű vagy, Dezső, és most már az is maradsz. Pedig köztudottan van nekem is egypár nagyon hosszú és jelentékeny versem, az egyik valahogy

úgy szól, hogyaszondom: Nem micsinálhatom kicsodának, micsinálom hát kicsodáknak! Micsináltammicsinálni, micsodán és micsodán, Kicsodáitoknak, hogyan, hogyan. A micsodát, ami úgyis micsinál, S amit nem micsinálhat más, csak hány meg hány...

BEFEJEZÉS

MELYBEN ISMÉT ELŐLÉP KÖNYVÜNK ÍRÓJA,
ÉS VISSZAÜL AZ ISKOLAPADBA (VAGY TALÁN KI SE SZÁLLT
ONNAN?), ÉS KIDERÜL, HOGY MÉG UTOLJÁRA
MINDENKINEK FELELNIE KELL, ÉS AZ IS,
HOGY A KÖLTÉSZET MINDENKIÉ

Szakács Péter lassan, ütemesen összecsapkodja a kezét, ha jól számolom, négyszer. Szerintem ezt már tapsnak lehet tekinteni.

– Ezek szerint tetszett a regényem, tanár úr? – kérdezem bátoritanul. – Nem volt hülyeség, hogy megírtam?

Szakács feláll, és elgondolkodva elindul vissza, a tanári asztalhoz.

– Nos, Borbála, ebben a szabad világban, amelyben élünk, bárki írhat regényt – mondja útközben. – Még magácska is. És valószínűleg jól jártunk, hogy magácska írta meg, és nem valaki más. De azt azért be kell vallanom, noha írói szabadságát semmilyen mértékben nem szeretném korlátozni, hogy a „szúnyoglábu” nem esett jól. Nem lehetett volna valami fickósabb? Medve, farkas vagy oroszlán?

Ó, a fenébe. Ez tényleg nem volt túl kedves tőlem.

– Jaj, bocsánat, tanár úr! – buzgólkodom. – Holnap kicserélem „gepárdlábúra” – mondom, pedig már ebben a pillanatban tudom, hogy nem fogok semmit kicserélni, amiért rögtön el is szégyeltem magam.

– Örülök, hogy minden ilyen jól alakult, Borbála – mondja most már a tábla előtt, szembefordulva velem és az osztállyal. – Be is írok egy szép, vaskos ötöst magának a naplóba. Gratulálok.

– Komolyan...? – kérdezem, és alig kapok levegőt. – Ötöst kapok? Annak ellenére, hogy mindig is olyan hülye, rossz tanuló voltam? Hogy lány létemre rondán írtam, számárfüles volt a füzetem, és a Hajni néni ki is tűzte harmadikban az osztályfaliújságra? Annak ellenére, hogy kétszer is megbuktam a gimiben matekból is és fizikából is, hogy soha nem tanultam meg kötelelet mászni, hogy háztömbfutásnál fölszálltam a buszra, és hogy húsz éve nem írtam matekleckét...?

– Annak ellenére. Mert ez mind nem számít most már, Borbála.

– Hogyhogy nem számít? Ezt nem értem – most ettől kicsit elpárásodik a szemem. – De hát én azt hittem, mert nekem azt mondták, hogy ez számít! És én tizenkét évig félttem, rettegettem, tanár úr, és azt hittem, hogy rossz

vagyok! És még most is azt hiszem! De akkor miért? Miért csinálták ezt velem, miért nem mondták meg, hogy mindez nem is számít...?! Miért, miért, miért?!

Kitör belőlem a zokogás, csak úgy fröcskölnek a könnyeim minden irányba.

Szakács törölgeti magáról a könnyeimet, és vonogatja a vállát.

– Fogalmam sincs. Talán mert ilyen az élet. De most legyen kedves befejezni ezt a hisztériát, fújja ki az orrát, és menjen a helyére! Köszönjük szépen a tevékenységet, amit kifejtett. De most már üljön egy kicsit a fenekén.

Engedelmesen szipogva visszazuttyanok a padba. A mellettem ülő szép, törekeny, szőke lány rám mosolyog.

– Nyugi, én jó tanuló voltam végig, mégis utáltam. Szóval mindegy – mondja kedvesen.

Te jó ég! Most ismerem csak föl!

– Anyu...? – fürkészem az arcát.

Igen, tényleg ő az! Az én anyukám, tizenhat évesen. Milyen szép és kedves! Ugyanolyan kék a szeme, mint az enyém.

– Most még – súgom neki –, most még előtted az élet! Mi szeretnél lenni?

– Még nem tudom. – mondja vidáman. – Lehet, hogy író. Vagy orvos, esetleg művészettörténész! Nagyon szeretem a festészetet.

– Igen, tudom. És szerintem ezek közül bármelyik lehetsz. Csak majd vigyázz magadra, jó? – kérlelem. – Jó?

– Jó! – feleli nevetve. – Megpróbálok.

Ekkor egy nagy, busa fejű, kócos fiú fordul hátra az előttünk lévő padból.

– Hé, csajok! Nincs kölcsön egy izétok, tollatok? Holnap megadom.

– Ne adj neki! – mondom, mert rögtön látom, hogy ez a Kálmán fiatalon. – Ez egy bunkó. Nem fogja megadni.

– Á, mindegy – legyint Anyu, és előread neki egy golyóstollat. – Szerintem nem bunkó, csak kicsit olyan álmodozó.

Inkább alvajáró, gondolom magamban, bár most még tényleg nem annyira undorító a kis Kálmán. Már-már aranyosnak mondanám, ha nem tudnám a jövőt... Mindenesetre jól áll neki, hogy még nem iszik.

Jobban megnézem magamnak ezt az osztályt. Ismerős mindenki: mögöttem ül Apu diákkorában, nagy komolyan, szemüvegben. Valamit elmélyülten jegyzetel, aztán

színes kihúzófilccel már emeli is ki a lényeket. Mellette Marci. Ujjjaival fésülködik éppen, beállítja a haját, ismerős mozdulat.

Megfordulok. A leghátsó sorban a fiatal Nagymama ül egyenes háttal, fegyelmezetten, mint egy balerina. Egész csinos, milyen jó lába van! És szép arca. A szemei pedig, bár távol ülnek egymástól, most még nem olyan rémültek, mint később lesznek. Az a fiú pedig, ott, a legelső padban, szerintem a Nagypapa, bár csak a vállát látom, meg a karját, ahogy elegánsan hátrateszi a pad szélére.

Ekkor mennydörögve megszólal a Szakács.

– Na hát, akkor vágjunk bele, fiatalok! Ki lesz az első? Nagy csend az osztályban, mindenki lapít.

– Senki?

Senki.

– Nem erőszak a disznótor, kedves barátaim. De jobb, ha tőlem tudjátok: ez az utolsó alkalom, hogy megmutassátok, mi van a tarsolyotokban! Nos?

Apu bátortalanul jelentkezik.

– Nagyszerű, Apu, ezt vártuk tőled! – dicséri meg a Szakács. – Elő a farbával!

Apu megigazítja orrán a szemüveget, és elkezd.

*Indulj dalom,
bátor dalom...
bátor dalom...*

Ezen a ponton belesül. Gyöngyöző homlokkal koncentrálnál, de hiába.

– Semmi baj. Gondold végig, mit akarsz mondani. Megvárjuk.

Apu újra nekilendül, most magabiztosabban.

*Kbm... Faj, mily sekély a mélység
és mily mély a sekélység
és mily tömör a hígság
és mily komor a vígság.
Tudjuk mi rég, mily könnyű
mit mondanak nehéznek,
és mily nehéz a könnyű,
mit a medvék lenéznek.
Ó szent bohóc-üresség,
szíven a betyke festék,
hogy a sebet ne vessék...*

Szakács elismerően biccent.

– Köszönjük, bátor választás. Na végre, Apu, ez már valami! Többiek? Anyu?

Anyu mosolyogva feláll a padjában.

– Mégis nehéz... – mondja rejtélyesen, és belekezd.

*– Anya, anya
ebben a sivatagban,
miért hagytál itt ebben a sivatagban?*

*Miért hagytál itt, hol minden oly kietlen,
és mindent, mégis oly kíváncsian
szemlélgetek?*

*Tudod, hogy hány kísértés,
a semmi és üresség kétdobáló
hány és hány pokla leskel itt reám?*

*Persze a ruhák fodrát leeresztik,
a kelme megfakul, s a fű
beteríti az utakat.*

*Persze, persze, a feledés, az elmúlás –
de hol is hagytam abba? –*

*mégis élek,
mégis nehéz, anya, mégis nehéz.*

Én félve a Nagymamára sandítok, nem esik-e rosszul neki, de úgy látszik, nem.

Sőt már ő is jelentkezik szavalásra!

– Jó napot kívánok! – mondja, és pukedlizik. – Én Szécsi Pál egyik versét szeretném előadni, ha meg tetszik engedni.

– Parancsolj, Nagymama. Kíváncsian várjuk!

Nagymama mindenki meglepetésére felcsippenti a szoknyáját, és apró lépésekkel táncolni kezd.

*– Megint egy új kis dal
A szerelemről,
Megint egy új kis dal
S megint erről!*

*Ez a kis tolvajdallam
Idelopódzik balkan,
S elcseni még a csepp
Maradék nyugalmam.*

*Szeretni bolondulásig,
De finom lenne!
Csak az a másik...*

Közben Marci egy ideje már nyújtózkodik.

– Van egy ötletem! Van egy ötletem! – ezt formálja a szájával a tanár felé.

– Szavad ne feledd, Nagymama – szól közbe Szakács –, de most meghallgatjuk Marcikát, mert már nagyon be van sózva. Tessék.

Marci feláll, és büszkén, mintha valami jó csíny követne el, mondja:

*E világon ha ütsz tanyát,
bétszer szűljön meg az anyád!
Egyszer szűljön égő házban,
egyszer jeges áradásban,
egyszer bolondok házában,
egyszer hajló, szép búzában,
egyszer kongó kolostorban,
egyszer disznók közt az ólban.
Fölsír a hat, de mire még?
A betedik te magad légy!*

Szakács viccesen ájuldozik.

– Húha-húha, de merész itt valaki! De hát aki mer, az nyer, Mártonka. És te most nyertél, azt gondolom. És mi is azzal, hogy meghallgathattunk.

Hirtelen megperdül a sarkán, és az egyik padra csap.

– Hahó, Kálmán, ébresztő! Ne aludj, te következel!

A busa fejű kimeredt szemekkel, rémulten ébred. Egyelőre azt se tudja, hol van. De mi Anyuval súgunk neki:

– Hervad már! Hervad már!

Közben alig tudjuk visszatartani a nevetést. Kálmán szemében viszont kigyullad az értelem lángja, rájön végre, mi hervad.

*Hervad már ligetiünk, s díszei hullanak,
Tarlott bokrai közt sárga levél zörög.
Nincs rózsás labirinth, s balzsamos illatok
Közt nem lengedez a Zephyr...*

vagy... elnézést, most lehet, hogy összekevertem valamit...?

– Lehetséges, Kálmán, hogy néhanapján összekeversz valamit! – helyesel Szakács. – Figyelj oda mostantól erre nagyon, rendben?

– Rendben – bólint Kálmán nagyon komolyan.

Szakács most újból tapsolni kezd, de most hangosan, lelkesen.

– Köszönöm, köszönöm szépen mindenkinek! Kellemes meglepetést okoztatok nekem, büszke vagyok rátok. Na látjátok, ez az! Így kell ezt! Így kell ezt!

Azzal a hóna alá csapja az osztálynaplót, és öles léptekkel elhagyja a termet.

Én most veszem csak észre, hogy az osztály tanulói még nem hagyták abba a versmondást. Mindenki tovább mormolja, zümmögi, dúdolja magában a saját versét. Olyan az egész, mint valami különös zenekar vagy kórus. Angyalok kara, hahaha, nevetek magamban.

Aztán becsukom a szemem, és csak hallgatom.

További macskák, akik nyomot hagytak
ebben a könyvben:

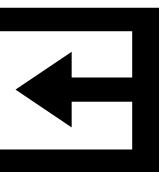
Arany János
Babits Mihály
Berzsenyi Dániel
Esterházy Péter
József Attila
Kölcsey Ferenc
Molnár Ferenc
Ottlik Géza
Petőfi Sándor
Pilinszky János
Poe, Edgar Allan
Szenes Iván

És akik segítettek, hogy elkészüljön:
Nagy Koppány Zsolt, Nényei Pál, Zoárd és Klára.
Köszönöm mindnyájuknak!

TARTALOM

Első fejezet	16
<i>melyben hősiünk pótvizsgára készül, egy unalmas tankönyvet olvas, aztán körülnéz a szobájában, ami csak négyszer hat lépés, de amúgy tök jó</i>	
Második fejezet	27
<i>melyben visszaemlékezik egy rossz véget ért felelésre, melynek során a székllettel hozta kapcsolatba a magyar nyelv és irodalom tantárgyat</i>	
Harmadik fejezet	36
<i>melyből kiderül, hogy ki rángatja a kilincset, és hogy mit rejt a születésnap ajándéksomag</i>	
Negyedik fejezet	53
<i>melyben hősiünk egy hosszú verset olvas, majd szeretett testvérbátyja ruccan be hozzá egy szóra, ami nagyon szuper, csak a macskák ne lennének ilyen baromi furák</i>	
Ötödik fejezet	81
<i>melyben elmondhatatlan dolgok történnek</i>	
Hatodik fejezet	87
<i>melyben bezárul egy ajtó, de kinyílik egy másik</i>	

Hetedik fejezet	95	Tizennegyedik fejezet	206
<i>melyben megelevenül az egykori new york kávéház zsibongó világa, kiderül, hogy az írók utálnak írni, és e könyv hőse végre könnyít magán</i>		<i>melyben beüzemelik a bűvös széket, kiderül, hogy tényleg mindenki hazudik, és sok mindent megtu- dunk, amit sejtettünk</i>	
Nyolcadik fejezet	112	Tizenötödik fejezet	225
<i>melyben hősiünk visszatér börtöncellájába, megint tankönyvet olvas, végül megérkezik a vasalt ruhák</i>		<i>melyben a három barát egy koporsóban jól elbeszélget</i>	
Kilencedik fejezet	123	Tizenhatodik fejezet	237
<i>melyben úgy látszik, hogy minden jóra fordul, a meg- mentő már fölült a fehér lóra, csak a tankönyvvel vannak problémák</i>		<i>melyben meglátunk egy pár jövői napot, majd egy sakkpartinak lehetünk tanúi, amit életre-halálra játszanak</i>	
Tizedik fejezet	135	Tizenhetedik fejezet	252
<i>melyben homonnainé vörös rózsá felelteti a magyar irodalom két ikercsillagát a magyar irodalom két ikercsillagából</i>		<i>melyben hőseink elgondolkoznak, miért nem lehet zsebre tenni a királyt, valamint hogy ki lehet-e húzni a jövőt</i>	
Tizenegyedik fejezet	151	Tizennyolcadik fejezet	271
<i>melyben egy vicc átússza a dunát, és megérkezik a megmentő, de a fehér ló kicsit sánta</i>		<i>melyben a két bájos háziállat elbúcsúzkodik az olvasótól, habár még nincs vége semminek, sőt tulajdonképp csak most kezdődik</i>	
Tizenkettedik fejezet	170	Befejezés	273
<i>melyben doktor kosztolányi és professzor karinthy hu- morsokkal gyógyítanak, majd a két jó barát repülőre száll, csak a harmadik marad le</i>		<i>melyben ismét előlép könyvünk írója, és visszaül az iskolapadba (vagy talán ki se szállt onnan?), és kiderül, hogy még utoljára mindenkinek felelnie kell, és az is, hogy a költészet mindenkié</i>	
Tizenharmadik fejezet	193		
<i>melyben újdonsült barátjával a „becsületes város”-ba tesz kirándulást</i>			

VÉSZKIJÁRAT

VÉSZKIJÁRAT-KÖNYVEK

A Tilos az Á Könyvek kemény témákról vagy láthatatlan problémákról szóló regényei. Keresd a jelet!

A problémád olyan, mint egy szoba, ahová be vagy zárva. De van kijárat, csak tudnod kell, hol keresd.

A vészkiárat sokszor ott van egy karnyújtásnyira. Vészkiárat lehet egy felnőtt, egy barát, egy testvér, de akár egy könyv is. Vészkiárat mindig, mindenhol van, keresd meg!